

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chetnikowski, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 493 P

Poznań, czwartek dnia 26 października 1933

Rok XXVIII

Poznań, 25 października.

Doniosłość pracy w samorządzie

Za czasów niewoli praca w samorządzie była przede wszystkim hasłem patriotycznym dla wyzyskania ówczesnej prawie jedynej możliwości prac publicznej. Z uzyskaniem niepodległości zaleca się ją jako najlepszą szkołę życia publicznego.

Te oba hasła, chociaż bardzo uzasadnione, każde w swoim czasie, nie stanowią jednak istoty samego samorządu jako konieczności każdego kulturalnego społeczeństwa. Potrzebę pracy samorządowej najlepiej można wyrazić słowami: „Jak sobie pościelesz, tak się wypiszesz”. Samorząd jest bowiem niezmiernie innym, jak samopomocą obywateli w zaspakajaniu ich najbliższych potrzeb.

Na te potrzeby płaci cała ludność pokładne podatki, nieraz bardzo dla niej dotkliwe, tembardziej, że w dzisiejszych czasach wyzyskiwane są wszelkie dozwolone źródła podatkowe. Jeśli zatem obywatele nie przypilnują zużycia tych funduszy w sposób jak najpożyteczniejszy dla nich i najoszczędniejszy, sami sobie będą winni. Za własne pieniądze będą mieli daleko mniej korzyści, niżliby mogli mieć, albo właśnie nie będą mieli tego, czego im najwięcej potrzeba.

Wobec tej oczywistej prawdy nie mogą usprawiedliwić obojętności obywatelstwa wobec samorządu żadne argumenty, a wszelki defetyzm w tym względzie byłby działaniem przeciw pierwszemu obowiązkowi dobrego obywatela.

Słyszysz się o dwu powodach zniechęcenia się dziś ludności do czynnej pracy w samorządzie. Jeden — to obawa o „ekspozowanie się” przez występy publiczne w organach samorządowych, szczególnie możliwość konfliktów z czynnikami, oceniającymi działalność organów komunalnych ze stanowiska politycznego. Tu decydować musi poczucie obowiązku obywatelskiego, objawiające się w niezależności myśli, odwadze cywilnej i poświęceniu wygody osobistej — jeśli trzeba — dla dobra publicznego.

Drugi powód, to zdanie, że po wejściu w życie ustawy o nowym ustroju samorządu niema już w nim pola pracy dla poważnego obywatela, ponieważ jego praca wobec skrupowania samorządu nie może wydać należytych wyników.

I tu zachodzi fatalna pomyłka. Prawda, że samorząd został postanowieniami nowej ustawy zagrożony w swojej samodzielności przez rozszerzone prawo ingerencji władz nadzorczych. Nie „ograniczony” jednak, lecz tylko zagrożony — w razie, gdyby te władze postępowały nierozważnie lub nierzeczowo. Zakres działania samorządu nie został jednak ograniczony; te same pozostały jego prawa i obowiązki, te same potrzeby ludności i ta sama za to odpowiedzialność samej ludności za wszelkie niedopatrzania.

Prawa władz nadzorczych, czy do

Przesilenie rządowe we Francji

Duże trudności przy tworzeniu nowego gabinetu — Powstanie grupy t. zw. neosocjalistów

SARRAUT I CHAUTEPS

Paryż. (PAT.) W kuluarach Senatu panuje przekonanie, że osobistością, której prezydent powinien powierzyć misję utworzenia gabinetu, jest sen. Sarraut. Dużą sympatją cieszy się również dep. Chautemps, którego kandydatura byłaby również dobrze widziana.

ROZŁAM WŚRÓD SOCJALISTÓW

Paryż. (PAT.) Rozłam w partii socjalistycznej wydaje się nieunikniony. Nie ulega wątpliwości, że w myśl zaleceń ostatniego kongresu i zgodnie z żądaniami, wysuwaniem przez lewe skrzydło partii S. F. I. O., 30 deputowanych, którzy głosowali za rządem, zostanie oskarżonych o brak dyscypliny i według wszelkiego prawdopodobieństwa usuniętych z partii. Groźba wykluczenia wisi także nad 8 deputowanymi, którzy wstrzymali się od głosowania.

Między głosującymi przeciw rządowi znajdowali się także deputowani, znani ze swej sympatii dla idei udziału w rządzie, jak Frossard i Fiancette. Ci prawdopodobnie przyłączą się do nowej grupy, która zapewne wkrótce zostanie utworzona. Według wszelkiego prawdopodobieństwa liczba deputowanych neosocjalistów dojdzie do 40.

ZEBRANIE RADYKAŁÓW

Paryż. (PAT.) Grupa lewicy radykalnej zebrała się wczoraj pod przewodnictwem dep. Chappedelaine. Po stwierdzeniu, że utworzenie nowego gabinetu natrafia na duże trudności, grupa wypowiedziała się za współpracą stronnictw republikańskich nad dziełem naprawy finansowej i podniesieniem gospodarczym kraju.

SMUTNE DOŚWIADCZENIA

Paryż. (PAT.) Dzisiejsze dzienniki zgodnie stwierdzają, że po trzech doświadczeniach z rządami popieranymi

mi przez socjalistów i obalonemi przez nich, należy zaniechać próby utworzenia nowego gabinetu na temsamym podłożu. Rozwiązanie kryzysu rządowego wydaje się rzeczą trudną, gdyż wczorajsze głosowanie nie dało żad-

nych wskazówek co do powstania nowej większości.

Prasa przeważnie sądzi, że w braku koncentracji, możliwe jest utworzenie rządu czysto radykalnego.

Aresztowanie dziennikarza angielskiego

Londyn. (PAT.) „Daily Telegraph” i inne dzienniki londyńskie donoszą o aresztowaniu w Monachjum młodego dziennikarza angielskiego Pantera, korespondenta monachijskiego „Daily Telegraphu”.

Pantera osadzono w więzieniu i dotychczas nie dopuszczono do niego nawet brytyjskiego konsula generalnego

W mieszkaniu Pantera przeprowadzono dokładną rewizję i skonfiskowano rozmaite papiery.

Przyczyną aresztowania ma być sprawozdanie jego o manifestacji oddziałów szturmowych w Kilheim w Bawarii z udziałem Hitlera. Panter podkreślić miał charakter wojskowy tej uroczystości.

Krwawe zajścia na uniwersytecie warszawskim

Warszawa. (Tel. wł.) W ostatnich dniach często dochodziło na uniwersytecie do starć pomiędzy młodzieżą narodową i „sanacyjną”.

„Sanacja” nie mogąc zdobyć Bratniej Pomocy uniwersytetu warszawskiego, utworzyła osobną Bratnią Pomoc młodzieży akademickiej. Młodzież obu tych Bratnich Pomocy niejednokrotnie się w nowym roku szkolnym wzajemnie ścierała. Wczoraj doszło do krwawej bójki, podczas której pobito „sanato-ów” tak, że 5 z nich opatrzyło pogotowie.

Dziś bójka „Legjonu Młodych”, złożona z 6 „legjonistów”, napadła przed lokalem Bratniej Pomocy na studenta pierwszego roku wydziału matematyczno-przyrodniczego Józefa Sieka. 6 „legjonistów” z umundurowanym w niebieską koszulę przywódcą na czele rzuciło się na bezbronnego Sieka, bijąc kastetami po głowie potem obywatelsko go wyniesiono na dziedzińiec, gdzie Siek zaczął uciekać w kie-

runku bramy. Bójka dopadła uciekającego i biła go dalej po głowie tak, że ranny padł nieprzytomny na ziemię.

Koleżdy przenieśli Sieka do szatni, lecz tam pomimo zabiegów lekarza pogotowia nie zdołano go doprowadzić do przytomności. Rannego przewieziono w ciężkim stanie do szpitala. Bójka „legjonistów” tymczasem wycofała się za bramę uniwersytecką, wezwana policja zatrzymała jednego z napastników.

W 20 min. po napadzie na Sieka większa grupa „legjonistów” rzuciła się na lokal Bratniej Pomocy studentów uniwersytetu. Wśród strzałów rewolwerowych powybijano szyby, uszkodzono drzwi i połamano meble. Władze akademickie, nie chcąc dopuścić do poważniejszych zaś, wysłały woźnych, aby uniemożliwić wypad. Woźnym udało się zatrzymać jednego z napastników, który strzelał. Drugiego z nich „legjoniści” odbili.

Podczas napadu na lokal Bratniej Pomocy oddano około 6 strzałów. Młodzież jest niesłychanie podniecona zajściami. Grupy studentów otaczają lokal Bratniej Pomocy. W tej chwili o godzinie 12.45 przed gmachem uniwersytetu stoją tłumy młodzieży a na Krakowskim Przedmieściu bardzo silne kordony policji.

Z powodu zajść odwołano zebranie informacyjne Bratniej Pomocy, oraz zapowiedziany wybór syndyka pierwszego roku prawa, który się miał odbyć dziś wieczorem. Rektor uniwersytetu wydał odezwę, w której oświadcza, że pociągnie do surowej odpowiedzialności tych studentów, zaktójących spokój. (w)

Amnestja polityczna?

Warszawa. (Tel. wł.) W sferach sądowych utrzymują, że w dniu 11 listopada jako w 15 rocznicę odzyskania niepodległości ogłoszona będzie amnestja za przestępstwa natury politycznej. O ile polega to na prawdzie — trudno ustalić. Dotychczas sfery „sanacyjne” wszelkim tego rodzaju pogłoskom kategorycznie zaprzeczały.

W chwili obecnej znajduje się w więzieniach polskich blisko 43 000 skazanych. W ciągu ostatnich czterech lat liczba więźniów wzrosła o przeszło 10 000.

Ulica Sobieskiego

Budapeszt. (PAT.) Rada budowlana m. Budapesztu postanowiła nazwać jedną z większych ulic miasta imieniem króla Jana Sobieskiego.

W katastrofie pod Evreux zginęły 33 osoby

Paryż. (PAT.) Według ostatnich wiadomości katastrofa w Evreux pod Cherbourgiem pociągnęła za sobą więcej ofiar, niż przypuszczano początkowo. Jak się okazuje, śmierć poniosło 30 osób, a 32 jest rannych, w tem 6 ciężko.

Dotychczas nie zdołano ustalić przyczyny wykoślenia się pociągu, pędzącego w tem miejscu z szybkością około 100 km. na godzinę.

zawierzenia uchwał, czy rozwiązywania rad i zarządów, czy usuwania członków zarządów nie odbierają wybrany przedstawicielom ludności prawa stanowienia w najżywniejszych sprawach ludności, które i nadal nie mogą być zadecydowane bez ich głosu.

Prawda, że przez niezatwierdzenie uchwał, niezatwierdzenie wyboru członków zarządu lub ich usunięcie, niektóre sprawy mogą wziąć zupełnie inny obrót, aniżeli uznała to za rzecz najlepszą większość danego organu samorządowego, ale najpierw odpowiedzialność w takich wypadkach spadnie na władzę nadzorczą, a z dru-

giej strony takich decyzji władz nadzorczych zwykle przewidzieć się nie da. Trzeba zatem najpierw spełnić swój obowiązek wobec siebie.

Poza temi jednak trudnościami, przykrościami i zawodami w danym razie — ileż w samorządzie pozostaje pola pracy, choćby w samej inicjatywie i przedstawianiu potrzeb ludności. Ile nawet niewzruszalnych praw decydowania w najważniejszych sprawach, jak: budżet, kontrola wydatków i najważniejsze kwestje gospodarki miejskiej, zastrzeżone radzie miejskiej i zarządowi miejskiemu w artykułach 43 i 44 nowej ustawy o ustroju samorządu!

Ostatnie wystąpienie p. Daladier wobec Niemiec

(Od własnego korespondenta

„Kurjera Poznańskiego“)

Paryż, w październiku.
Pierwszemu zetknięciu się parlamentarzystów po wywczasach letnich towarzyszyła atmosfera niepokoju. Dawała się ona wyraźnie odczuć tak na sali obrad izby, jak i w kuluarach pałacu burbońskiego. Przyczynił się do jej wytworzenia zarówno deficyt przeszło 7-miljardowy, jak i projekty rządu co do jego pokrycia, a bodaj bardziej jeszcze ogólna sytuacja międzynarodowa. Zagadnienia bowiem polityki zagranicznej wysuwają się niewątpliwie coraz więcej na miejsce czołowe. Czy można temu się dziwić? Od lat zgórą 14 świat pracuje rzekomo nad organizacją pokoju; tymczasem społeczeństwo francuskie, a z nim i wszystko inne, zainteresowane w utrwaleniu tego pokoju, dowiadują się, iż w sprawie bezpieczeństwa nie tylko bełkotnie się elementarne „abc“, ale, że jest ono więcej niż kiedykolwiek zagrożone przez poczynania hitlerowskiej Rzeszy, która, wzrastając w siłę, pragnie Europie nałożyć „dyktat“ pruski. Jednak kanclerz Hitler bardzo wyraźnie zwrócił się w swojej mowie do Francji, czyniąc jej widoczne awanse. Jak na nie zareagował premier rządu francuskiego?

Zainteresowanie się tą odpowiedzią ściągnęło do pałacu burbońskiego nie tylko licznych posłów, ale i dyplomatów oraz zagranicznych dziennikarzy. Pomiędzy nimi przeważali Włosi i Niemcy. Słowa premiera, dotyczące Niemiec, wywołały duże wrażenie. Mammy uszy do słyszenia, powiedział p. Daladier, ale i oczy do osądzenia czynów. Jeżeli się szczerze pragnie porozumienia, to dlaczego rozpoczynać je przez zrywanie konferencji genewskiej; jeżeli się chce uszanować zobowiązania, to dlaczego sprzeciwiać się sprawdzeniu powziętych poprzednio; jeżeli się jest gotowym do zniszczenia wszelkiej broni, to dlaczego nie przyjąć planu, którego wykonanie stanowiłoby prawdziwe rozbrojenie?

Po tych słowach zwątpienia, p. Daladier podkreślił, iż Francja pozostaje wierna polityce współpracy, i że 26-go października będzie obecna w Genewie. Czy jednak na podstawie powyższych oświadczeń, nacechowanych niewątpliwie sceptycyzmem, można bezwzględnie zaprzeczyć, iż zostają zupełnie odparte bezpośrednie rokowania pomiędzy Francją a Niemcami? — W pewnych środowiskach, zazwyczaj dobrze poinformowanych, mówi się, że nie. Rozmowy odłożono jedynie na stosowniejszą chwilę.

Jest to zatem raczej znowu polityka wyczekiwania. Wzbudza ona jednak niezawodnie może pewne zaniepokojenie. Wahania bowiem zostaną wykorzystane przez tych, którzy wywierają nacisk na premiera, aby nie odrzucał karty berlińskiej. P. Emil Roche, jeden z radykałów stojący blisko obecnego rządu, a kierujący partyjnym dziennikiem „La République“ wyraźnie oświadcza, iż pomimo nieufności, jaką wzbudza poczyny Rzeszy, nie należy jednak odrzucać wyciągniętej ręki oraz „ewentualnych bezpośrednich układów“; że nie należy jedynie uciekać się do usług „pośredników“; przeciwnie przyjdzie czas, w którym rokowania te narzuca się...

Nie jest to odosobnione zdanie. P. Kayser, pracujący od tylu lat nad podkopaniem traktatu wersalskiego oraz szereg młodych radykałów pozostają zawsze zwolennikami zbliżenia z Berlinem, oczywiście ostrożnego, kiedy Niemcy hitlerowskie „spowazniają“, ale niemniej zbliżenia. Jest to przecież dawna teza byłego premiera Cailleux, na rzecz, której robi się i obecnie dużą propagandę. Jej rezultatem jest, iż słyszy się, jak nawet i szersza opinia publiczna, bezwzględnie znużona ciągłymi intrygami, paktomanją, obietnicami, zapytuje się, czy po wypróbowaniu wszystkich dotychczasowych rokowań, które dały tylko ujemny rezultat, porozumienie francusko-niemieckie nie przyniosłoby wreszcie owego pożądanego pokoju!

Nie należy się dziwić podobnemu nastrojowi. Francja bowiem od czasu wojny została zawiedziona tak obietnicami amerykańskimi, jak i angielskimi co do paktu bezpieczeństwa. Dzisiaj Stany Zjednoczone występują albo w roli obserwatora, albo ułatwiają często manewry niemieckie. Wy-

starczy przypomnieć moratorium prezydenta Hoovera. Rola, odgrywana przez Wielką Brytanię, nie jest względem Francji bardziej zdecydowana, jeżeli chodzi o zagadnienie niemieckie. Przeciwnie. Berlin ma w Londynie potężnych opiekunów, grał też i gra w dalszym ciągu na odciążeniu Wielkiej Brytanji od Francji. Pod tym względem można śmiało powiedzieć, że rządy MacDonalda przyczyniły się niepomiernie — podobnie i jego osobiste sympatie — do ochłodzenia stosunków francusko-angielskich. Krążą pogłoski, że i o ostatnim wystąpieniu Niemiec z Ligi Narodów, miał on być poinformowany. Wszyscy zaś wiedzą, z jakim zapalem pracuje on nad rozbrojeniem Francji, a oszczędzaniem Niemiec. Ale krążą też i inne jeszcze wiadomości, mianowicie, że światli Anglicy, zdający sobie wreszcie sprawę z niebezpieczeństwa podobnie pobłażliwej, a szkodliwej polityki pragnęliby gorąco, by stanowisko premiera przeszło w inne ręce.

Wszystko to razem sprawia, że opinia tutejsza zdezorientowana nie wie komu wierzyć. Są to oczywiście skut-

ki dziesięcioletniego panowania Brianda, bo zawsze niestety do tego niebezpiecznego okresu trzeba powrócić, jeżeli się zechce zrozumieć pewne tutejsze nastroje. Polityka ta przegrała na całej linii, ale w cieniu jej wzrósł hitlerizm, a równocześnie wzmocnił się faszyzm. Zetknięcie się ich stało się nieuniknionem. Gdyby po wojnie utworzono blok łacińskich narodów — Włochy byłyby w obecnej chwili przy boku Francji. Dzisiaj ani różnie usiłowania, ani pakt czterech nie naprawiają tego zasadniczego błędu, który coraz silniej wyczuwa się w licznych posunięciach na szachownicy europejskiej. I dlatego teraz w znacznej części Europa znajduje się na rozdrożu.

Jakimi torami potoczą się przyszłe wypadki, niewiadomo. W każdym razie ostatnie awanse kanclerza Hitlera nie przeszły tu bez wrażenia. Lewica zdaje się bowiem mieć monopol łatwości. To też pragnęłyby się, aby w umyśle każdego wyrzuciło się raz na zawsze te słowa z książki Hitlera „Mein Kampf“:

„Francja jest i pozostanie wrogiem śmiertelnym narodu niemieckiego, bez względu na kto nią rządzi i będzie rządził!“

I. BRIARES.

Psychologia strachu

Najsilniejszym uczuciem duszy ludzkiej jest pragnienie zachowania życia, opiekuje się nim z ramienia natury czujna straż — strach. Strach jest objawem wszechludzkim, ale najczęściej nie występuje jawnie. Wtedy pod różnymi postaciami, szuka pozorów godziwych, przyznać się do tego poniżającego uczucia nie chce nikt.

Na wojnie objawia się on najbardziej jaskrawo w chwili natężenia niebezpieczeństwa. przyciska do ziemi głowę żołnierza leżącego pod silnym ogniem na polu walki, nalewa mu nogi ołowiem, wywołuje w organizmie poważne zaburzenia fizjologiczne, zamienia nieraz karne oddziały wojska w stadło ogarnięte paniką, uciekające w popłochu, wywołuje miraż niebezpieczeństwa nieistniejącego. W bitwie morskiej u brzegów Jutlandji w okresie wojny światowej obserwatorzy floty angielskiej dojrżeli szereg niemieckich łodzi podwodnych, gdy w rzeczywistości nie było tam ani jednej. Uczucie strachu wpływa również niejednokrotnie na decyzje wodzów. Znany psycholog Ardent du Picq twierdzi, że „zasadniczo człowiek jest tchórzem i okrutnikiem, pragnie zabijać z warunkiem, że sam nie będzie zabijany“.

Walka z uczuciem strachu jest trudna. Rozpoczyna się ona w rodzinie, gdzie dziecku obok innych przymiotów duchowych rodzice winni zaszczepić metodycznie i własnym przykładem panowanie nad każdym objawem strachu. Wychowanie dziecka uzupełnia szkoła. Jej zadaniem jest dalsze kształcenie wychowawców pod względem moralnym, a więc zaszczepianie w niem wstrętu do kłamstwa i panującej nagminnie obłudy, odwagę przyznawania się do winy popełnionej. Jednocześnie drogą sportu rozumnego urabia się w młodzieży karność, koleżeństwo, zaufanie do swej siły muskularnej, pociąg do niebezpieczeństwa. Właściwości te pozwalają łatwiej panować nad uczuciem strachu. Pęd do życia organizacyjnego jest w młodzieży tak silny, że świadomość o śmierci nieuniknionej nie przenika do jej wiadomości. Młody zwalca śmierć, stary, czując jej zbliżenie, unika jej.

Służba wojskowa posiada cały szereg środków specjalnych, dopomagających zwalczaniu uczucia strachu. Na czele należy postawić karność. Nie polega ona jedynie na automatyzacji spełniania obowiązków, winna być rozumna, wymaga przedewszystkiem od dowódcy przykładowo osobistego, autorytetu facho-wego i silnie rozwiniętej woli. Wychowanie żołnierza powinno wyrabiać w nim wiarę w niezłomność złożonej przysięgi wojskowej, cześć dla sztandaru — godła honoru pułku, przywiązania do swego oddziału, koleżeństwo i ducha o-

fiarnego. Poza to posiada dowództwo szereg podjęt, pobudzających ambicje żołnierską, lub poważnych sankcyj karnych, grozących opornym... Tak wychowany żołnierz znajdzie w sobie dość sił do panowania w chwilach krytycznych nad nikczemnym uczuciem strachu.

W okresie pokoju odgrywa strach również w życiu społeczeństw poważną rolę. przyciemniona ona jest jednak znacznie i umiejętnie pozorami. Dopiero po wojnie światowej wewnętrzne przewroty polityczne zdarły ze strachu maskę w szeregu krajów, gdzie nowe sytuacje polityczne wydobyły na jaw najgorsze instynkty duszy ludzkiej — strach, obłudę, służalczość. Ludzie zaczęli nagminnie kłamać słowem i uczynkiem, opinia publiczna zanikła, zaniknął również ostracyzm dla osób o niepewnych zasadach moralnych, o ile posiadają one wpływy, lub majątek, zdobyty często w sposób wątpliwy.

Masoni we Francji

P. Marin, przewodca prawicy francuskiej, w rozmowie z współpracownikiem „Figaro“ zwrócił uwagę na jawne niemal wpływy rozstrzygające masonerji w francuskim stronnictwie radykalnym, stanowiącym obecnie trzon lewicowej większości parlamentarnej.

Przedewszystkiem przypominał p. Marin, co już raz opowiedział w lipcu b. r., jak to w pamiętnej rozprawie nad paktem czterech w izbie deputowanych w czerwcu r. b. do premiera p. Daladiera i do głównego przewodcy stronnictwa radykalno-społecznego p. Herriota, którego niechęć dla paktu czterech była powszechnie znana, podszedł, zjawiwszy się nagle w izbie, p. Jammy Schmidt, znany z wysokiego stopnia w masonerji, przedstawiając im kartkę, najwidoczniej zawierającą instrukcje masońskie Wielkiego Wschodu na rzecz głosowania za paktem czterech, co było aż do tej chwili wątpliwe ze względu na zatarg Mussoliniego z masonerją, a szczególnie z Wielkim Wschodem.

Następnie zaznaczył p. Marin, że pismo, zajmujące się odsłanianiem tajemnic masońskich, „Revue des Sociétés“, po ostatnim zjeździe dorocznym stronnictwa radykalno-społecznego w Vichy z początku października r. b., zwróciło uwagę na szczególnie wyraźny udział kierowniczy masonerji w tym zjeździe.

Otóż istotnie ostatni zeszyt pisma tego „Revue Internationale des Sociétés Secrètes“, podaje wiadomości następujące:

Naturalny środek przeciw obstrukcji
Zioła przeczyszczające KARPINSKIEGO.
T. 318

Wszystkie te objawy świadczą o zaniku odwagi cywilnej, która jest cnotą może jeszcze bardziej rzadką od męstwa żołnierskiego. Żołnierza zachęca do czynu walecznego wychowanie, rozkaz, otoczenie, wiara w wodza, pewna ekstaza, wreszcie pewien stan podniecenia, który trwa jednak krótko. Obywatel musi objawiać odwagę cywilną stale bez względu na konsekwencje. W warunkach podobnych ginie godność osobista jednostek, a społeczeństwo nie wychowuje się, ale tresuje. Stan taki nie wytworzy dzielnych obywateli i żołnierzy.

E. DE HENNING-MICHAELIS
generał.

Kryzys w prasie konserwatywnej

*) W sferach zachowawczych dużo zakłopotania sprawia czynnikiem finansowym utrzymanie i subsydowanie prasy konserwatywnej. To też coraz częściej pojawiają się głosy, domagające się zmniejszenia liczby dzienników zachowawczych i zjednoczenia ich w jeden organ centralny. Z pobudek regionalnych tu i ówdzie propozycje te natrafiają na trudności, nie mniej coraz częściej się mówi, że od Nowego Roku dojdzie do zamknięcia dwu pism konserwatywnych.

Lignica — stara rezydencja Piastów

Piszę nam z Odolanowa:
W tych dniach do jednego z tutejszych urzędów nadszedł list z Niemiec z napisem na kopercie „Besucht Liegnitz, die alte Piasten-Residenz Schlesiens, schöne Garten- und Rosenstadt“ („Zwiedzajcie Lignicę, starą rezydencję Piastów Śląska, piękne miasto ogrodów i róż“).

Jak widać, gdy chodzi o ściągnięcie turystów, Niemcy sami przyznają, że Śląsk, zarówno Górny, jak Średni i Dolny, to prastara ziemia piastowska, związana z Polską odwiecznymi węzłami historii, choć w dużej swej części zniemczona.

„Jacy byli na zjeździe w Vichy sprawodawcy głównych spraw?“

„Sprawozdanie o sprawach kolonialnych: brat Gaston Monnerville, deputowany Guyana, członek Izby La Prévoyance, członek rady federalnej Wielkiej Izby Francuskiej.“

„Sprawozdanie o obronie narodowej: brat Brissaud-Desmaitel, generał dywizji w stanie spoczynku, członek Izby Maurice Monier.“

„Sprawozdanie o propagandzie: brat Robert-Louis, wiceprezydent honorowy masońskiego stowarzyszenia dziennikarzy.“

„Sprawozdanie o sytuacji politycznej i finansowej: brat Louis Proust, poseł, członek Izby „Les Demophiles“ w Tours, członek zarządu syndykatu redaktorów i wydawców czasopism, święto założonego przez masona brata Ignace Engel, noszącego nazwisko Edouard Plantagenet.“

„Sprawozdanie o szkolnictwie: brat Gaston Martin, były członek rady Wielkiego Wschodu Francji, członek Izby La Vraie France w Agen i Izby La Vérité w Tuluzie, autor historii masonerji.“

„Sprawozdanie o polityce ogólnej: brat Jammy Schmidt, były członek rady Wielkiego Wschodu, mistrz Izby L'Etoile de l'Esperance w Beauvais, poseł, były minister dzielnic wyzwolonych, publicysta.“

„Sprawozdanie o działalności parlamentarnej: brat William Bertrand, poseł, członek Izby L'Union Retable w Marennes, były członek rady Wielkiego Wschodu Francji.“

„Sprawozdanie o sprawach społecznych: brat André Grisoni, burmistrz Courbevoie, poseł, członek Izby Emile Zola.“

Wiadomości te, na które powołał się p. Marin, dotyczą widocznie osobistości, których przynależność do masonerji jest powszechnie znana we Francji. Tak liczny ich udział w kierownictwie zjazdu stronnictwa radykalno-społecznego nie mógł przejść niepostrzeżenie. Widać, że masonerja francuska nie tylko nie kryje się ze swymi wpływami, ale chętnie je wysuwa dla dodania ducha wtajemniczonemu. W ten sposób jednak dowiadujemy się o tem i niewtajemniczeni.

Stronnictwo Narodowe - Koło Winiary

Zebranie walne odbędzie się w środę, 25 b. m. o godz. 19,30 w Sokolni na Winiarach.

Referat na temat wyborów do rady miejskiej wygłosi p. **Leon Grześkowiak.**

O liczne i punktualne przybycie prosi

ZARZĄD.

KRESY WSCHODNIE CZEKAJĄ NA KUPCA I RZEMIEŚNIKA Z WIELKOPOLSKI I POMORZA!

Sytuacja gospodarcza a przyszłość młodzieży

(Korespondencja własna „Kurjera Poznańskiego”).

Katowice, 25 października.

W ubiegłym tygodniu odbyło się uroczyste poświęcenie gmachu Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach, z udziałem głowy państwa i najwyższych dostojników, zarówno ze strony władz centralnych, jak i miejscowych.

S. T. Z. N., zajmujące cały kompleks nowoczesnych budynków, mieszczących w sobie salę wykładową, doświadczalne warsztaty etc., bogato wyposażone we wszystkie urządzenia i pomoce techniczne, pod kierownictwem wybitnych sił profesorskich, mogą zaszczepić i owocnie spełniać swe zadanie dostarczania krajowi, a zwłaszcza miejscowemu i pobliskim okrogom przemysłowym, świeżych zastępów fachowców dla różnych dziedzin działalności techniczno-przemysłowej.

Zasadniczo celem S. T. Z. N. jest przygotowanie młodych techników dla gałęzi przemysłowych w rodzaju hutnictwa, budownictwa we wszelkich działach, fabrykacji maszyn i przemysłu przerobczego - metalowego, jak również dla potrzeb kolejnictwa. (Nb. początek S. T. Z. N. dała wchłonięta przez nie dawna Szkoła Techniczno-Kolejowa w Sosnowcu). Przemysł węglowy posiada dla siebie istniejącą w Dąbrowie Górniczej Państwową Szkołę Górniczą — którą najwłaściwiej można by nazwać szkołą sztygarów — a w wyższym zakresie Akademię Górniczo-Hutniczą w Krakowie, kształcąca w swych murach inżynierów górniczych. Akademia ta również w stosunku do S. T. Z. N. odgrywa tę samą rolę, gdyż zarówno jej poziom nauczania jak i uprawnienia w zakresie wydawania dyplomów odpowiadają politechnikom.

Wychowankowie tych uczelni, opuszczając je z uzyskanymi dyplomami czy świadectwami, stanowią element, wykształcony w duchu polskim przez polskich profesorów, a co najważniejsze, w atmosferze wolnego państwa i odpowiedzialności przed narodem. Nowemu pokoleniu obcy jest sposób myślenia i względy czy pojęcia, kierujące niekiedy mentalnością i postępowaniem pokolenia, wyrosłego w czasach niewoli i rozdziału narodowego. W przeciwieństwie do tych starszych kolegów nie muszą oni duchowo naginać się czy przystosowywać do nowego życia i zmienionych warunków, gdyż znają tylko aktualność, w której się obracają, jak w swym przyrodzonym żywiole. Na spotykane w swej drodze życiowej i zawodowej trudności patrzą pod innym kątem widzenia, bardziej bezpośrednio, wolnym od powonania między „dziś” a „dawniej”.

Zjawisko to jest naturalne w przebiegu wypadków. Państwo, podobnie do organizmu ludzkiego, regeneruje się przez zamianę starych komórek na młode, zwolna, miarowo, lecz niepochwolicznie. Jak powiedzieliśmy, objaw to naturalny i dodatni, ale czy w obecnych warunkach nie kryje w sobie pewnej wielkiej ujemnej strony, za którą winy jednak młodzież nie ponosi?

Żyjemy w czasach kryzysu ekonomicznego. W normalnych warunkach młode pokolenie powolnym, niewidzialnym przenikaniem zajmuje miejsce starszego. Dawniej było to o tyle jeszcze łatwiejsze, że ilość takich miejsc na skutek pomyślniejszych warunków ekonomicznych stale wzrastała. Tak, że młodzi mieli również wiele możliwości, że tak powiemy, pionierskich. Tego dzisiaj niema, a raczej jest wprost przeciwnie; zakres istniejących możliwości ustawicznie się zmniejsza, podczas gdy napływ świeżych sił wciąż trwa. A wiadomo, że każdy napór czy prąd, im mniejszy ma upust, tem więcej przybiera na gwałtowności, co w poruszonego wypadku trzeba brać zarówno w sensie literalnym — ilości poszukujących pracy, jak i przenośnym — oddziaływanie na ich stan psychiczny i światopogląd.

Złemu nie da się zapobiec przez stosowanie środków mechanicznych w rodzaju zniesienia obu szkół sztygarskich w Tarnowskich Górach i w Wieliczce, jak wogóle problem ten nie ogranicza się do młodzieży zawodowej, i tylko do obszarów przemysłowo-górniczych Śląskiego, Dąbrowskiego, Krakowskiego i Bielsko-Cieszyńskiego. Zwłaszcza w województwie śląskim zjawisko to przerasta nawet ramy zagadnienia o podłożu społeczno-wychowawczym, a stanowi oś wszelkich rozważań, mających na celu ostateczne rozwiązanie kwestji polskiego stanu posiadania na Górnym Śląsku.

Województwo śląskie może się poszczycić pierwszemi w Polsce ochotniczymi obozami pracy, których idea przewodnią jest wychowanie bezrobotnej młodzieży w wieku przedpoborowym w atmosferze pracy i dyscypliny zawodowej. Instytucja ta zasługuje na obszerniejsze potraktowanie i do kwestji tej jeszcze powrócimy tymczasem zaś podkreślamy jej znaczenie dla wprowadzenia i przygotowania młodzieży do produktywności pracy. Młodzi ludzie, po wyjściu ze szkoły i spędzeniu kilku lat w drużynach ochotniczych, jak również odbyciu w następstwie służby wojskowej, przedstawiają z punktu widzenia społeczno-narodowego element o wiele odporniejszy, niż ich rówieśnicy, którzy nie chcieli poznać dyscypliny pracy. Zrozumieli to również irredentyści niemieccy, to też liczne były na początku wypadki sabotażu i prowokacji, przez nich inspirowane, na szczęście w zarodku jeszcze stłumione przez sprężyste kierownictwo.

Wiadomo, że młodzi nie lubi rozumować, myśli kategorjami uproszczonymi, a prymitywną jej logiką — zwyżajem młodości — jest czasem zabójczą w swej prostolinijności. Nietrudno więc jest sprowadzić ją na manowce temu, kto potrafi przystosować się do jej mentalności i akcję swą umiejętnie zasztywa w swojską z wyglądu skórę. A

ciemne siły w całym państwie nie drżają, szczególnie zaś na Górnym Śląsku nie brak jest czatujących na jagniątko wilków, przebranych w skórę ich matek. Wszak niejedno już głośne echo wywołał projekt tutejszej niemieckiej irredenty, aby w swej propagandzie przejść na język polski w słowie jak i piśmie. Z jednej strony projekt ten dowodzi prawdziwości naszej tezy, że ludność Górnego Śląska w olbrzymiej większości jest polska, ale z drugiej świadczy o ogromnej ruchliwości agitatorów którzy lepiej niestety, niż społeczeństwo polskie, rozumieją powagę chwili i umieją stad wyciągać konsekwencje.

Kwestja młodzieży na Górnym Śląsku jest kwestją przyszłości tej naszej perły przemysłowej. W powiększonym wydaniu kwestja młodzieży polskiej wogóle jest kwestją przyszłości naszego państwa. Na miejsce starszego pokolenia przychodzi nowe, które w duchu tego państwa wyrosło, za nie nigdy nie walczyło i nie budowało go, ale zato państwo to uważa za rzecz naturalną, odwieczną i nie wyobraża ani przypomina sobie, aby inny stan rzeczy był możliwy. Część tej młodzieży wejdzie w życie tego państwa jako czynnik aktywny i pozytywny, ale ilu z niej zostanie poza jego nawiasem, nie z własnej winy?

I dlatego zamiast wesołego „gaudeamus igitur”, pod adresem naszej młodzieży, mimowoli ciśnie się na usta pełne niepokoju zapytanie: „Quo vadis, Patria?”

JOACHIM KORK.

Przepisy wyborcze do rad miejskich

Dla użytku wyborców podajemy w przejrzystym streszczeniu wszystkie postanowienia ustawy oraz przepisy regulaminu o wyborach do rad miejskich.

Prawa wyborcze do rad miejskich są te same, co do rad powiatowych, gmin wiejskich i gromad (ustawa z 23. 5. 1933 o zmianie ustroju samorządowego art. 3—9 rozp. wyk. z 9. 10. 1933 poz. 577).

Prawo wybierania (czynne) zależne jest od ukończenia 24 roku życia i jednorocznego zamieszkania na obszarze danego związku samorządowego (licząc od dnia zarządzenia wyborów) oraz od posiadania prawa wybierania do Sejmu. Warunek jednorocznego zamieszkania nie dotyczy właścicieli, lub posiadaczy nieruchomości na obszarze danego związku samorządowego, funkcjonariuszów państwowych, samorządu terytorjalnego i gospodarczego (bez względu na charakter służbowy, np. kontraktowy) i przedsiębiorstw państwowych, komun. kas oszczędności i przedsiębiorstw samorządowych — z wyjątkiem wydzierżawionych — (natomiast emeryci muszą mieć rok zamieszkania), duchowieństwa, zawodowych wojskowych oraz członków rodzin tych osób; osoby te mają prawo wybierania, o ile mieszkały na obszarze danego związku samorządowego przed dniem zarządzenia wyborów. Zawodowi wojskowi mają prawo wybierania do organów samorządowych, wybieralności zaś nie; niezawodowi wojskowi służby czynnej nie mają żadnych praw wyborczych. Prawo wybierania, a tem samem i wybiralności z a wieszona jest od wszczęcia śledztwa o zbrodnię, za które w myśl art. 47 § 1 Kodeksu Karnego można orzec utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych.

Prawo wybieralności (bierne) zależne jest oprócz tych warunków prawa wybierania od ukończenia 30 roku życia. Przy wyborach do rady miejskiej i powiatowej, jak również na stanowisko ławnika miejskiego wymagane jest ponadto władanie językiem polskim w słowie i piśmie.

W skład organów ustrojowych nie mogą wchodzić: pozostający w służbie czynnej wojskowi, funkcjonariusze powiatowych i wojewódzkich władz administracji ogólnej, ani powiatowych związków samorządowych, funkcjonariusze policji państwowej i straży granicznej.

Kto wyraził zgodę na postawienie swojej kandydatury do organu ustrojowego na bezpłatne stanowisko, obowiązany jest przyjąć mandat. Złożenie mandatu przed uływem kadencji dozwolone jest tylko z powodów w ustawie wyliczonych.

W razie bezprawnego odmówienia przyjęcia mandatu lub złożenia go bez ustawowego zwolnienia, władze te mogą nałożyć jednorazowe świadczenie w

wysokości od 10 do 1000 zł na korzyść danego związku samorządowego.

System wyborczy (art. 39—41 ustawy).

Wybory są powszechne, równe, tajne, bezpośrednio i stosunkowe — jak dotychczas. Ale wybiera się radnych w okręgach wyborczych, które ustalają rządowe władze administracji ogólnej z liczbą mandatów na nie przypadającą — zależnie od liczby mieszkańców. Na poszczególny okręg nie może przypaść mniej niż 3 mandaty. Okręgi wyborcze dzielą się w razie potrzeby na obwody głosowania. Miasta niżej 5000 m. mogą stanowić jeden okręg wyborczy. Zgłasza się listy kandydatów, lecz głosuje się także na poszczególnie nazwiska wymienione na jednej (i tejsamej) ze zgłoszonych list. Liczba kandydatów na listach nie może przekraczać 3-krotnej listy mandatów. Każdy wyborca ma tyle głosów, ile mandatów przypada na dany okręg wyborczy i może te głosy rozdzielić między poszczególne kandydatów, w stosunku do wolnym, tj. oddać je wszystkie na rzecz jednego kandydata albo na kilku po jednym głosie lub więcej. Po głosowaniu najpierw następuje podział mandatów między listy, w tym celu oblicza się liczbę ważnych kart wyborczych, złożonych na poszczególne listy i dzieli się je przez 2, 3 i t. d. (system Hondta). Potem dopiero mandaty, przypadające na poszczególne listy, przyznaje się kandydatom z poszczególnych list według kolejnej względnej większości ważnych głosów, jaką odnośni kandydaci otrzymali. Jeśli danej liście przyznano więcej mandatów od liczby kandydatów tej listy, na których głosowano, mandat przypada innemu kandydatowi w kolejności na liście (choćby na niego nie padł ani jeden głos). Jeśli na listę przypada więcej niż jeden

mandat, a kandydat na pierwszym miejscu nie uzyskał mandatu, dopisuje się mu nadwyżkę głosów, otrzymaną przez innych kandydatów ponad iloraz z ogólnej liczby głosów podzielonej przez liczbę mandatów danej listy. Kandydat na pierwszym miejscu otrzymuje też mandat przed innymi o równej ilości głosów; w razie równości głosów przy innych kandydatach rozstrzyga los. Taksamo rozstrzyga los między listami, jeśli na nie przypadnie równa ilość oddanych kart wyborczych.

Zastępcami radnych zostają ci, którzy z danej listy otrzymali z kolei największą liczbę głosów (lub nawet nie otrzymali żadnego głosu).

Szczegółowe przepisy wyborcze zawarte są w regulaminie wyborczym wydanym przez ministerstwo spraw wewnętrznych wyłącznie dla województwa poznańskiego i pomorskiego (rozp. z 9 października 1933 r. „Dz. Ustaw” poz. 578).

Przed wyborami do rad miejskich

Podział Ostrowa na okręgi wyborcze

Do wyborów do rady miejskiej miasto Ostrowo podzielone zostało na 6 okręgów wyborczych. Przewodniczącym głównej komisji wyborczej na m. Ostrowo mianowany został wiceprezes sądu okręgowego, p. Woytonowski.

Podział Leszna na okręgi wyborcze

Leszno. Cały teren miasta Leszna został podzielony na 4 okręgi, a na 8 obwodów głosowania. W myśl nowego regulaminu zostali mianowani przez p. starostę dr. Wyżkowski przewodniczącym komisji wyborczej i prof. Nowackiewicz zastępcą.

Pozostały skład komisji tworzą pp. J. Chojnacki i urzędnik kolejowy Bilski, a jako ich zastępcy dyr. Kasy Chorych Pilecki i inż. Trnka. Dalszych dwóch członków i ich zastępców mianuje magistrat.

Słowa a czyny

Czytamy w „Gazecie Warszawskiej”:

W „Gazecie Polskiej” p. Al. K. w artykule p. t. „Nie walczyliśmy z młodzieżą” próbuje analizować stosunek obozu „sanacyjnego” do młodzieży narodowej. „Sprzeciwiamy się — czytamy w owym artykule — gdy w działaniach tego odłamu młodzieży spotykamy fakty, sprzeczne z prawem, kulturą i moralnością obywatelską...”

Wcale nieładna ilustracja do powyższego oświadczenia sanacyjnej „urzędówki” stanowić mogą m. in. cztery następujące fakty z okresu ostatnich dziesięciu dni:

W czwartek, dn. 1 października, wybito szyby w kantorze „Gazety Warszawskiej”. Ten sam „eksperyment” powtórzone w sobotę, 14 b. m. W obu wypadkach udało się nam stwierdzić, że sprawcami napadu byli członkowie „Legjonu Młodych”.

W nocy z poniedziałku na wtorek, dnia 17 b. m. grupa, złożona z około 20 osób, zabawiła się malowaniem na ścianach i szybach domu, w którym mieści się lokal „Gazety Warszawskiej”, napisów na cześć „Legjonu Młodych”.

Wreszcie dnia 21 b. m., grupa kilkunastu wyrostków napadła i pobiła 72-letniego dozorcę domu broniącego im dostępu do kantoru „Gazety Warszawskiej”. Grupa ta wznosiła okrzyki na cześć „Myśli Mocarstwowej”.

Sensacyjny proces w Inowrocławiu

Red. Dereżyński uwolniony od winy i kary

Z Inowrocławia donosi (wik): Dnia 16 bm. odbyła się rozprawa karna sądu okręgowego z Bydgoszczy na sesji wyjazdowej w Inowrocławiu, której przewodniczył sędzia okr., p. Świąteczki, a oskarżał prok. p. Blejdnor. Oskarżonym był redaktor odpowiedzialny „Dziennika Kujawskiego”, p. M. Dereżyński, za umieszczenie artykułu p. t. „Czy to możliwe”, gdzie pisano o znęcaniu się policji nad aresztantem, który miał wybierać resztki węgla z próżnych wagonów.

Świadkowie, konduktorzy kolejni, udowodnił swemi zeznaniami niezbić, że policjanci Schlenka i Stachowiak z Bydgoszczy bili i maltretowali aresztowanego, uderzając go kolbami karabinów aż do utraty przytomności.

Coprawda podkomisarz Faferek z Bydgoszczy wystawił post. Schlenkowi świadectwo człowieka łagodnego, prawdomównego i pilnego służbisty, jednak sąd wobec niezbitych dowodów przyjął, że policja znęcała się i biła.

Obrona, adw. Krysiak z Bydgoszczy, podkreślił, iż czyny takie i fakty zobowiązany jest napiętnować każdy obywatel i inkryminowany artykuł, chociaż przedstawiał wprawdzie niewesoły obraz, to podnosił zarzuty tylko w tym celu, aby na mundurze policjanta polskiego nie ciążyła żadna skaza.

Sąd wobec tego uwolnił red. Dereżyńskiego od winy i kary i koszty postępowania nałożył na skarb państwa.

W obronie Bydgoszczy

Zebrań przedstawicieli obywatelstwa i sfer gospodarczych

Z Bydgoszczy donosi (f):
Zwołane na poniedziałek wieczorem do sali zebrań plenarnych bydgoskiej Izby Przemysłowo - Handlowej zebrań przedstawicieli obywatelstwa i sfer gospodarczych Bydgoszczy poświęcone było omówieniu likwidacji Izby Przemysłowo - Handlowej jak również dokonanych już poprzednio przenosin szeregu instytucji i urzędów z tego miasta do innych. Na zebraniu reprezentowane były wszystkie odłamy inteligencji oraz wszystkie komórki życia gospodarczego.

Po zagajeniu przez prezesa Związku Fabrykantów, inż. dr. Kasprowicza, przewodnictwo objął gospodarz lokalu, prezes likwidującej się Izby Przemysłowo - Handlowej inż. Wdziękoński. Za stołem prezydyjnym zasiadli: wicestarosta Czubiński, dyr. Państw. Szkoły Przemysłowej inż. Siemiradzki, przedstawiciel kupiectwa, radca Stobiecki, oraz dyrektor Banku Polskiego p. Woda.

Przewodniczący stwierdził, że Bydgoszcz z racji swojego położenia i dogodnej komunikacji z całym Pomorzem powinna być natchniona do przyłączenia Pomorza do Polski włączona do jego terytorjum i obdarzona siedzibą władz państwowych wyższej instancji. Jako jedyne w północno - zachodniej Polsce wielkie miasto powinna być stać się bazą polskiego władztwa nad morzem i promieniować swoją ekspansją gospodarczą, kulturalną, narodową na cały teren tej najważniejszej dzielnicy Polski. Niestety, roli tej nie pozwolono Bydgoszczy spełnić, bowiem odłączono ją od Pomorza i zrobiono miastem powiatowym bez większych wpływów. Zaczęto przyletnie wyznosić z Bydgoszczy do innych miast lub likwidować istniejące tutaj uczelnie, instytucje urzędowe, co spychało miasto nasze coraz niżej, z krzywdą nie tylko jego obywatelstwa, ale także Pomorza i pośrednio Polski. Przysłać trzeba, że część winy ponosi niewątpliwie sama Bydgoszcz, nie umiejąca znaleźć środków skutecznej obrony przeciwko spychaniu jej do rzędu zwykłych miast prowincjonalnych. Ale znacznie więcej winy mają czynniki państwowe, które nie potrafiły docenić wartości Bydgoszczy, jako miasta największego na polskim zapleczu morskim, i nie nauczyły się cenić tego miasta nawet dziś.

W interesie nie tylko Pomorza, ale i państwa leży wzmocnienie Bydgoszczy, a nie jej ciągłe osłabianie. Dlatego też, gdy spada na nasze miasto cios za ciosem, obywatelstwo Bydgoszczy nie w interesie partykularnym, ale w interesie ogólnym, państwowym, ma prawo i obowiązek podnieść głos.

Dłuższy referat, omawiający zabiegi Bydgoszczy o przyłączenie do Pomorza i osiedlenie tutaj województwa i władz państwowych wyższej instancji, wygłosił prezydent miasta, p. Leon Barciszewski. Zabiegi te spełzły na niczym, bo nie spotkały się w Warszawie z należytem zrozumieniem, że Bydgoszcz, jako największy ośrodek gospodarczy i kulturalny na rubieżach północno - zachodnich Rzeczypospolitej, położony przytem w stosunku do Pomorza w punkcie prawie idealnym, miała wszelkie warunki do polskiego panowania nad morzem. Z braku tego zrozumienia wypłynęły posunięcia gospodarcze, podrywające podstawy przemysłu bydgoskiego, a przede wszystkim silnie tu rozwiniętego przemysłu drzewnego. Późniejszy kryzys osłabił tętno życia gospodarczego naszego miasta, a jednocześnie zasada centralizacji władz w siedzibach województw pociągnęła za sobą ogalanie Bydgoszczy z różnych instytucji i urzędów.

P. Barciszewski szerzej omawia owo zagadnienie centralizacji władz państwowych narzucone swego czasu przez państwową komisję dla usprawnienia administracji. Wskazuje, że zasada centralizacji nie jest stosowana w krajach zachodnich, gdzie raczej daje się zauważyć dbałość o sprawiedliwy podział różnych urzędów i instytucji pomiędzy poszczególne miasta całego terytorjum państwa czy prowincji. Centralizacja zresztą i w Polsce nie wszędzie jest i może być stosowana. Jaskrawo natomiast występuje ona na Pomorzu, z wyraźną krzywdą Bydgoszczy, ciężającej z taryfy i naturalnego położenia do Pomorza, a należącej administracyjnie do Wielkopolski.

Prelegent danymi cyfrowymi udowodnił, że w większości województw Polski niema centralizacji. Poza War-

szawą, Poznaniem i Krakowem żadne z pozostałych miast wojewódzkich nie jest siedzibą wszystkich władz państwowych i wojskowych Województw mamy 17, zaś izb skarbowych tylko 13. D. O. K. — 10 dyrekcji kolejowych i dyrekcji poczty po 9 kuratorów szkolnych — 8 itd. I bardzo często się zdarza, że poszczególne te władze wyższej instancji nie mają swojej siedziby w mieście wojewódzkim, a wcale to nie utrudnia urzędowania panów wojewodów i kontaktów między poszczególnymi urzędami. Zasada centralizacji przekreśla przecież całkowicie nową organizację władz szkolnych, wprowadzona w życie w ostatnim czasie.

Na niekorzyść Bydgoszczy wysuwa się tu i ówdzie argumenty natury strategicznej. Ale i prelegent i ci, którzy swego czasu zabiegali u władz państwowych o wzmocnienie Bydgoszczy, zawsze spotykali się z oświadczeniem wyższych i najwyższych czynników wojskowych, że względy strategiczne nie mogą tu być żadną przeszkodą i że Bydgoszcz z tego punktu widzenia nie jest bynajmniej położona gorzej np. od Torunia. Jeśli chodzi o sprawę dyrekcji kolejowej, to wszystko zdaje się przemawiać za tem, że dyrekcję należało przenieść do Bydgoszczy. Są tu odpowiednie pomieszczenia biurowe, a ewentualne ich powiększenie kosztowałoby zaledwie kilkaset tysięcy, sa wolne mieszkania dla wszystkich pracowników, położenie geograficzne Bydgoszczy niewątpliwie jest dla całego Pomorza najdogodniejsze. Fakt, że najważniejsze wydziały dyrekcji kolejowej znalazły się w Toruniu na samym skraju te-

Przy zepsutym żołądku, zaburzeniach trawienia, niestawku w ustach, bólu w skroniach, gorączce, zaparciu stolca, wymiotach lub rozwolnieniu już jedna szklanka naturalnej wody gorzkiej Franciszka-Józefa działa pewnie szybko i dodatnio.
Tg 432.

rytorjum tej dyrekcji (tuż za głównym dworcem toruńskim rozpoczyna się terytorjum dyrekcji warszawskiej), tłumaczyć można tylko zastosowaniem zasady centralizacji która nie jest stosowana w Polsce gdzieindziej.

P. Barciszewski na zakończenie omówił sprawę likwidacji Izby Rzemieślniczej i Izby Przemysłowo - Handlowej. Likwidacja była dla Bydgoszczy niespodzianką, bowiem jeszcze niedawno i przedstawiciele miasta i przedstawiciele życia gospodarczego słyszeli z ust miarodajnych czynników państwowych, że kwestja likwidacji Izby bydgoskiej nie będzie aktualna wcześniej, zanim dojrzeje projekt nowego podziału administracyjnego państwa. Władze miejskie dla obrony Bydgoszczy czynia wszystko, co do nich należy. Ale zabiegi swoje mogą kierować tylko bezpośrednio do swoich władz przełożonych. Inna droga nie jest możliwa i nie jest zdaniem prelegenta dopuszczalna. Natomiast społeczeństwo powinno podać sobie rękę i stanąć wspólnym frontem do obrony miasta przed dalszym upadkiem.

Po referacie inż. Wdziękoński odczytał zaprojektowaną przez organizatorów zebrań rezolucję, która zwraca uwagę że znakomite położenie geograficzne Bydgoszczy wykorzystują żywioły wrogie które tutaj posiadają centrały swoich agend, działających na Pomorzu, a mających silne oparcie nie tylko w Berlinie, ale również w Pile o której rozwój tak wyraźnie dba rząd niemiecki. Bydgoszcz wymaga wzmocnienia, a nie osłabiania tetna życia narodowego polskiego i gospodarczego; wymaga należytego poparcia władz państwowych, a to poparcie ujawnić się może jedynie przez koncentrację w Bydgoszczy pewnej ilości urzędów wyższej instancji.

Rezolucja stwierdza że w interesie gospodarczym Pomorza, a także w interesie politycznym Polski leży, aby Bydgoszcz wraz z okolicznymi powiatami znalazła się jak najrychlej w granicach województwa pomorskiego i stała siedzibą tego województwa.

Rezolucję przyjęto jednomyślnie.

Młodzi maszerują. Oddział członków Ogniska toruńskiego Zw. Młodych Narodowców wziął udział w defiladzie w dniu 22 bm podczas obchodu 250-lecia odsieczy wiedeńskiej w Toruniu, Na czele kroczy kierownik placówki dh. Wacław Madejski.

Sokół toruński licznie wziął udział w obchodzie 250-tej rocznicy odsieczy wiedeńskiej w Toruniu w dniu 22 b. m. Na zdjęciu sokoli w defiladzie, na czele druchny z guiazda żeńskiego.

Dziś słońce i ciepło, jutro deszcz i wiatr

Tęgo nie zniesie nawet najzdrowsza cera bez uprzedniego przygotowania; silne wahania temperatury powodują, że skóra staje się szorstką i wiotczą. Krem biologiczny

Eukotol S

chroni doskonale cerę przed szkodliwym wpływem atmosferycznym.
By każdemu dać możność wypróbowania naszego kremu biologicznego i przekonania się o jego zbawiennym działaniu, **obniżyliśmy znacznie cenę:**
duża pudełko kosztuje teraz tylko **zł 1.40**
małe " " " **zł 0.75**

Tg 426

Przegląd 100-tys. armji w Wielkopolsce

Stoimy w obliczu walki innej niż ta, o której mówią konferencje rozbrojenowe — ale równie ważnej i doniosłej w swych skutkach dla ludzkości. Ta jednak jest zasadnicza różnica, że gdy w Genewie radzi się nad pokojem — tutaj walkę się wszczynają i prowadzi się ją w imię pokoju Chrystusowego na świecie.

Jakaż to walka? — Nie krwawa, ale równie zacięta. Ogłoszona zostanie w dniu 29 października powszechna mobilizacja katolików do szeregów Akcji Katolickiej, które jako hasło na rok swego działania mają:

„Rocznica wiedeńska — jako wezwanie do walki z nowoczesnym pogaństwem”.

Nowoczesne pogaństwo, zaprzeczając istnieniu Boga, zwalczając prawdziwą religiję miłości bliźniego — którą jest katolicyzm, staje się motorem zakłamania światowych. Kult materjalizmu, pogańska żądza złota, brak sumienia, oto skutki negacji Boga w życiu rodzinnym, społecznym i politycznym.

Dnia 29 października w **X Dniu Katolickim** pierwsze manifestować swą gotowość do walki z nowoczesnym pogaństwem będą Stowarzyszenia Akcji Katolickiej, skupiające dziś w Wielkopolsce 100.000 armję katolików wszystkich stanów.

W manifestacjach, nabożeństwach, akademjach i pochodach wezmą udział wszyscy, którzy czują po katolicku, i którzy pragną, by Chrystus Król triumfował nad światem.

Generalny Komitet Dnia Katolickiego podaje do wiadomości, że na dzień 29 października sprzedaje się nalepki do dekoracji okien. Nalepki te w cenie 10 gr za sztukę są do nabycia w Archidiecezjalnym Instytucie Akcji Katolickiej, pl. Nowomiejski 1a w godzinach od 8 do 3. Niechaj w żadnym oknie nie zabraknie tej pięknej artystycznej ozdoby, jaką jest nalepka na Dzień Katolicki.

Jutro koncert symfoniczny w Teatrze Wielkim

Program jutrzejszego koncertu symfonicznego który odbędzie się pod kierownictwem dyr. Zygmunta Latozowskiego, składa się z cennych i dotąd w Poznaniu nie granych utworów. Punktem kulminacyjnym wieczoru będzie wykonanie II. symfonji Karola Szymanowskiego, a to z okazji 50-lecia urodzin mistrza, co wzbudziło wśród społeczeństwa szczególne zainteresowanie. Występ solisty jutrzejszego wieczoru, Stanisława Niedzielskiego, wzbudził również wielkie zainteresowanie muzycznego świata, bowiem artysta ten zdobył uznanie zagranicą pierwszorzędnego pianisty. P. Niedzielski odegra koncert fortepianowy Griega z orkiestrą oraz kilka utworów solowych. Poza temi utworami orkiestra odegra poemat symfoniczny „La Péri” Dukasa.

Przed sprzedaż biletów w firmie Szreibrowski, ul. Gwarna 10, nar. ul. Fredry.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

KALENDARZYK

Sroga 25 października 1933.
 Słońce: wschód 6.35 — zachód 16.38 —
 długość dnia 10 godzin 3 min
 Księżyc: wschód 13.54 — zachód 21.47 —
 pierwsza kwadra.
Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniwers. Pozn.:
 Środa, godz. 7 rano Temperatura powietrza 0 st. Pogodnie Wiatr południowo-wschodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 751 mm. W ub. dobie temperatura najwyższa plus 7 st. C., najniższa plus 1 st. C.
Poziom wody w Warcie według notowań Państwowego Zarządu Wodnego, dziś 0.29 m.
 Kal. rzk.: Krzypin i Krzypjan — jutro Ewaryst P.
 Kal. słow.: Samomysł — jutro Lutosław.

Z POZNANIA

Archidiecezja Poznańska. J. E. Ks. Kardynał Prymas zamianował ks. Tadeusza Cegiela, prob. w Gultowach, dziekanem dekanatu kostrzyńskiego; ks. Ignacego Nowackiego, prob. w Kępnie, dziekanem dekanatu kępińskiego.

Instytucję kanoniczną otrzymali: Ks. Edward Kundegórski na beneficjum w Ptaszkowie; ks. Teodor Kaczmarek na beneficjum w Margoninie; ks. Teodor Zimoch na beneficjum w Chludowie; ks. dr. Bronisław Gładysz na beneficjum przy kościele św. Antoniego w Poznaniu Starolecie.

W administrację otrzymali: Ks. dziekan Bartłomiej Piszczogłowa z Odolanowa kościół parafjalny w Ostrowie Wielkopolska; ks. prob. Walenty Nowicki z Słupi kościół parafjalny w Opatowie.

Na wikariat powołano: Ks. neopresbytera Wacława Sztubę do Solca; ks. Maksymiljana Klugego do Wałkowa.

Wizytatorami lekcji religii zostali w mieście Poznaniu z rokiem szkolnym 1933-34: Ks. prob. Józef Gorgolewski; ks. prob. Antoni Chilomer; ks. szambelan Leon Rankowski; ks. szambelan dr. Teodor Taczak; ks. kanonik Kazimierz Szrejbrowski; ks. dr. Witold Paulus; ks. prof. Tadeusz Nowakowski; ks. dr. Antoni Prumbs. W powiecie szamotulskim ks. prob. Paweł Dudziński.

Archidiecezja gnieźnieńska. J. E. Ks. Kardynał Prymas zamianował ks. Ignacego Niedzwiedzińskiego, prob. w Jarocinie kanonikiem kapituły kolegiackiej w Kruszwicy.

Instytucję kanoniczną otrzymali: ks. prof. Aleksy Sobaszek na beneficjum w Siedleminie; ks. i Mieczysław Bogacz na beneficjum w Dębicy; ks. Lucjan Berger na beneficjum w Jarząbkowie.

W administrację oddano: Ks. Walerjanowi Pankowi dotychczasowemu wikariuszowi w Gnieźnie, parafie w Skarbozowie. — Na wikariat powołano: Ks. Ksawerego Krawczaka ze Słupowa na wikariat przy kościele św. Michała w Gnieźnie; ks. Leona Wińczewskiego z Inowrocławia do Strzelec.

Aresztowania. Jako podejrzanego o kradzież w lokalu przy ul. Półwiejskiej nr. 33 osadzono w areszcie policyjnym 30-letniego Zygmunta Kujawę, zamieszkałego na Rybakach 8 — Jako poszukiwanego za kradzież przez komendę powiatową policji w Kępnie, osadzono w areszcie 22-letniego Ferdynanda Pracha, bez stałego mieszkania. — Jako podejrzanego o kradzież roweru i paserstwo aresztowano w Poznaniu 20-letniego robotnika Antoniego Palacza (ul. Kolejowa nr. 24) i 26-letniego Czesława Ławniczaka (ul. Górczyńska 16). — Za kradzież paczki z samochodem, pozostawionego na chwilę bez nadzoru na ul. Wroneckiej przez p. Wojciecha Stefanuskiego (ul. Bukowska nr. 43) aresztowano Bolesława Rybaczyńskiego bez stałego mieszkania. — Za kradzież portfela z zawartością 20 złotych na placu Wolności p. Ignacemu Pierunkowi z Karczewa w powiecie kościańskim, aresztowano Stefana Plucińskiego z Poznania (ul. Mylna 50) (kl)

Zabiła przez drzewo. W lesie na terenie nadleśnictwa Katy, w powiecie obornickim, zbierające drzewo opalowe kobiety zbliżyły się do robotników spuszcających drzewo. Spadające drzewo zabiło na miejscu 17-letnią Katarzynę Zotkiewiczównę z Dłużej Gośliny i poraniło ciężko 47-letnią Mariannę Sobkiewiczową z Dłużej Gośliny. Ciężko poranioną Sobkiewiczową przewieziono do szpitala. (kl)

Z POZNAŃSKIEGO

BUK. (Z misji katolickiej.) Ub. niedzieli miejscowa parafia obchodziła święto misji katolickiej. Z tej okazji odbyły się na intencję misji specjalne nabożeństwa, po sumie zaś na sali Domu Parafjalnego uroczysta akademja misyjna, zorganizowana przez Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary. Do uświetnienia akademji przyczynił się referat ks. dyr. Frąckowiaka Parafianie tłumnie uczestniczyli w podniosłych uroczystościach.

(Pożar.) W nocy z niedzieli na poniedziałek zapaliła się podłoga w kuchni budynku p. Czabańskiego. Natychmiast zaalarmowana straż pożarna ogień spłamiła w zarodku.

Gehenna polskiego robotnika

wysiedlonego z Niemiec

Opłakany stan rodziny, składającej się z 10 osób — Piesz pod nadzorem żandarmów

Z Kępna donosi (PAT): W dniu 23 bm. wydalony został przez „zieloną granicę” z Niemiec do Polski Stanisław Smorowski, liczący lat 44, pochodzący z Łodzi, wraz z żoną i dziećmi, razem 10 osób.

Smorowscy w chwili przekroczenia granicy znajdowali się w stanie zupełnego wyczerpania obdarci i bez obuwia. Widok tych nieszczęśliwców potwierdza tragiczne opowiadania Smorowskiego o okropnych przeżyciach jego i rodziny Smorowski, który 15 lat pracował w Niemczech, ostatnio w dworze Muckern, pow. Born (Saksonia) otrzymał 12 września pisemne wezwanie do opuszczenia granic. Nie mając dostatecznych funduszy, nie mógł uczynić zadość wezwaniu.

W dniu 1 bm. do Smorowskiego przybyło dwóch żandarmów, i w brutalny sposób wyrzuciło ich z mieszkania. Teraz zaczęła się prawdziwa gehenna polskiego robotnika. Smorowski wraz z rodziną, wśród której znajduje się 5 dzieci poniżej 15 lat, a najmłodsze liczy 5 miesięcy, pieszo odbył drogę do Wrocławia, co trwało przeszło 2 tygodnie.

W Wrocławiu Smorowski został natychmiast ujęty i z rodziną przez żandarmów odstawiony do Kostowa, Z

Kostowa żandarmi przeprowadzili Smorowskiego przez granicę w okolicy Janówka, w pow. kępińskim. Smorowscy, aby nakarmić płaczące z głodu dzieci, musieli w drodze posprzedawać

swe ruchomości, gdyż eskortujący na utrzymanie im nic nie dawali.

Władze polskie zaopiekowały się Smorowskimi i odesłały ich do miejsca zamieszkania.

Jałmużna za dusze zmarłych

Odezwa J. Em. ks. Kardynała-Prymasa

Ponawiając zeszłoroczne zarządzenie, dotyczące jałmużny za dusze zmarłych, zalecam Wielebnym Księżom Proboszczom, by w Dzień Zaduszny nie wpuszczali żebraków na cmentarze, odsyłając ich do Wydziału Parafjalnego „Caritas” lub do Towarzystwa św. Wincentego a Paulo.

Natomiast można się zgodzić na to, by u wejścia na cmentarz Towarzystwo

św. Wincentego a Paulo urządziło w Dzień Zaduszny cichą zbiórkę na rzecz biednych. Na tę zbiórkę zwróca Wielebni Księża Proboszczowie uwagę wiernych wzywając ich, by składając na cmentarzu ofiarę za dusze pomarłych, oddali ją do skarbnicy kwestarek Tow. św. Wincentego.

Poznań, dn. 16 października 1933.

(—) AUGUST KARDYNAŁ HLOND.

Ludwika Kołodziejczaka w Szemborowie, któremu skradziono 2 świnie.

KRUSZWICA. (Świątokradztwo) W ub. tygodniu w kościele św. Teresy popełniono kradzież obrusa. Jak się okazało sprawczynią tej kradzieży jest niejaka J. która z obrusa poszyła dla swoich dzieci koszulki, Sprawą zajęła się policja

(Ohydna kradzież.) Z 19 na 20 b. m. zakradli się niewykryci dotąd bandyci do gospodarza p. Kotasa w Chelmcach. Przed wtargnięciem do mieszkania złodzieje wpuścili przez dziurkę od klucza większą ilość proszków na uspienie, po czym już spokojnie spłodrowali szafy i szuflady, skąd zabrali dużą ilość garderoby, a nawet zdarli pościel z łóżka gdzie spał p. Kotas. Bandyci uszli z łupem nierozpoznani.

Ławica-wieś

Agencja „Kurjera Poznańskiego” mieści się u p.

Jana Kowalskiego

ul. Szkolna 1 a.

Zamówienia oraz przedpłatę na listopad i dalsze miesiące prosimy uskuteczniać u p. **Jana Kowalskiego**. Agentura przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat.

MIŁOSŁAW. (Sprostowanie.) W związku z notatką z Miłosławia, zamieszczoną w nr. 219 „Orodznika” a mówiącą o rzekomych nadużyciach w tutejszym urzędzie pocztowym, otrzymaliśmy następujące pismo:

„Dyrekcja Poczty i Telegrafów stwierdza, że w Urzędzie pocztowo-telegraficznym Miłosław żaden z urzędników nie dokonał nadużyć, wobec czego nie mogli się nimi zająć władze nadzorcze, ani też starostwo powiatu wrzesińskiego.”

MOSINA. (30-letni jubileusz pracy.) Znany i ceniony w kołach przemysłowych dyrektor Aleksander Gawin-Gostomski obchodził w dniu 15 bm. jubileusz 30-lecia nieprzerwanej pracy kierowniczej w firmie M. Perkiwicz Fabryka Ceramiczna, Cegielnia i Tartak w Ludwikowie pod Mosiną. Jubilat położył wielkie zasługi koło rozwoju tych zakładów. Nadmiernie wypada, że dyr. Gawin-Gostomski oprócz swej mozolnej i odpowiedzialnej pracy zawodowej udziela się także społecznie.

MODRZE. (Kradzieże i podpalenie.) W związku z pożarem, jaki miał tutaj miejsce w nocy z piątku na sobotę, są poszlaki, że niewysledzeni dotychczas złodzieje podłożyli ogień, aby przy tej okazji móc kraść. W czasie, gdy mieszkańcy Modrza zaalarmowani zostali pożarem, złodzieje włamali się przez okno do mieszkania p. Jana Maika, zabierając wszystkie ubrania i nowy rower damski, ogólnej wartości około 700 zł.

Złodzieje zabrali również mundurek zamieszkałej tamże przeski Stowarzyszenia Młodych Polek. Następnej nocy ci sami prawdopodobnie złodzieje zakradli się znów do miejscowej Agencji Pocztovej, zostali jednak spłoszeni.

(Wieczornica.) W niedzielę 22 bm. odbyła się tutaj wieczornica misyjna, urządzona przez Stow. Młodych Polek. Program wieczornicy był bardzo obszerny a referat p. t. „Młodzi a misja” wygłosił p. Nowakówna, naczelniczka S. M. P. Czysty zysk przeznaczono na misje.

Włamania i kradzieże w Poznaniu

Wielkiej kradzieży z włamaniem dopuszczono się w Poznaniu w magazynie konfekcji męskiej p. Marjana Kufła przy ulicy Wrocławskiej 1. Łupem nieznanymi włamywaczy padły między innymi cztery płaszcze męskie, 5 par spodni oraz 10 wałów materiałów na ubrania. Ogólne straty ocenia się na 4 tysiące złotych.

Przy ulicy Seweryna Mielżyńskiego 6 włamano się do biur p. Waldemara Güntera. Łupem włamywaczy padły węskle, gotówka i klucze, ogólnej wartości 600 zł.

O systematycznie dokonywanych kradzieżach doniósł policji urzędnik miejski p. Czesław Wrzyczyski. Według tego doniesienia w t. zw. hali samorządowej dopuszczano się systematycznych kradzieży różnych przedmiotów, m. in. przewodów elektrycznych, części samochodowych i lamp elektrycznych. Dochodzenia prowadzi policja. (kl)

(Czyżby nowy interes żydowski?) Obcokrajowiec Martini Blitz, posiadający tutaj własne domostwo postanowił w swoich lokalach otworzyć restaurację. — Ponieważ nie posiada na ten cel potrzebnej koncesji poszukiwał sobie jednego z naszych inwalidów, z którym wszedł w kontakt i, jak nas informują, wspólnie z nim otwiera wyszynk napojów alkoholowych. Sądymy, że zainteresowany inwalida cofnie się jeszcze w ostatniej chwili i nie weźmie na siebie odpowiedzialności przed społeczeństwem za zażywanie naszego miasta.

GNIEZNO. (Uruchomienie cukrowni gnieźnieńskiej.) Tegoroczna kampania cukrowni gnieźnieńskiej rozpoczęła się 26 bm i potrwa do 20 listopada. Przerobionych buraków będzie około 600 000 ctr, a zatrudnionych robotników około 1 100 osób.

(Osobiste.) W ub. niedzielę obchodzili złote godny matelnie pp. Antoni Szczepański z Józefa z Spychajów. Na intencję jubilatów odprawiona została msza św.

(Mądry Polak po szkodzie.) Do kupca Stanisława Mtkowskiego ul. Trzemeszńska 71, zgłosił się pewien nieznanymi osobnik, który przedstawił się za pracownika cukrowni gnieźnieńskiej i ofiarował wrek cukru za kwotę 119 75 zł. Mtkowski wysłał swego urznicę na odbiór cukru i gdy chłopak zainowował się na ul. Wrzesińskiej dostanił teraz do niego ów rzekomy pracownik cukrowni żądając pieniędzy na cukier. Skoro otrzymał żadaną kwotę, wszedł do jednej z bram i ułotnił się.

(Kradzież.) Nieznani złodzieje dorwali się do chlewu Hermann Sundera w Świątarach i skradli 7 cesi i 10 kur. — Tej samej nocy włamano się do chlewu

NOWY TOMYŚL. (Z posiedzenia rady miejskiej.) W ub. piątek odbyło się nagłe nadzwyczajne posiedzenie rady miejskiej, na którym przyjęto sprawozdanie obrachunkowe administracji miejskiej na rok 1932-33.

(Inspektorat szkolny.) Zgodnie z zarządzeniem ministra w r. i o p o podziale okręgów szkolnych, zlikwidowany został inspektorat szkolny powiatu nowotomyskiego, a utworzony został inspektorat obwodu nowotomyskiego z siedzibą w Grodzisku do którego należą szkoły powiatów nowotomyskiego, międzychodzkiego i wolsztyńskiego. Inspektorem jest p. Wacław Liński, który do niedawna pełnił obowiązki insp. szk.

(Koncert wokalnoinstrumentalny.) Tow. Śpiewu „Chopin” urządziło w początkach listopada rb. wielki koncert wokalnoinstrumentalny, który będzie największą dotąd urządzoną imprezą muzyczną.

(Zasłużona kara.) Dnia 5 czerwca rb. pobit dotkliwie służącą swą 21-letnią Helenę Przybylakównę z Paproci, rolnik Oswald Steinborn z Łęczycy i pastwiąc się nad polską dziewczyną, nazwał ją: „poiską świnia, polską garbatą, kulawą świnia” itp. Dnia 9 czerwca rb. przeprowadzając w tej sprawie dochodzenia funkcjonariusz P. P. udał się do brutalnego Niemca St. i wezwał go by z nim udał się na posterunek Zapalczywy Niemiec odmówił wezwaniu, wykrzykując: „Ja nie jestem zbrodniarzem i nie pójdę, jeżeli pan coś odemnie chce, mów pan po niemiecku. Pan nie jest w Polsce, lecz na moim podwórzu, pan musi mówić po niemiecku, niech pan nie zapomina, że znajduję się na moim podwórzu”. — W dniu 18 bm. odbyła się rozprawa i St. ukarany został za nieprzyzwoite zachowanie się w czasie zajęć służbowych na 500 zł grzywny — Co do służącej, zajmie się sąd na osobnej rozprawie.

Odolanów

Agentura „Kurjera Poznańskiego” znajduje się u p.

Franciszki Pawlickiej

skład białawotów

Odolanów

ul. Krotoszyńska 10.

Zamówienia oraz przedpłatę na listopad i dalsze miesiące prosimy uskuteczniać u p. **Franciszki Pawlickiej**. Agentura przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat.

OBORNICKI. (Zwłoki 2-miesięcznego chłopca w lesie.) Podczas polowania odnaleziono 23 bm. w lesie państwowym leśnictwa Mycin zwłoki 2-miesięcznego chłopca. Według wszelkiego prawdopodobieństwa zachodzi tu uduszenie, na co wskazują różne szmaty na szyi i twarzy dziecka. Śledztwo w toku.

(Pożar.) 23 bm. pod wieczór powstał w zagrodzie pastora w Obornikach przy drodze leśnej pożar. Pastwą pożaru palił chlewu murowany, kryty dachówką przyległa szopa, znaczna część węgla, słomy i siano, oraz różne narzędzia rolnicze. — Straty wynoszą około 1500 zł. Pożar spowodowały dzieci. W akcji ratunkowej brał udział miejscowa ludność i ochotnicza straż pożarna.

(Akademja.) Z okazji dnia misyjnego urządziło tutejsze Kółko Misyjne przy Stow. Młodych Polek 22 bm w sali p. Kłosowej akademję misyjną, która za-

Żydzi rozsądnymi gangreny społecznej

Na ławie oskarżonych w Łodzi zasiadło 28 komunistów-Żydów

Z Łodzi donosi (z):
W sądzie okręgowym rozpoczął się olbrzymi proces przeciwko organizatorom V oddziału Zawodowego Związku Komun. Policja w ciągu niespełna 3 lat zlikwidowała kolejno cztery różne związki komunistyczne, organizowane przez podstawionych częstokroć ludzi. Utworzone związki miały za zadanie rozbijanie legalnych organizacji zawodowych i propagandę komunizmu. Piąty z kolei związek komunistyczny, zlikwidowany w październiku ub. r., powstał w celu wszczęcia akcji przeciwko nowemu regulaminowi więziennemu i kodeksowi karnemu. Akcję tę połączone z wybijaniem szyb w więzieniach i gmachu sądu okręgowego.

Dn. 8 października policja wkroczyła do siedziby komunistów, gdzie się odbywało zebranie przy udziale 120 osób. Wiele z nich aresztowano, a epilog tej sprawy znalazł się na wokandzie sądu okręgowego.

Na ławie oskarżonych zasiadli Żydzi-komuniści: 15-letni Lajb Jakób Litmanowicz 31-letni Szloma Bornstein, 16-letnia Chaja Sura Brzósowska, 23-letnia Sura Gelbart, 21-letnia Tauba Mala, 20-letnia Cypa Ornburg, 23-letnia Chawa Ordynans, 30-letnia Chaja Sura Pięka, 23-letnia Racha Lencinska, 21-letni Rywel Szajnfeld, 25-letni Jakób Izrael, 18-letni Aron Okrąg, 21-letni Abram Nożyce, 22-letni Zedern Garbacz, 25-letni Icek Gieszon Wasserstajm, 19-letni Chanja Abramowicz, 19-letni Mordka Wajsbajn, 25-letni Szlama Hersz Kornblit, 23-letni Jankiel Mordka Czereśnia, 25-letni Hersz Dzems vel Rubin, 23-letni Moszek Majer Gelbart, 18-letni Mordka Orenbuch, 23-letnia Laja Laks, 25-letni Abram Chaim Aizenberg, 24-letni Jakób Czapa i 33-letni Izrael Minc.

gail patron S. M. P., ks. Michałak. Aktualny referat na temat „Żywot ks. Beżyma” wygłosił p. Józef Baranowski. Zebranie było urozmaicone deklamacjami, śpiewami, a na zakończenie odegrano sztukę z życia ojca pielgrzyma p. tyt. „Czarne pisklęta”.

— * **SKOKI.** (Pożegnanie ks. prob. Stanisławskiego.) W dniu 22 bm. odbyło się pożegnanie ks. prob. Stanisławskiego, długoletniego duszpasterza naszej parafii. Wszystkie miejscowe towarzystwa zebrały się ze sztandarami w sali ogniska, poczem udaly się na uroczyste nieszpory, które odprawił po raz ostatni ks. proboszcz. Po nieszporach ustawiły się towarzystwa w szpalerze przed kościołem, gdzie w serdecznych słowach przemówił do zebranych patron kościoła p. Stefan Dziembowski, dziękując ks. prob. za moźliwą pracę jaką położył dla dobra naszej parafii i wręczając ks. prob. skromny upominek pożegnalny zakupiony przez parafję. Po śpiewie Chóru Koła Śpiew pod batutą dyrygenta, p. Herkta, ks. proboszcz podziękował za ofiarowany mu upominek oraz życzył wszystkim dalszej owocnej pracy.

— * **SZAMOTULY.** (Z rady miejskiej.) Na ostatnim zebraniu rady miejskiej przyjęto do wiadomości protokół z rewizji głównej kasy miejskiej, elektrowni, wodociągów i M. K. K. O. za miesiące sierpień i wrzesień. Na członka komitetu rozbudowy miasta wybrano większością głosów p. Kawalera. Dla elektrowni postanowiono zakupić nowy dzwąg za 621,50 zł w firmie Lillpop, Szulc i Ska. Naprawę 150-konnego Diesla w elektrowni powierzono inż. p. Cz. Gottschalkowi w sumie 8525 zł. Nowy kocioł do centralnego ogrzewania w mieszkaniu burmistrza ustawi p. Rebelka. Koszty wynoszą 1164 zł. Dłuższą debatę wywołała sprawa 25-proc. stopy dodatku do państw. podatku od nieruchomości na rok 1934. Mimo wniosku postawionego przez jednego z radnych narodowych, by pobierać dodatek w wysokości 15 proc., radni ci jako pierwsi głosowali za 25 proc. Gdzie tu logika? Stope procentową dodatku do podatku gruntowego na rok 1934 uchwalono w wysokości 70 proc., podatku przemysłowego od obrotu 25 proc., od świadczeń przemysłowych i kart rejestracyjnych 30 proc. Stope dodatkową na wyrobów względnie sprzedaż wyrobów alkoholowych jak w ub. roku. Dodatek do państwowego podatku dochodowego uchwalono w wysokości 4 proc.

Również uchwalila rada zaciagnąć pożyczkę z Funduszu Pracy w sumie 60 000 zł, które się zużyje na gruntowne wyciszczenie tutejszego jeziora i pobudowanie możliwych łazienek. Przy pracach tych szersze rzesze bezrobotnych znajdują zajęcie na dłuższy czas. Rada zgodzila się też na skonwertowanie dugu miasta na rachunku bieżącym w Kom. Banku Kredytowym w Poznaniu w wysokości 50 000 złotych.

Nową ulicę powstała pomiędzy ulicą Ostrobrorską a torem kolejowym, nazwaną im. Zwirki i Wigury. Jak już donosiliśmy, magistrat postanowił przemianować ul. Obrzycką, w 100 rocznicę urodzin

Wyrok w powyższym procesie, który toczy się przy drzwiach zamkniętych i wzbudził w Łodzi zrozumiałe zainteresowanie, gdyż na ławie oskarżonych zasiadło 28 komunistów-Żydów, zapadnie w czwartek, 26 bm.

W tajnej gorzelnii pędził Niemiec samogonkę

Władze skarbowe nakryły pomyslowego właściciela tartaku

Z Chojnic donosi (pd): Władze skarbowe wykryły w Parszczenicy powiatu chojnickiego tajną gorzelnie, zainstalowaną w kotłowni tartaku Niemca Jana Ziegerta, właściciela młyna i tartaku.

„Żywot” gorzelnii był bardzo krótki. Dnia 21. bm. została uruchomiona i

już dnia następnego władze skarbowe ją odkryły. Gorzelnia zaopatrzona była w nowoczesne urządzenie i byłaby napewno przynosiła zyski „pomysłowemu” Niemcowi, gdyby nie czujność władz. Zmontowaniem gorzelnii zajęty był murarz B. z Chojnic.

List gończy za 80-letnim trucicielem

rozesłała policja piotrkowska

Z Piotrkowa donosi (sk): Pisaliśmy już o otruciu we wsi Adamów, gm. Golesze całej rodziny. O dokonanie tego czynu podejrzany był 80-letni starzec.

Sprawa przedstawia się następująco: Przed dwoma laty 78-letni Ferdynand Szymich wydał zamąż swą córkę Bertę za Ludwika Hilke, przyczem cały swój majątek zapisał zięciowi. Zrobił jedynie zastrzeżenie, że zięć musi go utrzymywać do śmierci. Widocznie jednak warunków tego Hilke nie dotrzymywał, skoro ten ostatni uskarżał się przed sąsiadami, że u zięcia jest mu źle. W dn. 19 bm. staruszek został w domu, przy-

rzadzając obiad dla pozostałej rodziny, która była zajęta kopaniem kartofli w polu, wraz z ich służącym, 11-letnim Leonem Przybyłą. Po spożyciu obiadu doznali oni silnych boleści żołądka, co widząc staruszek, natychmiast ulotnił się z mieszkaniem i do tej pory się nie pokazał.

Otrutych przewieziono natychmiast do szpitala św. Trójcy w Piotrkowie, gdzie po wypompowaniu żołądków, lekarz stwierdził otrucie jakąś nieznaną trucizną. Stan ich nie budzi obaw.

Za 80-letnim starcem policja rozesłała listy gończe.

Rozkradali pieniądze publiczne

Rozprawa przeciwko rachmistrzowi magistratu, dwom komornikom oraz księgowemu w Lesznie

Leszno. We wtorek 24. b. m. odbyła się przed wydziałem zamiejscowym poznańskiego sądu okręgowego rozprawa karna przeciw b. rachmistrzowi magistratu leszczyńskiego R. Richterowi, komornikom Szulcowi i Waruszewskiemu oraz księgowemu Papieżowi o sprzeniewierzenie. Akt oskarżenia zarzuca kom. Szulcowi, że sprzeniewierzył około 20.000 zł, że sfałszował kwit Pelca na 25 zł oraz, że pomimo zakazu inkasował u podatników pieniądze i je sprzeniewierzył. Księgowemu Papieżowi zarzuca się, że z pieniędzy publicznych pożyczyl oskarżonemu Richterowi 400 zł, rachmistrzowi Richterowi zarzuca się wreszcie sprzeniewierzenie około 9.000 zł, które pożyczyl sobie od komorni-

ka Szulca, wiedząc, że są to pieniądze publiczne. Komornikowi Waruszewskiemu zarzuca się, że dowolnie ustalał koszty egzekucyjne i pobierał je, a poza tem w duplikatach bloczku egzekucyjnego wypisywał mniejszą takse, niżli pobierał. W przewodzie sądowym, który trwał od 9 do 22, udowodniono oskarżonym wszystkie przestępstwa, do których się zresztą przyznali. Po przesłuchaniu świadków: pierwszego burmistrza Kowalskiego i II burmistrza Sobkowiaka, stwierdzono, że gdyby w dziale rachuby miejskiej była przeprowadzona dokładna kontrola, nie byłoby doszło do sprzeniewierzenia. Po przemówieniu prokuratora i obrony rozprawę odroczone. Wyrok zostanie ogłoszony w srode.

Z POMORZA

— * **TCZEW.** (Skazanie niebezpiecznego włamywacza.) Sąd okręgowy w Starogardzie na sesji wyjazdowej w Tczewie skazał robotnika Feliksa Siewińskiego z Tczewa na półtora roku więzienia i utratę praw obywatelskich na lat 5, a współnika jego, Franciszka Manikowskiego z Waldowa na 1 rok więzienia oraz utratę praw obywatelskich na lat 5 za to, iż w dniu 7 września dokonali śmiałej kradzieży z włamaniem w Tczewie przy ul. Kaszubskiej, skąd skradli 1300 zł w gotówce oraz garderobę wartości 1500 zł. Poza tem sąd okręgowy skazał 19-letniego Jana Manikowskiego z Waldowa za przechowywanie pochodzących z kradzieży rzeczy na pół roku więzienia.

Z BYDGOSZCZY

— **Uzupełnienie komisji wyborczej.** Magistrat na ostatnim swem posiedzeniu dokonał wyboru dwóch członków i dwóch zastępców do głównej komisji wyborczej, mającej przeprowadzać wybory do Rady Miejskiej m. Bydgoszczy. Są to pp.: Grześkowiak i Rybarczyk, członkowie komisji, oraz pp. Beyer i Goździewicz — zastępcy. Wobec tego skład głównej komisji wyborczej jest następujący: przewodniczący wiceprezes S. O. Wiełicki; członkowie mec. dr. Tyrowicz, dr. Kantak, Grześkowiak, Rybarczyk; zastępca przewodniczącego sędzia Ossowski; zastępcy członków komisji — mec. Sioda, dr. Klikowicz, Beyer, Goździewicz.

— **Z komitetu dni Chopinowskich.** Bydgoski komitet „Dni Chopinowskich” otrzymał z centrali warszawskiej polecenie zorganizowania oddziałów komitetu na Pomorzu i w Gdańsku. Komitet nawiązał już kontakt z gminą polską w Gdańsku i z kil-

koma większymi miastami Pomorza w celu utworzenia tam oddziałów.

— **Akademja czechosłowacka.** 28 bm. w dniu święta czechosłowackiego, odbędzie się w Bydgoszczy akademja, na której program złożą się: hymn narodowy czechosłowacki, referat pt. „Teraźniejszość i przeszłość w stosunkach polsko-czeskich”, występy muzyczne i wokalne.

— **Rękopis „Mazepy”.** Artysta Teatru Miejskiego, p. Andrzejewski, zgłosił się do Biblioteki Miejskiej z propozycją nabycia przez tę instytucję rękopisu opery Müncheimera pt. „Mazepa”. Niewątpliwie zarząd miasta wykorzysta tę propozycję i zdobędzie dla zbiorów biblioteki tak cenny zabytek rękopiśmienny.

— **Wymiana dowodów samochodowych.** Prezydent miasta Bydgoszczy przypomina, że wymiana dowodów rejestracyjnych dla wszelkich pojazdów mechanicznych musi być dokonana do dnia 31 października.

— **Stow. Absolwentów** bydgoskiego Liceum Handlowego w związku ze zbliżającym się dziesięcioleciem istnienia tej uczelni prosi wszystkich absolwentów o nadesłanie adresów do sekretariatu Liceum Handlowego przy ul. Królowej Jadwigi.

— **Projekt nowego oddziału P. T. T.** W konie zarządu Polskiego Tow. Krajoznawczego w Bydgoszczy powstał projekt utworzenia nowego oddziału Polskiego Tow. Tatrzańkiego, któryby obejmował terytorjum Pomorza. Sprawa ta ma być szczegółowo omawiana na piątkowym posiedzeniu zarządu P. T. K.

— **Nieletni złodziejasek.** Do mleczarni p. Sliwińskiej przy Wełnianym Rynku 3, wszedł w poniedziałek przed wieczorem jakiś nieznaną wyrostek, rzekomo z zamiarem kupna ciastek. Gdy właścicielka wyszła z mleczarni do sąsiedniego pokoju, aby przynieść żądany towar, wyrostek skradł z szuflady 90 zł i zemknął. Policja poszukuje nieletniego złodzieja, aby osadzić go w domu poprawczym.

— **Turniej atletyczny.** Zapowiedziany na 1 i 2 listopada w sali Resursy Kupieckiej turniej amatorski walki francuskiej i dźwigania ciężarów sprowadzi do Bydgoszczy, jak sędzić można ze zgłoszeń, najwybitniejszych atletów - amatorów z całej Polski. W świecie sportowym turniej ten obudził żywe zainteresowanie.

— **Kradzieże.** Józefowi Nowakowi, Senatorska 2, skradziono rower z pod gmachu Powiatowej Komendy Uzupełnień. — Do składu rzeźnickiego Anny Świetlikowej, Senatorska 53, włamali się nocy wtorkowej nieznanzi złodzieje i skradli większą ilość mięsa i wędlin, wartości paruset złotych.

Cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Bydgoszczy

w dniu 25. 10. 1933 r.
Warunek: handel hurt, ład. wag. dostawa bież. za 100 kg. w złotych.

Ceny transakcyjne: żyto 20 tonn par. Poznań 14.50, pszenica 38 tonn par. Poznań 19.75—20.20, owies 75 tonn par. Poznań 14.25

Ceny orientacyjne: żyto bez zmiany, pszenica bez zmiany, jęczmień brow. bez zmiany, jęczmień przem. 13.50—13.75, otręby żytnie 9.00—9.50, otręby pszenne 8.50—9.00, otręby pszenne grube 9.00—9.50, makuch lniany 18.50—19.50, makuch słonecznikowy 18.50—19.50.

Reszta notowań bez zmiany.

Ogólne usposobienie spokojne!
Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 825 tonn, pszenicy 279 tonn, jęczmienia brow 291 tona, przemiałowego 465 tonn, owsa 25 tonn, maki pszennej 23 tonn, otrąb żytnich 21 tona pszennych 33 tonn, jęczmiennych 45 tonn, grochu Vikt. 11 tonn, makuchów 30 tonn, peluszek 15 tonn, ziemniaków jadalnych 15 tonn, wytlóków suszonych 20 tonn.

Nieudany występ złodziejski w Toruniu

Z Torunia donosi (wd): Dzisiejszej nocy około godz. 2 m. 30 patrolujący na ul. Szerokiej policjant zauważył w kawiarni Europejskiej, zapalające się światełko, jak gdyby od latarni kieszonkowej. Przyjrawszy się bliżej policjant stwierdził, że w kawiarni grasują włamywacze. Policjant zawiadomił mieszkającego w pobliżu właściciela kawiarni p. Pomorskiego, z którym razem udał się do wnętrza. Do ekspedycji przyłączyło się kilku przygodnych przechodniów. Obstawiono wejścia do kawiarni od frontu i od tyłu z ul. Łaziennej.

Złodzieje, spostrzegłszy, że są w pułapce, zbiegli do suterenu, w których mieści się kuchnia kawiarni i stąd przez otwór wentylacyjny zdołali wy dostać się na boczną ulicę. Spojrzegli ich wartujący przy tylnych drzwiach stróż nocny Matecki, b. policjant, który wszczął alarm. Za uciekającymi w stronę Wisły złodziejami puścili się w po gonie policjanci i kilka osób z publiczności. Złodzieje uciekli nad Wisłę i tu, przeskakując przez płot, okalający teren budowy nowego mostu, zniknęli w ciemnościach nocy. Narazie na ślad włamywaczy nie natrafiono. Na miejscu znaleziono bogaty łup w postaci likierów, papierosów, czekolady, które złodzieje przygotowali do wyniesienia, jednak nie zdołali ich zabrać.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

AKADEMJA LITERACKA

Warszawa, 22 października.

O powołaniu do życia przez rząd Akademii Literatury nie pisałem dotąd, pragnęłam się bowiem doczekać faktu w postaci urzędowego ogłoszenia. Dotąd go niema, bo zapewne nie jest rzeczą łatwą dobrać komplet 15 indywidualności na warunkach przez inicjatywę podanych.

Zródłem inicjatywy, z której rząd skorzystał, jest znany w kołach „Wiadomości Literackich” i „Gazety Polskiej” p. Juliusz Kaden-Bandrowski. W organie jego, tygodniku „Pion”, który powstał z subsydjów rządowych w związku z tą inicjatywą, ukazał się już fragment uchwały Rady Ministrów. Artykuł pierwszy ma brzmienie:

„Pragnąc zapewnić literaturze polskiej należne stanowisko w życiu narodu, odpowiednio do jej wielkich zasług w podtrzymaniu ducha narodowego w czasach walki o niepodległość, oraz wywyższyć ją jako narzędzie, poprzez które wypowiada się dusza narodu w najbardziej idealnych pierwiastkach, jak również umożliwić pisarzom polskim oddziaływanie na społeczeństwo w kierunku wzmocnienia poczucia państwowości polskiej oraz współpracy z rządem nad budową świętej przyszłości państwa polskiego, ustanawia się Polską Akademią Literatury.”

W szczególności w myśl ustawy tej Akademia ma:

- 1) reprezentować polskie piśmiennictwo artystyczne, 2) występować z inicjatywą poczynania, zdążających do podniesienia poziomu literatury polskiej i opieki nad literatami, 3) współdziałać z rządem we wszystkich jego poczynaniach dla dobra kultury i sztuki polskiej, 4) wypowiadać opinie na życzenie władz państwowych o sprawach dotyczących języka, literatury i kultury polskiej, 5) przyznawać nagrody literackie oraz stypendja dla literatów, 6) podejmować wszelkiego rodzaju wydawnictwa, poświęcone rozwojowi polskiej sztuki literackiej, 7) wyróżniać twórcy literackie i decydować o przyznaniu im kwalifikacji „odznaczone przez Polską Akademię Literatury.”

Akademików ma być 15, z tych pierwszych 7 mianuje rząd, a ci kooperować będą pozostali 8. Całą sprawę wziął osobiście w ręce prezes Rady Ministrów, Jędrzejewicz.

Cytowane wyżej słowa dokumentu będą z czasem powtarzane w podręcznikach historii literatury polskiej, jako charakterystyczne dla naszej epoki. Jest tam mowa o zasłudze literatury wobec narodu w przeszłości i jej misyjności narodowej, a jednocześnie o obowiązku „współdziałania z rządem we wszystkich jego poczynaniach”. — Podstawą tej koncepcji jest równanie: rząd, równa się: naród. Żyjemy w czasach wulgaryzujących pojęcia, ale takiego uproszczenia solidny akademik nie wytrzyma — polamię się.

Stosunek do narodu jest wewnętrzny, do rządu rozmaity. Historia domowa narodu jest pasmem kłopotów, jeżeli on ma ze swemi zmieniającymi się rządami. Akademik dziś mianowany powie: nieprawda, to rząd ma kłopoty z narodem. Można i tak rzecz s'awiać, ale, tak czy owak, lepiej tego kontrowersji do literatury nie wprowadzać. Literatura jest funkcją ducha narodowego, który — jak słusznie określił Maurycy Mochnacki — przez literaturę dochodzi do pełnej świadomości swego Ja. W interesie każdego rządu leży pozostawienie na wolnej stopie tego procesu uświadomienia. Bo wtedy pozostaje czynnikiem w państwie miarodajnym tylko umieć czytać, a poznając duszę narodu, a to bardzo ułatwia pracę rządu i zmniejsza tarcie, o którym wyżej była mowa.

Dlatego też wszystkie państwa oświecone pozostawiły i nauce i literaturze wolność wypowiedzenia się. I nikt nie wymyślił lepszego sposobu szukania prawdy. To, co się zmienia, co jest nieraz rzeczą tylko przypadku, musi orjentować się według tego, co jest stałe: fundowanie sobie kompasu, nastawionego palcem wedle upodobania, nie należy do przedsięwzięć dobre przemysłanych.

Z pojęciem akademika skojarzyło się pojęcie „nieśmiertelności”. Jakżeby wyglądała Akademia Literacka dzisiaj, gdyby ją — jak chciał Żeromski — założono już dawniej? Byłby z nią taki kłopot, jak z katedrami. Nie są czasy dzisiejsze obliczone na nieśmiertelność. Ze stanowiska potrzeb chwili bieżącej — zapewne — może się komuś uśmiechać okazja zafundowania sobie Akademii Literackiej na użytek

podręczny, ale takie Himalaje dekoracyjne z tektury nie przysporzą powagi Polsce, w której literatura doniedawna była siłą realną, sprawującą rządy wewnętrzne.

Historia tworzonej obecnie Akademii wiąże się ściśle z całością poczynania „sanacji” na polu kultury polskiej. Plan ten wydał się tak doniosły, że jego twórcę wyniosł do naczelnego steru w państwie. Za podstawę zmian w strukturze społeczeństwa wzięto wychowanie publiczne, a więc reformę w szkolnictwie ogólnym i akademickim. Zaczem przyszła kolej na inne dziedziny życia duchowego: religijną, naukową, literacką, artystyczną. Plan ten szczególną uwagę zwrócił na przejawy życia narodowego w sztuce. Nigdy za największego dobrobytu sztuka nie była otoczona taką opieką. Powstało np. Tow. Krzewienia Kultury Teatralnej, które subsydiuje dwa w Warszawie teatry, a zaczęło od wystawienia „Dantona”. Zrezygnowanie obywatelskie. Tow. Muzyczne, ma teraz u steru jako prezesa wiceministra spraw wewnętrznych, wiceprezesa zaś jest Kaden-Bandrowski. — Ten sam Bandrowski został dyrektorem rzeczonych teatrów. Sztuki plastyczne przeciwstawiły obywatelskiej Zachęcie Sztuk Pięknych świeżo założony „sanacyjny” IPS.

Co się tyczy literatury, Akademia ma być uzupełnieniem działającego naczelnictwa PEN-klubu i przeciwważnikiem dla Polskiego Instytutu Literackiego, który powstał za poprzedniego gabinetu w r. 1930. Instytut ten nie budzi teraz zaufania wskutek swojej neutralności politycznej.

Myśl przewodnią wszystkich tych poczynania wyrażona została w przytoczonym na początku artykule ustawy Akademii Literackiej. Tłumacząc ją wyraźnie, powiem, że jest to dążność do przeladowania prądów twórczości z narodu na państwo. Póki nie było państwa, literatura miała swoją zasługę, że nie pozwoliła zamrzeć sercu narodu; dzisiaj przyszła kolej na służenie państwu bezpośrednio. Państwo nie jest narodowe — tu leży klucz do zrozumienia całej akcji. Ono służy wszystkim i nie może się ograniczać inspiracją jedynie narodu polskiego, raczej naród będzie inspirowany według potrzeb państwa.

Pomimo różnic, jakie panują w poglądach „sanacji”, przeważa tam sposób myślenia marxowski, wyrażający się w nierozumieniu roli narodu w życiu społeczeństwa i państwa. Zasadniczym punktem nauki Marxa była awersja do pojęcia „naród”, właściwa dążnościom Żydów i masonerii. Grupa „sanacyjna” wyszła przeważnie z tej szkoły; ideałem jej było państwo socjalistyczne, do którego prowadzi postęp życia społecznego. „Naród” należy do przeszłości, jako mit. Widzimy, jak trudno wyleczyć się ze skutków tej trucizny w doktrynie.

W ostatnich czasach, wobec wzmocnienia się w Europie prądów nacjonalistycznych, na tę stronę przestarzałej doktryny położono szczególny nacisk. Za jedną z pilniejszych potrzeb uznano odcięcie życia umysłowego twórczego od źródeł inspiracji narodowych. Akademia Literacka w tym duchu pojęta ma załatwić się odpowiednio do tych celów z literaturą.

Dlatego wyraziłem na początku przekonanie, że moment ten notowany będzie w historii jako nader charakterystyczny dla naszej epoki, że można było w tak uproszczony sposób patrzeć na zagadnienia twórczości i wogóle kultury duchowej.

Zygmunt Wasilewski.

Jutro:

„PUKKA SAHIB”

przez

Witolda Noskowskiego.

Książki nadesłane

Uniwersytet Poznański. „Spis wykładów i skład Uniwersytetu na rok akademicki 1933/34”. Poznań 1933. Nakł i drukiem Uniwersytetu Poznańskiego.

Hanna Mirska: „Te z trzeciego p'etra”. Obrazki z życia nieszczęśliwych dziewcząt. Poznań 1933. Druk „Ostoja”.

„Wioślarz”. (Podręcznik na stopień wioślarski) Biblioteczka Harcerskich Drużyn Zeglarskich, Warszawa, 1933. Główna Księgarnia Wojskowa.

ŻYCIE KULTURALNE

DYNASTJE SA, LECZ Z PODDANYMI GORZEJ.

Z Warszawy donoszą nam (tw):
Obchodzone w Teatrze Narodowym trzydziestolecie sceniczne Jerzego Leszczyńskiego dało asumpt nietylko do jednych nomyślnych peanów na cześć świętego aktora ulubieńca wszystkich scen, na których grywał i grywa. Wybrał on na jubileusz Cześnika w „Zemście” w sztuce w której był już i Waclawem i Papkinem w której jego ojciec grywał Cześnika zaś dziadek macierzysty, Wincenty Rapacki był niedoścignionym Rejentem.

Jerzy Leszczyński jest mianowicie członkiem wielkiej dynastji aktorskiej Ojciec — Bolesław Leszczyński. Matka — Honorata z Rapackich córka Wincentego i krewna wszystkich innych Rapackich pleci obojga którzy dobrze zasłużyli się polskiej scenie. To też słusznie napisał Grzymala Siedlecki, że „Jurek” debiutował chyba „w kolyse”. Nie byłoby to niczem dziwnym w tej rodzinie gdzie „ojciec aktor matka aktorka dziadek aktor, wuj aktor jego żona, a Jurka wujenka — aktorka, jej matka też. W tej rodzinie na pewno karmiono go nie z flaszki, lecz z jakiegoś rekwiwitu a za pieluszką użyto zeszytów z rolami.” Było tak czy nie było, ale pewna że pierwsze kroki stawał Jurek na scenie grubo przed temi jubileuszowymi trzydziestu laty. Z tradycji wiadomo że jako dzieciak suflował swemu ojcu Bolesławowi, słynne przekleństwo z „Uriela Akosty”. Wygłaszał je Bolesław Wielki z głębi sceny, stanowiąc zdaleko od niezbędnej „budy” Jurek stał więc za potężną figurą swego rodzica i podszeptował mu mroźną krew w żyłach przekleństwa żydowskie, które Leszczyński ciskał w teatr swym grzmącym głosem: „...Modlitwa z ust tych niechaj płynie w

czczość! Twój oddech — dżumy niech będzie siedliskiem! Niechaj choroba twą pokręci kość byś czolgał się, był działwie pośmięskiem!” I tak dalej i tak dalej. Zapoznawszy się już ze szminką, grywał potem Jurek jubilat Waclawa w „Zemście”; raz czy dwa nawet w takiej „Zemście”, w której Cześnikiem był jego ojciec, Podstolina — matka Rejentem — dziadek, Dynastia Leszczyńskich złożyła się na ten garnitur, razem z dynastją Rapackich. Ale podobno była swego czasu taka „Zemsta” w której poza Rejentem i Dydalskim, wszystkie role grała dynastia Trapszów. Jedna jedyna. Dodają do tego za kulisami całą opowieść. Pod koniec sztuki zdarzyła się taka scena, że na deskach spotkali się dwaj aktorzy nie będący Trapszami, mianowicie Rejent i Dydalski. Ale dopiero pod koniec I wólczas Rejent zaproprowizował do Dydalskiego dwuwierszową apostrofę:

Mój Dydalu, wyznam śmiecie,
Tylu Trapszów — to za wiele!

I dzisiaj są ślady dynastji aktorskich, Synowie aktorów wchodzą na scenę jak np. młody Roland-Konopka „młody Węgrzyn, przedtem młody Hierowski i pewnie jeszcze paru było albo będzie. Dynastje są, tylko coraz mniej mają poddanych. Na jubileuszu Leszczyńskiego tear nie był pełny. Trudne do wari ale prawdziwe. Jeden z najulubieńszych aktorów Warszawy, może wogóle jedyny prawdziwy ulubieniec całej gęby — i luki w amfiteatrze. Gdyby kto był powiedział Bolesławowi Wielkiemu, że coś podobnego może się zdarzyć! Machnąłby ręką i uśmiechnął się pobłaźliwie. A dzisiaj? Ej, czasy, czasy!

MUZYKA

Jutro koncert symfoniczny. Przypominamy że jutrzejszy (czwartkowy) wieczór w Teatrze Wielkim jest poświęcony muzyce symfonicznej. Będzie to drugi koncert doroczny, dany przez Orkiestrę Symfoniczną miasta Poznania pod batutą dyr. Zygmunta Latoszewskiego. Orkiestra wykona drugą symfonię Szymanowskiego oraz poemat symfoniczny Dukasa „La Péri”; solistą jest słynny zagranicą pianista Stanisław Niedzielski który wykona koncert fortepianowy Griega. Czytelnicy nasi wiedzą, że p. Niedzielski przebywa stale w Anglii, gdzie cieszy się poważnym uznaniem i skąd wyjeżdża na liczne tournée koncertowe po centrach muzycznych Zachodu. Program, jak widzimy bogaty i zajmujący. Powinien też być oklaskiwany przez liczny zastęp zwolenników muzyki czystej, którzy mają sposobność zapoznać się z dziełami wysokiej miary.

„Neron” Mascagniego jest poprzedzony energiczną reklamą. Autor wyraził się o swoim nowym dziele że „starał się być możliwie prostym i jasnym, w epoce kiedy wszystko w muzyce robi się w sposób możliwie skomplikowany”, brzmi to zachęcająco.

NAUKA

Nowy „Ruch Literacki”. Ósmy rok liczące sobie i już wiele zasłużone czasomismo warszawskie wydało obecnie zeszyt 7 za rok bieżący. Składają się na niego cenne prace oraz przyczynki p. Stefani Skwarczyńskiej, T. Korneckiego, dr. Mieczysława Piszczkowskiego, dr. St. Pigonia, M. Giergielewicza, J. Krzyżanowskiego, T. Sterzyńskiego, S. Sawickiego, Z. Falkowskiego, S. Cywińskiego, H. Zyczynskiego, wreszcie prof. dr. Romana Pollaka, do którego 3 wysoce interesujących wywodów o „Dworzaninie” Górnickiego osobno powrócimy.

Geografowie czoskiesłowacy odbyli w Bratysławie zjazd drugi z rządu. Następnym w r. 1935, prawdopodobnie w Kralowym Hradcu.

OCHRONA PRZYRODY

Pstrągi, nie górnicy. Pod tytułem „Dolina Kościeliska w Tatrach, przewodnik turystyczno-historyczny” — ukazała się napisana przez p. J. Szoka-ukazę księżeczka o 48 stronkach. Odrazu ze wstępu w którym autor ujawnia nam, że dolina Kościeliska „jest najcenniejszą okolicą nietylko Tatr Polskich, ale i Polski całej”, widać że jest on entuzjastą. Opisuje też z zapalem różne szczegóły. Opisuje też drogowskazową w wejścia do Doliny są dzące, że wszystkich obchodzi rodowód tego zabytku, sięgającego powstaniem aż w zamierzchłe czasy roku 1912. Dla miłośników przyrody ważne są te ustępy, w których autor wskazuje miejsca „dogodne do względnie efektywnych pól fotograficznych” i gdzie wskazuje ślady dawnych „zbójników”. Tymczasem np. dziury w ścianie Bramy Kantaka wykuli nie żaden zbójnik XVII wieku, lecz prof. Vetulan; (szło o projekt sztucznego stawu); podobnie doły w pobliżu kapliczki nie służyły górnikom z XVI wieku, a prostopu pstrągom które tam się wylegały. Jedną wskazówką tego oryginalnego przewodnika posiada w każdym razie wartość, mianowicie wezwanie do przygodnych turystów aby szanowali przyrodę i ochraniać; rząd kie rośliny przed bezmyślnym niszczeniem. (j. ml.)

RUCH REGIONALISTYCZNY

O kościeliskich chodziełkach napisał i wydał swym kosztem obszerną pracę ks. Leonard Kurpisz proboszcz tejże parafji. Zbadawszy liczne prace drukowane i przeobrażony obszerny materiał źródłowy ze zbiorów archiwów: państwowego i archidiecezjalnego w Poznaniu, parafjalnego w Chodzieży, oraz Grudzińskich w Osieku dał autor w swej „Kronice kościeliskich chodziełkich” dobry obraz ich przeszłości. Omówiwszy początki miasta i wsi okolicznych zajął się autor kościołami w samej Chodzieży, ujmując ich dzieje w ramach życia i działalności poszczególnych proboszczów. Było ich 28 poczynając od ks. Jakóba o nieznanym nazwisku z 1409 r. aż do obecnego ks. Kurpisza. Opisawszy kościół św. Trójcy, św. Barbary oraz aliarę św. Antoniego dał ks. Kurpisz przegląd rodów szlacheckich w parafji zajął się mieszczaństwem, wreszcie zamieścił opis ważniejszych zdarzeń XIX w. Zajął się też szkołami parafji, stosunkami wśród miejscowych protestantów i Żydów, wreszcie statystyką ludności na podstawie ksiąg kościelnych. Jako dodatek zamieścił odpisy ważniejszych dokumentów, a całość uzupełnił dwiema mapkami parafji, dawnej i obecnej, wykazem kolatorów, oraz skorowidzami miejscowości i osób wymienionych w pracy. Całość starannie wydana, jasno napisana świadczy o dużym umiłowaniu przez autora opisywanych stron i ich przeszłości. (J. St.)

VARIA

Powleś z czasów Szekspira. W okresie panowania królowej angielskiej Elżbiety Tudor rozgrywa się akcja powieści dla młodzieży p. t. „Skowronek” Johna Benneta. Bohaterem jej jest maly chłopiec, obdarzony pięknym głosem. Porywa go trupa aktorów i wynosi ze Stratfordu do Londynu. Chłopiec występuje na scenie, nawet na dworze królowej, ale tęskni za matką i chce do niej powrócić. Piętrzą się na tej drodze przeszkody, ale dzięki wytrwaniu i odwadze udaje się je chłopcu przewyciężyć. Opisując środowisko aktorskie w Anglii z okresu elżbietańskiego nie można było pominąć i najwybitniejszej jego postaci — Szekspira. W ten sposób zapozna się tu młodzież z osobą wielkiego dramaturga i aktora, tak mało znaną w literaturze dla młodzieży. Książka ukazała się w wydaniu Książnicy „Atlas” w przekładzie starannym S. Honestiego. (v)

Pisma nadesłane

„Teatr Ludowy”. Nr. 10. Treść: I. Szymańska: „Kilka słów o repertuarze”. — J. Cierniak: „Tegoroczne dożynki w Spale”. — Organizacja teatrów ludowych. — Pokłosie wydawnicze — Adr. Red. Warszawa Nowogrodzka 21.

Sprawozdanie z czynności i posiedzeń Polskiej Akademii Umiejętności. Nr. 3. Treść: Nekrologia — Ostatnie wydawnictwa. — Sprawozdanie z posiedzeń. — Skł. gl. w księgarni Gebethnera i Wolffa w Krakowie.

„Język Polski”. Nr. 3. Treść: J. Zborowski: „Z góralskich nazw miejscowych i osobowych”. — J. Birkenmajer: „O kilku wyrazach i formach rzekomo riewarszawskich”. — J. Birkenmajer: „Noszenie nazwiska ubrania”. — Recenzje — Odpowiedzi Redakcji. — Adr. Red. Kraków, Salwator, Gantyna 12.

DZIAŁ GOSPODARCZY

O nowej koncepcji upłynnienia aktywów

Poniższe uwagi publikujemy w charakterze dyskusyjnym. (Red.)

W numerze 201 „Gazety Handlowej” ukazał się artykuł p. naczelnika Stanisława Bogobowicza z Poznania, w ciekawy sposób ujmujący kwestję i możliwości upłynnienia aktywów bilansowych w pozycjach dłużników.

Pan Bogobowicz wychodzi z założenia, iż stworzenie specjalnego biura kompensacyjno-clearingowego, będącego zrzeszeniem kilku instytucji na pewnym terenie celem wyrównania swoich zobowiązań z jednej strony, a należności z drugiej, pomiędzy sobą i szeregiem innych kontrahentów, którzy byłoby pośrednio wierzycielami lub dłużnikami instytucji zrzeszonych w wspomnianą instytucję wyrównawczą, umożliwiłoby upłynnienie aktywów i temsamem rozwiązałoby problem rozluźnienia czynnych składników majątkowych instytucji i przedsiębiorstw.

Nie wchodząc na wstępie w krytyczną ocenę samej koncepcji, po zanalizowaniu myśli przewodniej artykułu, nie od rzeczy będzie, jeśli na łamach prasy poruszy się pewne zastrzeżenia i szerzej omówi to zagadnienie.

Autor artykułu, wczuwając się w sytuację, jaka istnieje prawie w każdym dziedzinie życia gospodarczego, projektuje utworzenie biura kompensacyjno-clearingowego i puszczenie w obieg specjalnych biletów w celu rozwiązania problemu sztywności aktywów. Należy jednak zastanowić się, czy realizacja projektu w zastosowaniu praktycznym będzie możliwa.

Kryzys obecny spowodował gruntowne przeobrażenie wartości majątkowych, zwłaszcza nastąpiło skurczenie wartości płynnych, a rozdzielenie wartości skrzepłych (dłużnicy — wierzyciele) do takich rozmiarów, że wywiązanie się z zobowiązań normalnym sposobem gotówkowym jest rzeczą bardzo trudną, czego dowodem są stale licytacje, nadzory sądowe itd. mimo teoretycznej równowagi bilansowej. Zatem myśli rozluźnienia sztywności długów i wierzytelności wydaje się być bardzo pożyteczna i ważka.

Czy jednakże projekt p. Bogobowicza w swej obecnej koncepcji trafia w sedno zagadnienia? Czy przyniesie on korzyści jedynie instytucyjom zrzeszonym w biurze kompensacyjno-clearingowym, lub czy też obejmuje szerszy ogół prywatnych jednostek gospodarczych, dla których zagadnienie to stanowi rację bytu?

Zważywszy, że możliwość zastosowania egzekutywy administracyjnej przez instytucje, o których autor wspomina, a które stanowią mają to biuro wyrównawcze, jest decydująca o losie niektórych, słabszych przedsiębiorstw, to uprzytomnijmy sobie, że dłużnik, za-

grozony taką sytuacją, chętnie pozbędzie się swego towaru lub usług, byle tylko za cenę tego surrogatu, jakim będzie bilet, zwolnić się ze zobowiązań i uniknąć przykrych w następstwach egzekutywy. Z drugiej strony ten sam przedsiębiorca lub kupiec może świadczyć innym swoim wierzycielom, którzy znaleźli się w tej samej, co on, sytuacji, wobec zrzeszonych instytucji. A więc koncepcja w tym kierunku wydaje się być pozytywna. Dalej rozumuje autor słusznie i podkreśla, że również i wierzyciele instytucji zrzeszonych, nie widząc możliwości gotówkowego zrealizowania swych należności w najbliższym czasie, również chętnie będą przyjmowali część regulacji swych należności w omawianych biletach, byle tylko z jednej strony zrealizować swoje należności, a z drugiej zaoszczędzić efektywny pieniądź.

Wynika z tego, że teoretycznie istnieje możliwość wpręgnięcia w orbitę działania szerokiego ogółu nawet drobnych dłużników i wierzycieli.

Nasuwa się jednak obawa pewnej deprecjacji wartości nominalu biletów. Czy deprecjacja, w małym stopniu nieunikniona, ożywiłaby obieg biletów, czy też spowodowałaby wypaczenie koncepcji, trudno a priori przewidzieć. W każdym razie należy przypuszczać, że kurs emisyjny poniżej pari wpłynąłby na spopularyzowanie biletów omawianych gdyż stanowiłby pewną premję za zgóry określone przeznaczenie lokaty (regulacja zobowiązania tylko w ściśle określonych instytucjach, przeciwnie jak przy pieniądzu prawdziwym). Oczywiście, że kwota, na którą byłoby uprawnione poszczególne instytucje wydawać wspomniane bilety, musiałaby się obracać w granicach faktycznie ściągalnych wierzytelności, i być ustalona na podstawie dokładnej analizy bilansów poszczególnych instytucji, wchodzących w skład izby wyrównawczej.

Omawianie technicznej strony problemu, zanim nie wypowiedzi się co do niego opinia publiczna, jest dzisiaj jeszcze przedwczesne.

W każdym razie koncepcja ta zasługuje na uwagę z tego powodu, że autor podaje sposób emitowania pewnego środka obiegowego, którego pokrycie leży w zamrożonej pozycji dłużników danej instytucji, korzystającej z omawianego biletu — czem zasadniczo różni się od dotąd znanych sposobów i wysuwanych projektów.

A zatem koncepcja p. Bogobowicza nie ma na celu stworzenia środka o charakterze pieniądza, a ma być jak gdyby środkiem przeczyszczającym nienormalną strukturę majątkową przedsiębiorstw i instytucji.

J. WECLAWSKI.

KRONIKA GOSPODARCZA

JAKIE ZMIANY WPROWADZA NOWELIZACJA PRAWA PRZEMYSŁOWEGO

Przyjęta na ostatnim posiedzeniu rady ministrów nowelizacja prawa przemysłowego zawiera wiele ważnych postanowień, odnoszących się przedewszystkiem do przemysłowych zrzeszeń przemysłowych, użytkowania koncesji na pewnego rodzaju gałęzie przemysłu i ograniczeń dla przemysłu okręgowego. Nowelizacja prawa przemysłowego wyłącza z pod przepisów tego prawa przedsiębiorstwa przewozu osób i towarów pojazdami mechanicznymi na drogach publicznych, zakłady kosmetyczne, przemysł ludowy i domowy, pracę chaluwniczą, przedsiębiorstwa ochrony mienia (stróżów nocnych), biura pisania podań, przedsiębiorstwa handlu bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi oraz biura pośrednictwa materialnego. Rygorowi koncesyjnowi prawa przemysłowego zostają poddane przedsiębiorstwa kanalizacyjne, przedsiębiorstwa informacyjne o stosunkach gospodarczych, a w szczególności o stosunkach kredytowych i zdolności płatniczych przemysłowców i innych osób, wyrobów syntetycznych barwników organicznych oraz syntetycznych półproduktów organicznych, służących do wyrobu barwników i materiałów wybuchowych, handel odpadkami miedzi, cyny, niklu i aluminium oraz przemysł budowniczy.

Nowela wprowadza ogólną klauzulę w myśl której rada ministrów, na wniosek ministra przemysłu i handlu będzie mogła ze względu na interes publiczny i bezpieczeństwo państwa rozciągnąć w drodze rozporządzenia obowiązek uzyskiwania koncesji na pewne rodzaje lub gałęzie przemysłu, niewymienione w prawie prze-

mysłowym.

Zarządy zakładów przemysłowych, w myśl noweli będą obowiązane przedstawiać władzy przemysłowej dane o stanie gospodarczym przedsiębiorstw, o składzie osobowym pracowników, o urządzeniach technicznych, oraz w wypadku unieruchomienia zakładu pracy, względnie wzniesienia pracy, co ma na celu przeciwdziałanie czasowemu zamknięciu bez uzasadnionej przyczyny zakładów przemysłowych.

Zgodnie z nowelą, zrzeszenie przemysłowe może być związane w celu rozwoju przemysłu, pozyskiwania rynków zbytu i obrony interesów gospodarczych zrzeszonych, ale nie może mieć celów zarobkowych. Statut zrzeszenia zatwierdza minister przemysłu i handlu, który może swe uprawnienia w tym zakresie przekazać władzom przemysłowym II instancji. Minister przemysłu i handlu, w myśl noweli, będzie mógł na wniosek co najmniej trzech samoistnych przemysłowców i po wysłuchaniu opinii zainteresowanych izb handlowych powołać zrzeszenie przemysłowe dla danego rodzaju lub kilku rodzajów przemysłu. Na wniosek też zrzeszenia, uchwalonyi zwyczajną większością obecnych na walnym zebraniu członków zrzeszenia, minister przemysłu i handlu będzie mógł zarządzić, co do danego zrzeszenia obowiązani będą należeć wszyscy przemysłowcy którzy w okręgu zrzeszenia prowadzą samoistne przedsiębiorstwa przemysłowe, objęte zrzeszeniem.

Jeśli idzie o rzemiosło, to poza pewnymi wyjątkami będzie ono, w myśl noweli, mo-

gło być uprawiane dopiero po uzyskaniu od władzy przemysłowej karty rzemieślniczej, wydanej na podstawie posiadania zawodowego uzdolnienia do prowadzenia danego warsztatu pracy rzemieślniczej. Na ogół nowela zdąża do ścisłego rozgraniczenia pod względem organizacyjnym przemysłu wytwarzającego i przetwarzającego od rzemiosła, a to ze względu na odmienność strukturę gospodarczą i techniczną tych dwóch dziedzin.

Przepisy przejściowe noweli przewidują, że korporacje i związki będą działać nadal na zasadzie dotychczasowych przepisów z tem jednak, że w razie zmiany statutu będą zobowiązane dostosować statut do nowych przepisów, natomiast stowarzyszenia przemysłowe, które zostały zorganizowane z pominięciem postanowień prawa przemysłowego, będą podlegać noweli.

Stowarzyszenia będą musiały być zgłaszane ministrowi przemysłu i handlu w ciągu jednego roku pod rygorem ukarania w drodze administracyjnej prezesa zarządu stowarzyszenia, lub jego zastępcy grzywną do 1000 zł, albo aresztem do 14 dni.

PODATKI I OPŁATY

(p) Obrót pocztowy z zapłaconą odpowiedzialnością. Firmy reklamujące się mają zwyczaj przysyłania swych druków z ofrankowaną kopertą lub kartą pocztową na odpowiedź aby poszukiwanej klienteli ułatwić udzielanie zamówień. Ponieważ w wielu wypadkach wysyłający narazony jest na stratę znaczka pocztowego i niepotrzebne zwiększenie kosztów propagandy, wprowadzili zarządy pocztowe zagranicy obrót przesyłek z odpowiedzialnością polegający na tem, że wysyłający swe druki reklamowe ma możliwość zwolnienia klienta od odpłatności, odpowiadając, odpłacając przypadającą taryfową należność pocztową przy odbiorze odpowiedzi od klienta. Aby mieć możliwość odpłatności otrzymanych od swych klientów odpowiedzi przy ich odbiorze, firmy, winny uzyskać odpowiednie zwolnienie zarządu pocztowego od natychmiastowej płatności, ważne na pewien okres. Obecnie zamierza ministerstwo poczt i telefonów wprowadzić te inowacje również w Polsce i zwrócić się do Związku Izby P. - H. o wyrażenie swej opinii w sprawie opracowanego projektu. Związek Izby P. - H., akceptując inowację, proponuje przyjęcie kilku poprawek, zmierzających do udostępnienia interesantom wykonywania wymogów związanych z wprowadzeniem tej inowacji. W szczególności chodzi o przedłużenie okresu zwolnienia do dni 30, ustanowienie minimalnej ilości przesyłek, mogącej korzystać z tego ulgowego systemu opłaty odpowiedzi na 200 i t. p. (1.)

Z KRAJU

(k) Obieg banknotów poniżej miljarada złotych. W ciągu drugiej dekady października zapas złota powiększył się o blisko 0,2 milj. zł do 473,8 milj. zł. Wzrost również o 4,0 milj. zł. stan pieniędzy zagranicznych i dewiz i wynosi obecnie 83,3 milj. zł. Suma wykorzystanych kredytów obniżyła się o 4,9 milj. zł. do 800,1 milj. zł., wyłącznie wskutek spadku o 12,4 milj. zł. do 729 milj. zł. pożyczek, zabezpieczonych zastawami, podczas gdy portfel wekslowy powiększył się o 7,4 milj. zł. do 677,5 milj. zł., a portfel biletów skarbowych zdyskontowanych — o 0,1 milj. zł. do 49,7 milj. zł. Zapas polskich monet srebrnych i bilonu wzrósł o 14,0 milj. zł. do sumy 49,2 milj. zł. Pozycje „inne aktywa” i „inne pasywa” uległy zwiększeniu: pierwsza wzrosła o 5,2 milj. zł. do 167,8 milj. zł., druga — o 4,0 milj. zł. do 326,1 milj. zł. Natychmiast platne zobowiązania zwiększyły się o 33,3 milj. zł. do sumy 215,2 milj. zł. Obieg biletów bankowych — w wyniku wyższej omówionych zmian na poszczególnych rachunkach — zmniejszył się o 19,6 milj. zł. do 985,1 milj. zł. Pokrycie złotem, wobec wzrostu łącznej sumy obiegu biletów i stanu natychmiast platnych zobowiązań, uległo zmniejszeniu, mianowicie z 43,59% do 43,06%, przekraczając normę statutową o przeszło 13 punktów. Stopa dyskontowa — 6%, zastawowa — 7%.

(k) Rokowania polsko-gdańskie w sprawie ubezpieczeń społecznych. Dzień 25 bm. rozpoczęły się w Gdańsku rokowania polsko-gdańskie w sprawie zawarcia umowy o ubezpieczeniu społecznym. Rokowania te mają na celu zapewnienie pracownikom umysłowym i robotnikom obywatelom polskimi, zatrudnionym na obszarze W. M. Gdańska, jak również obywatelom gdańskim, zatrudnionym na obszarze Rzeczypospolitej, pełnych praw do świadczeń ubezpieczeniowych; obywatele polscy, zatrudnieni w Gdańsku korzystać mają z ubezpieczeń społecznych na tych samych warunkach i w tym samym zakresie co obywatele gdańscy, na zasadzie wzajemności. Celem umowy będzie również zapewnienie zachowania uprawnień ubezpieczeniowych obywateli Polski i W. M. Gdańska, podlegających kolejno ubezpieczeniu społecznym na obszarze Polski i Gdańska.

(k) Uruchomienie nieczynnej fabryki północzoch w Sosnowcu. Nieczynna od dłuższego czasu fabryka północzoch „Sosnowiczanka” zostanie w najbliższych dniach ponownie uruchomiona. W związku z tem około 100 robotników znajdzie w fabryce zatrudnienie.

TEMPO! TEMPO! TEMPO!

oto hasło porywającego filmu

KRÓLOWA SZYBKości

nr 6111 **dzisiaj**
w kinie METROPOLIS

Z RYNKÓW NABIAŁU

W okresie sprawozdawczym od 17—23. 10. 1933 zaakcentowała się zniżka cen masy na rynku krajowym jeszcze bardziej, co się wyraziło w obniżeniu notowania Komisji Nabiałowej w Warszawie o 20% gr. na zł. 360 za kg w drobnym hurcie loco Warszawa. Centralne i południowe województwa nietylko że nie zgłaszają zapotrzebowania, lecz nawet częściowo ofiarują swój towar do eksportu.

Rynki zagraniczne, a w szczególności rynek niemiecki z początkiem tygodnia sprawozdawczego utrzymały mocną tendencję, natomiast pod koniec okresu sprawozdawczego, skutkiem interwencji czynników rządowych w Rzeszy, tendencja osłabła. To też importerzy w ostatnich dniach wstrzymali się od zamówień, chcąc odczekać wyjaśnienia sytuacji. Niepewna sytuacja spowodowała sprzedaż przy niejednorodnych cenach wykazujących mniej lub więcej znaczne wahania.

Wskutek zmniejszonych dowozów ceny jaja zwyżkują. W dniu 23 b. m. płacono za jaja prześwietlane zł. 120—125 za skrzynię 24-kopową. Tendencja mocniejsza. (Informacje Zw. Gospod. Spółdzielni mleczarskich w Poznaniu.)

W czwartek, dnia 26 października br. o godzinie 8 wieczorem uroczyste otwarcie Wielkiego Konkursu Tanecznego t. zw.

„MARATONU”

w wielkiej Sali Domu Rzemieślniczego ul. Fr. Ratajczaka 21

(a nie jak projektowano w Cyrku Olympia) Szczegóły w afiszach i komunikatach. Zbiórka zawodników w czwartek, dnia 26 października o godz. 18-tej w Domu Rzemieślniczym. Pg 5 194-49.32

SPORT

Pieściarstwo

Drużynowe mistrzostwa Polski. W roku bieżącym drużyny, biorące udział w tej konkurencji walczyć będą w trzech grupach. Do pierwszej zaliczono: Lwów, Lublin, Stanisławów; do drugiej należą: Warszawa, Łódź i Wilno; wreszcie do trzeciej: Śląsk, Kraków, Poznań i Gdańsk. Rozgrywki rozpoczną się 12 listopada, półfinały odbędą się 17 grudnia, a finały dnia 5 lutego 1934 r. „Warta” założyła protest przeciwko dopuszczeniu do rozgrywek mistrza Łodzi IKP, motywując to tem, że lodzianie nadstali zbyt późno zgłoszenie. Protest ten będzie w najbliższych dniach rozpatrywany przez Polski Związek Bokserski. (PAT)

Mistrzostwa Europy dla amatorów odbędą się w Budapeszcie w dniach od 11 do 15 kwietnia 1934 r. (PAT)

Nowy kurs dla sędziów pieścierskich organizuje wydz. sędziowski poznańskiego okręgu. Kandydaci, którzy ukończyli 21 rok życia i o beznagannej przeszłości, obywatele państwa polskiego, mogą kierować zgłoszenia poczynając od 1 listopada pod adresem sekretarza wydziału p. Derdy, ul. Podgórnika 1 m. 3. Do zgłoszenia dołączyć należy dowód wpłaty wpisowego w wysokości 5 zł, wpłaconego na konto PKO 211486. Wniosek kandydatów musi być ponadto podpisany przez dwóch polecających sędziów względnie członków zarządu OZB lub PZB. (kom)

Treningi Drużyny Błękitnej odbywają się we wtorki i czwartki w sali ośrodka przy ul. Marceleskiej. Kierownictwo wzywa wszystkich członków do pilnego uczęszczania. Nowych członków przyjmuje się na miejscu lub w komendzie, ul. Szamarskiego 2, m. 5 od godz. 17. (kom.)

Piłka nożna

Niedzielny mecz z „Warszawianką”, „Warta” musi za wszelką cenę wygrać, jeżeli chce pozostać w szeregach drużyn ligowych. Zatem spotkanie zapowiada się bardzo interesująco. Mecz odbędzie się na boisku „Warty” o godz. 14. (kom.)

„Sparta” i „Unja” (Kościąn). Finałowe spotkanie o wejście do klasy A odbędzie się w niedzielę, o godz. 11 na boisku „Sparty”. Ze względu na prowadzenie obu drużyn w tabeli, mecz zapowiada się bardzo ciekawie. (kom.)

Pierwsze śluby w Seminarjum Zagranicznym

Dnia 16 października b. r. jeden kapłan oraz 15 kleryków składali w pięknej kaplicy nowicjackiej w Potulicach pierwsze swoje śluby. Na uroczystość tę przybył wprost z Krynicy założyciel tej jedynej w swoim rodzaju placówki misyjnej J. Em. ks. Kardynał Hlond, Prymas Polski. On też osobiście odbierał ślubowanie od swoich synów duchownych.

„Za wami świat. Przed wami wyżyny świętości i apostołski trud. Nad wami Bóg i Matka najświętsza. Tam daleko miliony dusz, którym ofiara wasza stanie się zbawieniem... Słowa Eminencji niby żelazo rozpalone padały na glebę młodzieńczych

dusz. Dusze płonęły niby pochodnie i jak te gołębicę wznosiły w niebiańskie wyraże.

Były to zaślubiny młodych rycerzy Chrystusowych z osmioletniową rzeszą wychodźczą. Była to zapowiedź lepszego jutra dla braci naszych, ginących bezpowrotnie dla Boga i Polski.

Da Bóg a niezadługo wybiję godzinę na zbawienia. Karna drużyna kapłańska przejdzie słupy graniczne i w szeroki wyleci świat.

A potem w ofiarnej służbie spalać się będzie na każdy dzień ze szczytnym hasłem na ustach: „Wszystko dla Boga i polskiej rzeszy wychodźczej“.

wują po dziś dzień z małymi wyjątkami blask i świeżość farby wówczas gdy na obrazach malarzy współczesnych farby błędną, matowiają i pękają — pobudził o bu fizyków do podjęcia badań ścisłych nad ustaleniem przyczyny tego zjawiska.

Drogą analizy chemicznej i fizycznej Maroget i Mourier doszli do przekonania, iż zasadniczą przyczyną różnicy w reagowaniu farb na wpływy czasu światła i temperatury jest jakość olejów, które używają dla rozrabiania farb malarze dawniejsi. Oliwa którą posługiwali się oni mistrzowie pędzla, była gęsta ciecz zawieszająca, którą rozrzedzono zmieszana z klejem i wodą. Oliwa ta nie rozpuszczała się bez reszty w wodzie — pod mikroskopem przedstawia się jako niezliczona ilość mikroskopijnych kropelek zawieszonych w przezroczystej cieczy. Farba łączy się z kropelkami oliwy — a ciecz przezroczysta odgrywa rolę dla odbijającego i rozpraszającego światła. Stąd ta soczystość i świeżość barw u malarzy włoskich i holenderskich. Farby obecne nie mają tych cech, schną szybciej i na powierzchni tworzą rodzaj kożuszka, który pod wpływem kurczenia się pęka i trzaska K.

DOBRA WAGA — czystość surowców — tania cena dostępna dla wszystkich — Czekolada **A. PIASECKI S. A.** ng 6098

ka. W przedmowie do powyższej pracy p. t. „Złote wspomnienia“ Kościuszko m. in. określony został jako „nieporównany obrońca praw wolności“.

TEATRY

Dziś „Traviata“ z Olgą Olgina
Dziś „Traviata“ opera Verdiego z Olgą Olginą w roli tytułowej. Z czołowych artystów wystąpią: Czarniecki, Karpacki, Gruszczyński i Szpinger. Tańce hiszpańskie i cygańskie w wykonaniu primaballeriny Zofji Grabowskiej oraz całego zespołu baletowego. Dyryguje kapelmistrz Stefan Barański. Ceny biletów od dziś obniżone (3,80 zł do 0,75 zł).

Ciekawa premiera w Teatrze Polskim
Po sukcesach kasowych i artystycznych „Wesela“ Wyspiańskiego i „Stefka“ Devala, dyrekcja występuje w nadchodzący piątek z premierą rewelacyjnej i bogato wystawionej sztuki Molnara „Liljom“. Efektowne to widowisko zdobyło sobie wielki rozgłos na scenach zagranicznych. Sztukę przepiękną malarzko przygotował. Z Szpinger. Obsada ról pierwszorzędna, premiera obudziła wielkie zainteresowanie wśród publiczności.

Jeszcze tylko 2 razy Fertner
Dziś, w środę i jutro, w czwartek, ostatnie dwa występy Antoniego Fertnera w komedji Kiedrzyńskiego „Ten stary warjat“. Znany ten artysta tworzy arcydzieło humoru. „Antoś knajpiarz“ rozśmiesza nazajętnego pesymistę. Ostatnie dni — ostatnia okazja spędzenia przemiłego i wesołego wieczoru.

W sobotę wchodzi na afisz głośna nowość scen europejskich i Warszawy „Trzecie piętro drzwi 17“.

Biblioteka cesarza Napoleona I przechodzi na własność rządu francuskiego

W tych dniach rząd francuski odznaczył krzyżem Legji honorowej angielską parę małżonków Jaffé, za hojny dar, jaki złożyli republice francuskiej w postaci osobistej biblioteki cesarza Napoleona I.

Po upadku Napoleona małżonka jego Maria Ludwika księżniczka ten kazala przewieźć do Wiednia. Zmieniając właścicieli biblioteka dostała się wreszcie w ręce arcyksięcia Franciszka Salvatora, który, popadłszy w trudności finansowe, zmuszony był wyzbyć się cennych zbiorów, ofiarując je znanemu antykwaryuszowi. Ówczesny ambasador francuski w Berlinie de Margerie dowiedziawszy się o zamierzonej transakcji doniósł o niej swemu rządowi, proponując nabycie biblioteki dla republiki francuskiej. Ponieważ jednakże cena była dość wysoka, pertraktacje o kupno biblioteki przeciągały się, aż wreszcie nabył ją bogaty Anglik p. Jaffé, który ją niedawno dał w prezencie rządowi francuskiemu. W bibliotece znajduje się także opis bitwy pod Marengo, który marszałek Berthier sam sporządził i sprezentował cesarzowi Napoleonowi w piątą jej rocznicę. W i P.

Srebrny Motyl

rewelacyjna węgierska operetka mistrza Tonów Węgra J. Koli — występy gościnne Maryli Korabianki, primadonny operetki lwowskiej od soboty, 28 października r. b. w Teatrze Nowości. dg 1903

Hollywood zamiera

Znany pisarz angielski, sir Percival Phillips opisuje zmiany, jakie stwierdził, zwiedzając obecnie Hollywood. Kryzys, bezrobocie oraz ograniczenia wprowadzone przez przyjęcie code'u Roosevelta, zmieniły oblicze Hollywoodu do niepoznania.

W mieście stoją pustką olbrzymie luksusowe gmachy mieszkalne; w garażach stoją setki aut, które właściciele gotowi są sprzedać amatorowi za bylejaką cenę. Tam, gdzie panowały dotychczas rozrzutność i luksus, w światku gwiazd, rządzi teraz oszczędność; niema już mowy o fantastycznych drogich i wyszukanych przyjęciach, wycieczkach ekstrawagancjach. Zmalały dochody, zmalały i wydatki. Instytuty piękności, które zarabiała fantastyczne sumy, chorują obecnie na brak klienteli i przerycują się do handlu cukrem i kawą, byle utrzymać się na powierzchni. Fryzjerzy z żalem wspominają dawne piękne czasy, gdy w ciągu jednego wieczoru zarabiali tyle, co teraz w ciągu tygodnia.

Po latach tłustych przyszły lata chude: gwiazdy nie mieszkają już w drogich willach, nie utrzymują sztabu służby, szofarów, pokojówek; wynajmują skromne mieszkania jedno lub dwupokojowe. Oszczędność przedewszystkiem. Wraz ze zmianą w ogólnym trybie życia gwiazd wzrosła ogromnie liczba bezrobotnych, byłych kostiumerów, krawców, dekoratorów, szewców etc., którzy nie mają co robić i zapelniają ogrody, skwery i parki, siedząc beczynnie i czekając na cud nowej prosperity. M.

Dzielo o Tadeuszu Kościuszcze jako prezent dla Roosevelta

W związku z dn. 13 października, który, jak wiadomo, jest rocznicą śmierci Tadeusza Kościuszki, uroczyste obchodzoną przez całą Amerykę, specjalna komisja, zajmująca się temi uroczystościami, w skład której wchodzi również wybitne osobistości ze sfer rządowych, ofiarowała prezydentowi Rooseveltovi dzieło dotyczące życia i działalności tego wielkiego Pola-

W Orofara zabiera się matce po trzech dniach nowonarodzone dziecko i umieszcza w specjalnym zakładzie. Mimo że rozporządza się dzisiaj już bardzo obfitym materiałem badawczym, nie stwierdzono ani jednego wypadku zachorzenia dziecka na trąd. Wynika z tego jasno że trąd nie jest chorobą epidemiczną, lecz wyłącznie indywidualną.

Aczkolwiek odkrycia dr. Le Mee i innych uczonych, że trąd nie jest przenośny z osobnika na osobnika niewątpliwie posiada wielkie znaczenie, to przecież jest ono słabą pociechą dla tych dziesiątek tysięcy nieszczęśliwców którzy dotknięci zostali straszliwą tą chorobą, szczególnie w Chinach i w Afryce.

Być może, że badania dr. Le Mee przyczynią się do szybkiego odkrycia środka przeciw tej straszliwej chorobie i przyspieszą uwolnienie ludzkości od tej zmyry. W i P.

Sekret palety starych mistrzów

Na posiedzeniu francuskiej Akademji profesor d'Ocagne zakomunikował o wyniku prac fizyków Maroget i Mourtier nad składem farb używanych przez mistrzów malarstwa w dawnych czasach. Fakt, iż obrazy z epoki Renesansu, szkoły holenderskiej dzieła pędzla Rubensa, Tycjana, Rafaela, Rembrandta etc. zachowa-

Z najnowszej mody paryskiej: Oryginalna sukienka przedpoudniowa z czarnej, wełny, angora z modnym wykończeniem błuki zakładkami ułożonymi w kształt strzelisty. Metalowa kłamra u szyi, rękawy torebkowe, szeroki pas czarno-czerwony.

TRAN JEST PRYSMAKIEM
ale tylko w postaci proszku o doskonałym smaku jakim jest preparat tranowo-słodowy **JEMALT**
Jemalt nie posiada przykrego zapachu, ani oleistej postaci tranu rybiego i zastępuje go w zupełności.
Jemalt chętnie zażywać nawet najwrażliwsze dzieci.
Do nabycia we wszystkich aptekach i drogeriach.
Dr. A. WANDER S. A. Kraków

Trąd nie jest zaraźliwy

Groza przejmując człowieka, gdy słyszy o zjadającej chorobie, trądzie. Trądowatych umieszczano zawsze w osobnych przytuleniach, a w średnich wiekach dawano im specjalne grzechotki by już zdaleka ostrzegali przed swą obecnością. I dzisiaj mieszczą się oni w osobnych internatach, których nie wolno im opuszczać. Francja i Ameryka umieszczają chorych swych na trąd na osobnych wyspach.

Rewelacyjne wprost wyniki swych badań w dziedzinie trądu podaje uczonego francuskiego dr. Le Mee, wysłany z dwoma asystentami przez Instytut Pasteura na wyspę Tahiti, gdzie znajduje się osobna osada trądowatych, licząca przeszło 200 chorych. Na podstawie swych badań dr. Le Mee dochodzi do wniosku, że trąd nie jest zakaźny. „Wolę podać rękę 100 trądowatym, niż gdyby ktoś obcy miał mi w twarz kichnąć. Od obcego mogę się nabawić najgroźniejszych chorób od trądowego zaś nie więcej, nad to, czego mogę się nabawić od każdego innego człowieka przy podawaniu ręki.“

Według badań dr. Le Mee bakcyli trądu jest zupełnie podobny do bakcyli gruźlicy, tak iż nie można go bez wszystkiego odróżnić pod mikroskopem. Być może, że bakcyle te są nawet identyczne z tą różnicą, że bakcyli gruźlicy znajduje się w powietrzu, a bakcyli trądu z ziemi. Nie jest wykluczone, że trąd udziela się człowiekowi przez nogi, osoby bowiem, które zawsze nosiły obuwie, nigdy, jak się zdaje, nie zapadały na trąd.

W kolonji trądowatych Orofara na wyspie Tahiti, którzy mają własną administrację, własnych handlarzy i duchownych, i którzy między sobą zawierają małżeństwa, nie stwierdzono ani jednego wypadku zakażenia trądem. Dr. Le Mee znalazł tam sędziwych małżonków, z których jeden był chory na trąd, a drugi zupełnie zdrowy. Zony, żyjące od kilku a nawet kilkunastu lat z chorym na trąd mężami, są zupełnie zdrowe. W dwóch wypadkach umieszczono w tej kolonji mężczyzn, na podstawie fałszywej diagnozy. Pacjenci ci po pięciu latach pojęcia wśród trądowatych opuścili kolonje, zupełnie wolni od trądu. Na mocy tego materiału, dr. Le Mee dochodzi do wniosku, że odosobnienie trądowatych jest zupełnie zbyteczne. Zresztą stanowisko jego podzielają także inni specjaliści. Pewien lekarz amerykański zapewniał go, że w Nowym Jorku żyje 150 do 200 trądowatych zupełnie swobodnie, nie groźąc zarażeniem swemu otoczeniu.

Wielkowiejskie zaułki życia

Francuska opinja publiczna nie przestaje rozszerzać sprawy Violetty Nozières, trucieliutki własnych rodziców, której zbrodnia rzuca przerażające światło na życie pewnego odłamku francuskiej młodzieży studyjacej. Zajmujący na ten temat, ilustrowany feljton pojawił się w ostatnim (44) nr. „Ilustracji Polskiej“, która jak zawsze przynosi treść obfitą i aktualną. Niemniej ciekawy jest raport z Zagłębia Dąbrowskiego p. t. „Cienie dawnych słupów granicznych“, jak i wszystkie inne pomniejsze artykuły i artykułiki. Na treść numeru składają się poza tem zdjęcia aktualne z kraju i zagranicy, odcinek powieści Ossendowskiego, nowela, humor, mody, strona młodzieży, kącik Czytelników, pomysłowo rozwijki umysłowe i t. d.

KLUCZ DO ZDROWIA

GERMATOL

D-ra DOBRZAŃSKIEGO
LECZY REUMATYZM, ISCHIAS, ARTRYTYZM, NEURALGIĘ, ZAPALENIE NERWÓW i t. p.
GOI ODKAŻA RÓŻE, EGZEME, CZYRAKI, WRZODY, RANY i t. p.
ŻADAĆ WSZĘDZIE
„GERMATOL“ Warszawa, Jerozolimska 24
nr 3 984

COMPRIMÉS VICHY-ETAT (TABLETKI) DAJĄ SZKLANKĘ NATURALNEJ WODY VICHY ZA 10 GROSZY

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

T. Poznań. Dochodowy skumulowany z osiągniętego zysku z odnajmowania zaś jezeli by Pan odnajmował więcej niż dwa pokoje. powinien by Pan płacić również podatek przemysłowy. (K)

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgon: Dnia 24 bm zgłoszono: Eugenia Kalkowska 1 m 12 d Marja Platkiewiczówna 1 m 10 d Weronika Karczewska z d Nowakowska. wdowa. 74 l. Franciszek Zydlewicz. mistrz kowalski 50 lat. Jrena Jabłkowska z d Taczanowska wdowa. 60 l. Karol Gustaw Schneider. mistrz bednarski 81 l Wanda Maria Nowakówna 7 m 9 d Teresa Grzegorska 2 godz. Leonard Drożdżewski. rzeźnik 56 l Józefa Wałkowiakowa z d Koralew ska. 29 l.

RADJO

Czwartek, dnia 26 października 1933 r. Poznań (335 m) godz 7.00 — 7.55 audycja poranna z Warszawy; godz 11.25 program na dzień bieżący; godz 11.30 — 11.50 transmisje z Warszawy; godz 11.50 wiadomości bieżące; godz 11.57 sygnał czasu; godzina 12.05 — 14.03 transmisje z Warszawy; godz 14.03 notowania giełdy pieniężnej, wiadomości; gospodarze - rolnicze; godz. 15.30 — 17.50 transmisje z Warszawy; godz. 17.50 skrzynka rolnicza; godz 18.00 — 19.05

transmisje z Warszawy; godz. 19.05 rozmaitości; godz 19.25 odczyt z Warszawy; godzina 19.45 dziennik wieczorny z Warszawy; godz 20.00 — 22.00 transm. z Warszawy; godz 22.00 sygnał czasu, wiadomości sportowe; godz 22.10 muzyka taneczna z kawiarni „Polonia”; godz 23.00 transm. z Warszawy; godz 23.05 — 23.30 dalszy ciąg muzyki tanecznej z kawiarni „Polonia”
Warszawa (1412 m) godz. 7.00 audycja poranna; godz. 12.35 III poranek szkolny z udziałem J Gadejskiej; godz 15.40 muzyka salonowa w wykonaniu zespołu Zofji Adamskiej-Grossmanowej; godz 16.40 odczyt dla kobiet; godz 16.55 z cyklu przegląd arcydzieł muzycznych od XVI — XX w. (prelekcyj. orkiestra symf P R i Ada Lenczewska-Sławińska. śpiew); godz 17.50 nowiny rolnicze; godz 18.00 odczyt (z cyklu „Zagadnienia gospodarcze”); godz 19.20 słuchowisko; godz 19.25 odczyt aktualny; godz. 19.45 dziennik wieczorny; godz. 20.00

Słynne lampy radjowe PHILIPS „MINIWATT” znacznie potaniały

ng 5995

koncert wieczorny (orkiestra P. R. — A. Sztefńska — śpiew); godz. 21.00 skrzynka poczt. techn.; g. 21.15 dalszy ciąg koncertu wieczornego; godz 22.00 wiadomości sportowe; godz. 22.10 muzyka taneczna z dancingu „Adria”.

Nowa radiostacja londyńska

Budowa nowej radiostacji londyńskiej Drojwith jest już na ukończeniu Rozporządzać ona będzie mocą 150 kw., a zatem mocą 5-krotną wyższą, niż moc stacji Daventry. Rozpoczęcie emisji nastąpić ma w dniach najbliższych, przyczem równocześnie przestaną być czynne stacje London National i North Regional.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leńiewiczza w Poznaniu.

TRIOIRON

najtańsze lampy radjowe na świecie

nr 5 484

Władysław Rawicz-Zelazowski

opatrzony Sakramentami św., zasnął w Bogu, dnia 23 października 1933 r. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 26. bm, o godz. 16, na cmentarz parafjalny.

W ciężkim smutku pogrążeni
zg 20 224
dzieci i teściowa.

Wieleń, dnia 25. 10. 1933 r.
Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

HURT. NA GROBY DET.

Do Iluminacji Lampki kolorowe z oświetleniem tuzin zł 2,25 Tarcze iluminacyjne sztuka zł 1,50, 2,25, 2,75 Świece w wielkim wyborze po znanych tanich cenach poleca

CENTRALNA DROGERJA J. CZEPCZYŃSKI
Poznań, Stary Rynek nr. 8. — Tel. (zbiorowy 45-45) 33-24, 33 15, 32-38, 31-15
Oddział: DROGERJA „UN VERSUM“, Fr. Ratajczaka nr. 33 — Tel. 27-49.

OSTRZEŻENIE!

Setki fabrykantów naśladowuje opakowanie i markę pudru wszechświatowej sławy

5 FLEURS FORVIL-PARIS

Gatunek i zapach pudru nie dadzą się jednak naśladować. Zwracajcie uwagę na opakowanie pudełka pudru, na którym winien być napis:

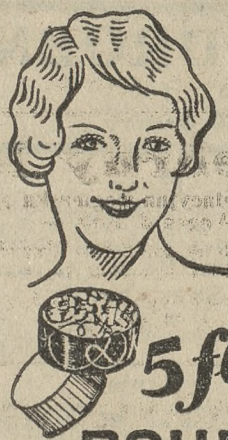
5 FLEURS FORVIL-PARIS

Puder ten jest wyrabiany jedynie w Paryżu.
Perfumy i wody toaletowe nr 6 104

5 FLEURS FORVIL-PARIS,

odbywają prawdziwie tryumfalny pochód przez wszystkie wielkie miasta Europy i Ameryki.

Ażeby uniknąć naśladownictw, sprzedawane są tylko w oryginalnych butelkach, a nigdy na wagę.

5 fleurs
POUDRE
FORVIL

WIELKIE ZBIORY DZIEŁ SZTUKI

(zbierane ze znawstwem od dwustu lat)

Antyki, sztychy, dywany, obrazy (włoskie, flamandzkie, polskie i t. d.), Meble, całe antyczne pokoje, (salon Ludwik XIV), porcelana stara Miśnieńska, francuska, wiedeńska berlińska angielska itd z wolne; ręką okazjnie do nabycia w Pałacu majątności Psary, pow. Ostrów Pozn. i to w każdy wtorek i piątek. Pr. 5 164-42.124

Dojazd koleją do Sławnik (Skalmierzyce lub Ostrów Poznański)
Telefon Psary — rozmównica. lub Ostrów Pozn. 64.
Blisze informacje Poznań, telefon 71-22 lub 55-58.

Podróżujący!

Przedsiębiorstwo przemysłowe zatrudni młodsze siły, z warunkiem późniejszego wysłania w podróż. Wymagane dostateczne wykształcenie ogólne i kupieckie. Praca trudna oraz wymagająca znacznego wysiłku, dająca jednakże możliwość zdobycia stałej i dobrze płatnej posady Zgłoszenia do „Par“, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod 57.164. Pg 5133-57 164

gotowe i na miarę, spody pod futra i skóry wszelkiego rodzaju — poleca najlepiej
JOZEF DAWID
Poznań ulica Nowa nr. 11.
Firma Chrześcijańska
Przyjmuje asygn. Tow. „Kredyt”
Pg 4200-38.84

Wakuje posada od zaraz Członka zarządu

Banku Spółdzielczego z nieogr. odpow. istniejącego od szeregu lat, dysponującego sumą conajmniej 50.000 zł. niekoniecznie bankowca. Zgłoszenia z dołączeniem referencji przyjmuje Kurjer Poznański zg 20 226.

Książkowa-bilansistka

sumienna, pracowita i obowiązkowa potrzebna na prowincje na stałą posadę. Pokój z utrzymaniem kosztuje na miejscu 75 zł mies. Lask zgłoszenia z odpisem ostatniego świadectwa, możliwie z fotografią oraz podaniem żadanego wyngrodzenia uprasza się nadsyłać do „Kurjera Pozn.” ng 6107.

WINA w doborowych gatunkach

WĘGIERSKIE — BIAŁE — CZERWONE

poleca po cenach znacznie niższych

firma
HIPOLIT ROBIŃSKI, Poznań
w likwidacji. Pr. 5 195

SAMOZATRUCIE NA TLE WĄTROBY.

SAMOZATRUCIE bywa przyczyną wielu dolegliwości. bóle artretyczne, łamanie w kościach bóle i zawroty głowy, wzdęcia, odbijania bóle w wątrobie, niesmak w ustach, brak apetytu, swędzenie skóry skłonność do obstrukcji płamy zmarszczki i wyrzuty na skórze skłonność do tycia, podenerwowanie i bezsenność nerwowe bicia serca mdłości język obłożony TRUCIZNY wewnętrzne, wytwarzające się we własnym organizmie, zanieczyszczają krew niszczą organizm i przyspieszają starość Choroby z samozatrucia i zlej przestany materji LECZA NIE LEKARSTWA A KREW CZYSTA Wątroba i nerki są organami oczyszczającymi krew i soki ustroju Najracjonalniejsza i zgodna z naturą, kuracja jest unormowanie czynności wątroby nerok 20-letnie doświadczenie i najwyższe odznaczenia wykazały że zioła lecznicze

„CHOLEKINAZA” H. Niemojewskiego jako złoćco-moczące sa jedynym naturalnym czynnikiem odciążającym sok ustroju od truciiz własnych, zapewniającym szybki powrót do zdrowia Bezpłatne broszury Dr med T NIEMOJEWSKIEGO otrzymać można w labor fiz. chem. „CHOLEKINAZA” H NIEMOJEWSKIEGO, Warszawa, Nowy Świat (L) na prowincje wysyłka pocztą ng 5 988
Dr med. T. Niemojewski przedłoży przyjęcia chorych w Warszawie z ul. Litewskiej nr. 8 na ul. Koszykowa nr. 1 (narożnik Al. Ujazdowskiej).

PROSZEK z „KOGUTKIEM” MIGRENO-NERVOZINI
USUWA NA JUPORCZYWSZY
BÓL GŁOWY
MIGRENE, NEURALGIE,
BÓLE ZĘBÓW,
GRYPE, PRZEZIĘBIENIA
BÓLE ARTRETYCZNE
STAWOWE, KOSTNE I T.P.
PROSZKI TE WYRABIAMY I W POSTACI TABLETEK.
ZADAJCIE ORYGINALNYCH PROSZKÓW z „KOGUTKIEM”

Pieczę żelazne
Kuchnie westfalskie
Rury i kolana
Podkowy i podkowce
Widły do buraków
Widły do perek
Druł do prasow słomy
Wagi decymalne
Konwle do mleka
Lemiesze i okładnie
Kowadła i imadła
Hacele i ocele
poleca korzystnie
JAN DEIERLING
skład żelaza
Poznań, ul. Szkolna 8.
Pr. 5 193

Poszukujemy
furmanów
do odwożenia cegieł.
Zgłoszenia
Glubisz, Cegielnia w Kotowie
pod Poznaniem.
Telefon 62-15
zg 20 223

DZIECIĘCE
sukienki, sweterki,
pończochy, trykotki
S. KACZMAREK
ul. 27 Grudnia 20.
dg 1608

Porcelanę — Szkło stołowe
 Alpałę — Umywalki — Sprzęty
 kuchenne — Wyprawy — Prezenty

w wielkim wyborze **po cenach niebywale niskich** poleca

„Ozdoba“
św. Marcin 4
 dz 1 990-1

Poszukuję rzutkiego i energicznego
kierownika handlowego
 branży ogrodniczej

władającego biegle językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie. Wymagana umiejętność pisania na maszynie. Zgłoszenia z odpisami świadectw i referencyj nadsyłać do firmy

B. HOZAKOWSKI - Toruń
 skrzynka pocztowa nr. 1. dg 1866

Specjalnie dla znawców
 anody o wymiarach dwa razy większych. Te wspaniałe anody o niespożytej trwałości warto obejrzeć nawet o ile się nie kupi. Cena 1890 zł. **Mat, Poznań, Składowa 5/7** dg 1600

Uchwała. W sprawie upadłościowej nad majątkiem F-y Central Dom Tapet Koczorowski i Borowicz — wyznacza się termin przed Sądem Grodzkim w Poznaniu, pokój 29 na dzień 20 listopada 1933 godzina 10.30 celem: 1) badania dodatkowo zgłoszonych wierzytelności, 2) złożenia sprawozdania przez zawiadowcę masy z dotychczasowego zarządu masą Poznań, dnia 18 października 1933 r. **Sąd Grodzki.** ng 5657

Uchwała. W sprawie upadłościowej nad majątkiem s. p. Dionizego Knasta w Poznaniu Stary Rynek 53/54 wyznacza się termin przed Sądem Grodzkim w Poznaniu pokój 29 na dzień 9 listopada 1933 r. o godzinie 10 celem: 1) badania dodatkowo zgłoszonych wierzytelności, 2) złożenia sprawozdania przez zawiadowcę masy z dotychczasowego zarządu masą Poznań, dnia 12 października 1933 r. **Sąd Grodzki 2a.** ng 5658

Bilans Surowy Banku Cukrownictwa, Sp. Akc. w Poznaniu

Stan czynny:		na dzień 30-go września 1933 r.		Stan bierny:	
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i Banku Gospodarstwa Krajowego	12 827 714	34	Kapitały własne:	12 000 000	—
Waluty zagraniczne	58 682	21	a) zakładowy	4 100 000	—
Papiery wartościowe własne zł	4 800 000	—	b) zapasowy	2 235 000	—
a) bilety skarbowe	13 467 97	—	c) inne rezerwy	331 921	34
b) pożyczki państwowe	982 790	81	d) fundusz amortyzacyjny	18 666 921	34
c) akcje	5 796 258	78	Wkłady:		
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorsjalnych	3 342 099	32	a) terminowe	13 140 273	42
Papiery wartościowe ustawowego kapitału zapasowego	2 715 267	11	b) à vista	7 040 084	72
Banki Loro:			Rachunki bieżące (saldo kredytowe)		
a) krajowe	368 321	95	a) cukrowni	19 081 569	78
b) zagraniczne	1 648 039	50	b) różnych	2 674 522	64
Banki Nostro:			Zobowiązania inkasowe		
a) krajowe	1 693 263	73	Redyskonto weksli:		
b) zagraniczne	923 101	03	a) w kraju	24 786 422	40
Weksle zdyskontowane:			b) zagranicą	438 577	38
a) cukrowni	25 473 689	87	Banki Loro:		
b) różnych	5 346 029	44	a) krajowe	47 125	69
Rachunki bieżące (saldo debetowe)			b) zagraniczne	28 952	38
a) cukrowni:			Banki Nostro:		
1 zabezpieczone	27 160 630	65	a) krajowe	5 000	—
2 niezabezpieczone	—	—	b) zagraniczne:		
3 kredyty zbiorowe	1 535 067	56	1 Kredyty bankowe	4 831 290	51
b) różnych:			2 Kred. z d. l. Prz. Cukr.	1 535 675	56
1 zabezpieczone	6 160 867	76	Procenty i prowizje		
2 niezabezpieczone	412 577	88	Rachunki Oddziałów		
Pożyczki terminowe (hipoteki)	456 873	38	Różne rachunki		
Nieruchomości	3 761 445	88	Odbiorcy:		
Ruchomości	595 730	11	a) krajowi odbiorcy cukru	2 091 270	47
Koszty handlowe	2 872 550	13	b) zagran. odbiorcy cukru	64 365	89
Podatki	152 099	36	c) odbiorcy towarów:		
Rachunki Oddziałów	14 896 321	55	1 cukrownie	220 542	45
Różne rachunki	759 408	57	2 różni	58 268	34
Odbiorcy:			Dostawcy:		
a) krajowi odbiorcy cukru	6 028 738	95	a) cukrownie za dostarczony cukier:		
b) zagran. odbiorcy cukru	417 033	21	1. na rynek wewnętrzny	9 699 770	17
c) odbiorcy towarów:			2. na rynek eksportowy	698 695	99
1 cukrownie	216 701	60	b) dostawcy towarów	497 994	02
2 różni	9 461	68	Zyski z lat ubiegłych	905 542	37
Dostawcy towarów:			Suma bilansowa:	126 289 947	10
1 zabezpieczone	6 671 935	44	ng 6 109		
2 niezabezpieczone	661 871	55	Wierzyciele z tyt udzielonych gwarancyj	28 497 999	35
Suma bilansowa:	126 289 947	10	Różni za inkaso	2 502 863	92
Udzielone gwarancje:				157 290 810	37
a) za cukrownie	27 964 028	53			
b) za różnych	533 970	82			
Inkaso	2 502 863	92			
	157 290 810	37			

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
 1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
 t d = 1 słowo
 Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11

<p>1. SPRZEDAŻE</p> <p>Kamienica pietrowa, centrum Pleszewa dwa składki mieszkaniami, piętrowe, obszerne mieszkanie balkonowe — okazynie — tylko 16 tysięcy. Władza ugodowa, Malolepszy, Pleszew. ng 6091</p> <p>Koń śronek walach 4 lata tania. — Kazimierza Jarcichowskiego 8a zdg 80 390</p> <p>Skład żelaza dobrze prosperujący z powodu stosunków rodzinnych zaraz na sprzedaż Oferty Oredownik zdg 80 342</p> <p>Futra gotowe i na miarę spody pod męskie futra wydry lisy i skóry wszelkiego rodzaju do naprawy futer poleca w wielkim wyborze i tanich cenach — Józef Dawid Poznań ul. Nowa 11 przy Słomnym Ryńku — Firma chreścijańska. Pg 4827-38.87</p> <p>Rower z wolnym biegiem korzystnie sprzedam Ostrowska 37 przy ewangelickim cmentarzu. zdg 80 442</p> <p>Jadalka nowoczesna tania. Stolarska Grobla 6. zdg 79 884</p> <p>Meble najtaniej u Bakosia ul. Wenecjańska 1 Most Chwałowski przy Krzyżu zdg 78 824</p> <p>Węgiel górnośląski brykiety koks drzewo rąbane, rżnięte Św. Marcjina 15, tel. 32-50 zdg 79 803</p> <p>Skrzynia ciężkiego srebra na 12 osób 800 zł sztucnie także platerowany „Henneberg” 250 zł serwis obiadowy stary „Berlin” okazynie tania sprzedam Antykwarium Alje Marcinkowskiego 23. Pg 5 173-43.13</p> <p>Futra karakulowe oraz wielki wybór skór karakulowych każdego gatunku polecam tania w fachowym wykonaniu Łajewski. Poznań Gwarna 20 dz 1 899</p> <p>Gospodarstwo pięćset morg (mady) w kulturze pod Toruniem sprzedam za wartość budynków inwentary i kreteńczy z powodu dziarów. Złożenia Wrocławek. skrzynka pocztowa nr. 85. zdg 80 046</p>	<p>Kasę National z guzikami sprzedam 750. — zł Oferty Kurjer Pozn. zdg 73 735</p> <p>Skład papieru na sprzedaż dzierżawa 125 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 79 572</p> <p>Fryzjerstwo zaraz. Kolendowicz św. Marcja 16/17. mieszkanie 9 zdg 79 980</p> <p>Pianino używane Seiler Neymann wyremontowane na raty Fabryka fortepianów. Leszno. zdg 80 197</p> <p>Charta psa rasowego sprzedam, Jarcichowskiego 51. zdg 80 145</p> <p>Maszynę (pisania Underwood waliowska. jak nowa, sprzedam tania. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 80 202</p> <p>Kawiarnię - restaurację mieszkaniem, średniocieście z powodu przejęcia większego obiektu sprzedam, objęcie około 5 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 254</p> <p>Pianino krzyżowe „Wolkenhauer” sprzedam, Górna Włda 71 — 4. zdg 80 159</p> <p>Skład galanterji, papieru 4 000. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 80 205</p> <p>Sprzedam konia 1 wóz Czesława 3. — Wichniarkowa. Zgłoszenia od godziny 3 po południu. zdg 80 209</p> <p>Futro damskie szczupła figura. Piotra Wawrzyniaka 32 m. 6. zdg 80 211</p> <p>Młoda wilczyca pięć miesięczna rasowa korzystnie do sprzedania. Piaskowa 3, m. 28. zdg 80 214</p> <p>Futro meskie prawdziwy seal bizan beznagannym stanie korzystnie. Szezech Podgórna 2 a zdg 80 260</p> <p>Magazyn mebli Józef Baranowski Wrocławska 19 Ceny najniższe. Pg 4798-33.97</p> <p>Sprzedam 2 łóżka używane tania. św. Marcja 23 mieszkanie 20, zdg 80 259</p> <p>Pianino orzechowe krzyżowe dobrzym stanie. Muczkowski, Polwiejska 38a zdg 80 258</p> <p>Skład delikatesów centrum korzystnie oddam Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 80 257</p>	<p>Skład kolonialny centrum miasta, dobrze zaprowadzony z powodu choroby sprzedam zaraz Rybnarowicz. Sew. Mielżyńskiego 22. zdg 80 238</p> <p>Meble najtaniej A. Baranowski Poznań Podgórna 13, Pg 4199-23.59</p> <p>Drzewka owocowe ozdoba róże poleca korzystnie Szkółka Drzew A. J. Jeske Jelonek przy Złotnik. (Telefon 3) koło Poznania Sprzedaż jest beznałowa Poznań Em Sza nieckiej Rynek Wiledek. narożnik ul. Przemysłowej Cenniki na żądanie. Pg 4 804-05-38.53.55</p> <p>Meble obrazy żyrandole stare, rozmaite przedmioty antykwarne — sprzedaż Antykwarium, Marcinkowskiego 28. Pg 5 171-43.14</p> <p>Rozlewaczka na 4 butli do sprzedania. Telefon 2267. zdg 80 067</p> <p>Futra blamy skóry niesłychanie tania sprzedaje tylko skład futer Dabrowskiego Marcjina 1. zdg 77 866</p> <p>Gramofony — Płyty mechanizmy — reparacje poleca F. Balon Włda 12 zdg 79 539</p> <p>Dom 3 składki 6 morg ogrodu 12 000. Seida, Młyńska 4, m. 2. zdg 80 290</p> <p>Sprzedam bjurko debowe tania. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 339</p> <p>300 móg pszena inwentarze zapasy. cena 38 000 Jaśkiewicz Poznań Fredry 6. zdg 80 401</p> <p>Pianino sprzedam Kraszewskiego 9 mieszkanie 4 zdg 80 393</p> <p>Sprzedam oberżę z gospodarstwem rolnem, dom maszynowy murowany z ogrodem wycieczkowym. Józef Urbanski, Naramowice pow. Poznań. zdg 80 327</p> <p>Samochód Fiat 520 Cabriolet, całkowicie odświeżony i w doskonałym stanie sprzedamy rzadko korzystnie. Brzeskaulot S. A. Poznań, ul. Dabrowskiej 29 tel. 63-23, 63-65. Pg 5 184-43.15</p> <p>Fiat 509 Snyder idealny samochód malego typu, prawie nowy oddamy niezwykłe okazynie. Brzeskaulot S. A. Poznań, ul. Dabrowskiego 29 tel. 63-23, 63-65. Pg 5 183-42.16</p>	<p>Sklep trytoniu panieru najlepszy punkt Poznania powodu wyjazdu sprzedam 1 500 zł. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 80 304</p> <p>Samochody Fiat 509 Dion de Bonton Mienerwa korzystnie sprzedam. Zwierzyniecka 7. zdg 80 317</p> <p>Tanio skład cukierków z powodu wyjazdu, dzierżawa 25 zł. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 80 316</p> <p>Pieczyk gazowy duży Junkersa umywalka 2 kranów. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 312</p> <p>Kolonjalke mieszkaniami tania sprzedam. — Adres Kurjer Pozn. zdg 80 357</p> <p>Meble obrazy, żyrandole stare, rozmaite przedmioty antykwarne — sprzedaż Antykwarium, Marcinkowskiego 28. Pg 5 171-43.14</p> <p>Pianino rok używane sprzedam. Długa 16, m. 1. zdg 80 391</p> <p>Kiosk średniociescie jest zaraz do nabycia. Adres Kurjer Pozn. zdg 80 379</p> <p>Szpic bardzo czysty, biały, umywalka i żelazny piec duży na sprzedaż Grochowa Łąki 3, m. 15, pomiędzy 6-8. zdg 80 376</p> <p>Fortepian stołowy korzystnie na sprzedaż. Strzelecka 24 — 2 zdg 80 367</p> <p>Urządzenie składowe tania. Matejki 52, m. 1. zdg 80 409</p> <p>Futra najnowsze modele, blamy, lisy oraz różne skórki kupuje się najtaniej w magazynie futer. St. Piotrowski, Poznań, Szkolna 9, dg 1605</p> <p>Żyrandole lampki nocne, wielki wybór. Idaszak i Walczak — pl. św. Krzyski 4. Pg 4 839-42.65</p>	<p>Tanio z powodu likwidacji przedsiębiorstwa szafa skladowa (oszkłona) regał stół skladowy (oszkłony). Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 80 407</p> <p>Dwa fotole skórzane dobrze utrzymane, zgrabny fason okazynie Dominikańska 3. Pg 5 187-43.24.</p> <p>Frakowe ubranie bardzo tania Długa 11, m. 6 zdg 80 485</p> <p>Kilim huculski 2x3 jak nowy okazynie Dominikańska 3. Pg 5 189-43.26</p> <p>Dobrego konia sprzedam, Zgłoszenia Matejki 59 m. 12 zdg 80 439</p> <p>Wille komfortowa. Solacz jednoniebieskoniowa, ogród, maszynie budowana, wodne ogrzewanie zaraz wolna sprzedaż Maciejewski. — Zwierzyniecka 8. zdg 80 433</p> <p>Jadłodajnię restaurację średniociescie sprzedam, wiadomości Urbanowska 7, Hoffmann. zdg 80 418</p> <p>Skład dobry kolonialny, delikatesowy — mieszkaniem Soltysak, Prusa 18. zdg 80 422</p> <p>Futro karakulowe na sprzedaż Wielkie Garbary 13 m. 10 zdg 80 405</p> <p>Skład rzeźnicki dobrze zaprowadzony centrum powiatowego miasta powodu choroby wprost od właściciela zaraz na sprzedaż. Adres Kurjer Poznański, Stary Rynek rg 4 005</p> <p>Gabinet elegancki orzech polerowany tania Stolarska, Grobla 6 zdg 79 885</p> <p>Cyklonetka reklamówka w dobrym stanie tania na sprzedaż Adres Kurjer Poznański zdg 78 887</p> <p>Futro meskie eleganckie — korzystnie sprzedam Nowy Rynek 13, mieszkanie 10 zdg 80 441</p> <p>Radjo 4 lampowe anodowe, sprzedam. Maształarska 5a, mieszkanie 9. zdg 80 473</p> <p>Futro krety tania Marsz Pocha 64, mieszkanie 5. zdg 80 471</p> <p>Tanio motor elektryczny Singera do szycia światłem Maleckiego 28, mieszkanie 20 zdg 80 466</p> <p>Szafa żelazna mniejsza okazynie Dominikańska 3. Pg 5 188-43.25</p>	<p>5. KUPNA</p> <p>Domek składowym blisko Poznania kupie, wplaty 3 000. Pośrednicę wkluczni. — Oferty Kurjer Poznański zdg 79 499-500</p> <p>Futro damskie kupie, Oferty cena Kurjer Poznański zdg 79 811</p> <p>Magiel elektr. kupie Oferty Kurjer Poznański zdg 79 882</p> <p>Imadła kowalskie kupie, Liczbalski — Krzyżowa 5 skład zdg 80 149</p> <p>Kupię za gotówkę od właściciela gospodarstwo w okolicy Poznania, Szczegółowe oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 80 178</p> <p>Za gotówkę plac pod budowę w dzielnicy zachodniej miasta. Zgłoszenia tylko okazynie Kurjer Poznański zdg 80 179</p> <p>Dywan okazynie kupie Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 80 247</p> <p>Aparat do suszenia włosów kupie. — Oferty cena Kurjer Poznański zdg 80 218</p> <p>Wannę kąpielowa emaliowana używana kupie Oferty Kurjer Poznański zdg 80 282</p> <p>Kupię łóżko żelazne używane. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 383</p> <p>Foksterjera czystego młodego, czułego zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 306</p> <p>Futro damskie używane kupie. Cena. oferty Kurjer Pozn. zdg 80 375</p> <p>Sypialnie — jadalnie gabiny — kupuje oraz najróżniejsze inne przedmioty — placi najlepsze ceny tylko Poznańsk. Dom Kom'owy Dominikańska 3 telefon 2442. Pg 5 190-43.27</p> <p>Kupię piec — westfalke. Cena oferty prosze do Kurjera Pozn. zdg 80 429</p> <p>Maszynę do pisania podróżna (waliowska). Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 484</p>
<p>6. KAMIENICE</p> <p>Kamienice kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 699</p>					

Dom
Rynek Śródecki dochód 3 700 za 26 500 wplaty 16 000. Administratorem Chwaliszewski zdg 80 255

Kamienice
Dąbrowskiego dwa składy ogródek dochód 6 000 sprzedam 40 000 wplaty 20 000 reszta hipoteka długiemierowa Krzesiński, Piekarczy 3. zdg 80 278

Korzystne
kubno willi kamienicy Dzwoniec 3264. zdg 80 297

Willę
trzymieszkanie Łazarz sprzedam 33 000 wplaty 25 000 Kossmann Fredry 6. zdg 80 371

7. PIENIADZ

Przyjmę
pana (ją) na utrzymanie za półrocze 3 000 na wieś dworek. Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 453

Kilka
tysięcy oraz w spółce włoży w zdrowie przedsiębiorstwo rutynowane książkowy bilansista. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 181

Wspólnika
3 000.— poszukuje drukarnia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 80 207

5 000
na hipoteke domu Poznań wartości 150 000. poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 412

8. DO WYNAJĘCIA

Czteropokojowe
nowej willi dzielnicy zachodniej od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 79 656

Pojedyncze
pokój bez mebli dla samotnych od gospodarza do wynajęcia. Okolice Ostroroga. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 79 593

Dwa
pokoje kuchnia Jeżyce zaraz rok zgóry wynajm. Grochowa Łąki 7 m. 7. zdg 80 161

6
pokojowe piękne mieszkanie w śródmieściu od zaraz do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 154

7 pokojowe
mieszkanie komfortowe ogrzewanie centralne I. piętro ul. Matejki od 1 listopada korzystnie do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 80 189

2 pokojowe
słoneczne frontowa Jeżyce bezdzietnemu 1 1/2 roku zgóry zaraz od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 262

Pokój
kuchnia mała zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 689

Mieszkanie
5 pokoi kuchnia 2 piętro 150 zł. Ul. Ogrodowa 5. gospodarz. zdg 80 299

Mieszkania
różnych wielkości Związek Gospodarczy. Wojciecha 2 m. 1. zdg 80 285

Dwupokojowe
kuchnia i parter, centrum korzystnie oddam. Adres wskazać Kurjer P. n. zdg 80 377

Pięciorokojowe
centrum 160 miesięcznie „Domas”. Plac Wolności 14a. zdg 80 410

Trzypokojowe
łazienka, Zgłoszenia M. Focha 128. zdg 80 486

Oddam
dwupokojowe meblami. Kraszewskiego 12 m. 6. zdg 80 420

Trzypokojowe
łazienka, czynsz 53, dwupokojowe 30, czteropokojowe 90 miesięcznie płatne wynajm. zaraz Pawilon. Marszałka Focha 15. zdg 80 414

Pokój
z kuchnią 2 lata zgóry 1500 Rybaki. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 492

Czteropokojowe
pełny komfort słoneczne ciepłe. Łazarz gospodarz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 80 469

Sześciopokojowe
II. piętro blisko parku Wilsona, słoneczne, ciepłe, komfort. wolne 1 listopada. Zgłoszenia gospodarz Kochanowskiego 4. mieszkanie 2. zdg 80 465

300
mieszkanie składów stróżstwa. Ubikacja piekarni. Pośredniczy bezpłatnie. Związek gospodarzy. Wierzbicice 27. zdg 80 457

Szukam
próżnego pokoju lub mieszkania jednopokojowego niedrogo. Spieszne oferty Kurjer Poznański zdg 80 182

Słonecznego
czystego pięciorokojowego mieszkania poszukuje zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 194

Pokój
kuchnia, wzgl. dużego pokoju za miesiącma dzierżawa. Pewny płatnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 249

Mieszkania
2 lub 3 pokojowe najchętniej śródmieściu i początek Jeżyca. Poszukuje urzędnik etat. tylko od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 79 706

Mieszkania
2-3 pokojowe śródmieściu poszukuje urzędnik etat. tylko od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 80 280

Pokój
kuchni poszukuje wprost gospodarza, czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 306

Mieszkania
dwupokojowe poszukuje w śródmieściu od gospodarza. — Czynnosc rok zgóry. Spieszne oferty Kurjer Pozn. zdg 80 382

2
pokoje w łazienka na Łazarzu natychmiast szukam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 80 267

10. ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
4 pokoje na dwa Plac Nowomiejski 10b. m. 5. zdg 80 286

11. POKOJE UMEBL.

Pokój
umeblowany z elektryką do wynajęcia od 1 listopada. Aleje Marcinkowskiego 1. III p. m. 8. zdg 79 923

Elegancki pokój
z wszelkimi wygodami, łaźienka światło elektryczne niekrępujące wejście z utrzymaniem. lub bez w centrum na I. piętrze. drugi dom od pl. Sapińskiego do wynajęcia od zaraz lub 1 XI. przy pl. Działowym nr 10. mieszkanie 6. prawo I. piętro. zdg 1 900

Dwuosobowy
Stary Rynek 59/54 m. 9. wchód Jezuitcka. zdg 80 012

Pokój
solidnym od zaraz Skarbowska 2, mieszkanie 10 od 1-5. zdg 79 812

Pokój
umeblowany frontowy balkonem elektrycznością, łaźienka. Reja 3. mieszkanie 5. zdg 79 529

Dwuosobowy
Polna 13 — 19. zdg 80 177

Pokój
ciepły jasny ładnie umeblowany dla pana. Mateckiego 23. mieszkanie 10. zdg 80 186

Dwuosobowy
utrzymaniem. Kreta 6. mieszkanie 7. zdg 80 188

Pokój
centralne ogrzewanie. Wrocławska 26/27 m. 3. 2-3. zdg 80 143

Dwuosobowy
Wierzbicice 11 — 9. zdg 80 056

Pokój
wolny. Jeżycka 45 — 9. zdg 80 253

Pokój
centralne ogrzewanie. elektryczność. Śniadeckich 32. mieszkanie 2. zdg 80 239

Pokój
2 panom po 20 zł. Łukaszczyca 6. mieszkanie 5. zdg 80 244

Dla
solidnego pana. Skarbowska 2. m. 6. zdg 80 245

Słoneczny
Strzelecka 31 — 7. zdg 80 251

Jeden-
dwuosobowy wynajm. Jeżycka 45. m. 8. zdg 80 200

Jasna 1
mieszkanie 5. mały. zdg 80 206

Pokoik
ciepły, centrum, emerytowi lub paniencie. Adres Kurjer Pozn. zdg 80 208

Pokój
frontowy, elektryczność. Poplińskich 10. mieszkanie 4. zdg 80 212

Spokojna
21 — 6. zdg 80 217

Próżne
dwa małe parterowe niemałżeństwo. Ratajczaka 14. m. 22. zdg 80 223

Małżeństwu
Matejki 38. II lewo. zdg 80 224

Słoneczny
jedno-dwuosobowy pokój, dobre utrzymanie wszelkie wygody, telefon, Wały Wazów 3b. m. 3. zdg 80 231

Elegancki
pokój niekrępujący. Św. Marcin 33. mieszkanie 9. zdg 80 263

Pokoje
Łąkowa 8 — 8. zdg 80 279

Solidnemu
panu. Mostowa 20 mieszkanie 3. zdg 80 277

Panom
elektryczność ciepły Babińskiego 7. m. 1. zdg 80 238

Pokój
jedno-dwuosobowy front. Strzelecka 24. m. 11. zdg 80 336

Dwuosobowy
lepszym. Łąkowa 16 I. prawo. zdg 80 276

Umeblowany
Kopernika 7. parter. zdg 80 270

Dwuosobowy
Skrzyta 14 — 9. zdg 80 309

Ratajczaka
10. m. 3. frontowy dwuosobowy. zdg 80 307

Frontowy
Wielka 11. m. 6. zdg 80 293

Dwa
słoneczne ciepłe. Mostowa 34. m. 9. zdg 80 331

Jedno
dwuosobowy małżeństwu. Łąkowa 19. m. 5. zdg 80 329

2
paniom pan. elektryczność. — Długa 4. m. 9. front. zdg 80 326

Pokój
dobrze umeblowany zaraz. Wały Król. Jadwigi 3 a prawo. zdg 80 325

Pokój
panu frontowy, słoneczny, elektryczność, blisko Jasnej wysoki parter. Dąbrowskiego 25 a m. 4. zdg 80 319

Mielżyńskiego
22. I. m. 7. Elegancki wygodami. zdg 80 313

Dwa
pokoje gabinet sypialnia lepszym panu II. piętro, komfort, telefon. Szamarzewskiego 11. mieszkanie 6. zdg 80 311

Pokój
ładnie umeblowany. Mickiewicza 15. m. 8. zdg 80 359

Komfortowy
klatki schodowej łaźienka, centralne ogrzewanie przy Zoologu Gaiowa 4 m. 9. zdg 80 354

Małżeństwu
Szwajcarska 19. m. 9. zdg 80 351

Elegancki
pokój. Aleje Marcinkowskie 17 a. — 8. Jankowski. zdg 80 336

Współlokatorkę
przyjmę. Bukowska 9. II. zdg 80 337

Pokój
Adres Kurjer Pozn. zdg 80 378

Przy Zamku
Wiązowa 9. m. 8. II. lewo. dwuosobowy. zdg 80 374

Dwuosobowy
utrzymaniem bez. Łąkowa 16. m. 9. zdg 80 361

Pokój
wolny. tania. Piotra Wawrzyńska. 24 m. 7. zdg 80 488

Śniadeckich
9—8. zdg 80 269

Jednosobowy
Plac Działowy 6 — 8. zdg 80 268

Jednosobowy
panu. Działowskich 7. m. 14 — parter. zdg 80 490

Pokój
Polna 1. front. m. 20. zdg 80 428

Elegancki
pokój dwuosobowy, także małżeństwu. Słowackiego 34. m. 3. zdg 80 421

Pokój
frontowy, elektryczność, łaźienka, utrzymaniem Wielka 18. m. 12a. zdg 80 417

Pokój
frontowy. Szewska 9. mieszk. 8. zdg 4 018

Pokój
elegancki telefon, dobre utrzymanie Stary Rynek 78. mieszkanie 4 zdg 4 017

Długa 4
mieszkanie 10 ciepły, czysty, słoneczny, przy kulturalnej. zdg 80 433

Działowskich
2 mieszkanie 2 elegancki jedno-dwuosobowy utrzymaniem bez. zdg 80 431

Kraszewskiego
11. mieszkanie 17. utrzymaniem, bez. zdg 80 478

Podgórna
dwuosobowy panom ciepłym utrzymaniem światłem opał dostęp do telefonu fortepianu, cena 90 zł Adres Kurjer Poznański zdg 80 470

Panu
elektryczność 1 Polna 13. mieszkanie 16. zdg 80 462

Pokoje
słoneczne solidne utrzymanie — Skarbowska 11 II. p. zdg 80 455

Pokój
2 względnie 3 osobowy. Grunwaldzka 22 a. parter. zdg 80 450

Pokój
Szewska 19 — 7. zdg 80 449

Jednosobowy
i dwuosobowy biurko elektryczność Romana Szymańskiego 8. mieszkanie 11. zdg 80 446

12. SZUKA POKOJU

Eleganckiego
tylko z klatki schodowej i centralnym ogrzewaniem poszukuje ziemianin od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 79 792

Górczyn — Łazarz
słoneczny dla rodziny poszukujemy używaniem kuchni do 20. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 166

Pokój
pianinem od 1. 11 poszukuje. — Oferty cena Kurjer Poznański zdg 80 147

Dwuosobowego
pokoju centralnym tylko centrum szukam. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 172

Studentka
szuka pokoju centrum. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 80 173

Pokój
próżny bez mebli utrzymaniem lub bez śródmieściu poszukuje zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 100

Wojskowy
małżeństwo bezdzietne używaniem kuchni Jeżyce lub Łazarz 35 zł Oferty Kurjer Poznański zdg 80 144

Małżeństwo
poszukuje pokoju umeblowanego do 30.— z utrzymaniem kuchni Jeżyce. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 241

2 pokoje
centrum I. przy małej inteligentnej rodzinie. Spieszne oferty Kurjer Poznański zdg 80 253

Fortepianem
pokoju blisko Zamku pani. — Oferty Kurjer Poznański zdg 80 204

Niekrępującego
elektryczność centrum 2 panie. Oferty cena Kurjer Pozn. zdg 80 230

Małżeństwo
bezdzietne pokoju z utrzymaniem kuchni Oferty Kurjer Poznański zdg 80 394

Niekrępującego
pod każdym względem miłego pokoju poszukuje przyjezdny pan najchętniej u osoby samotnej na kilka dni w miesiącu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 350

Urzędnik
lepszy pokój utrzymaniem. Jeżyce. Oferty Kurjer Poznański portj. 659

Student
poszukuje pokoju. Oferty Kurjer Poznański zdg 6106

Śródmieście
elektryczność łaźienka, ciepły, zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 437

Pani
w starszym wieku poszukuje pokój próżny od gospodarza. — Oferty Kurjer Poznański zdg 80 424

Pokoiku
szuka pani. Oferty Kurjer Poznański zdg 80 416

Nieumeblowanego
z osobnym wejściem śródmieściu blisko. Cena podać Kurjer Poznański zdg 4 003

Bezdzietne małżeństwo
poszukuje 2 umeblowanych czystych pokojów z utrzymaniem kuchni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 475

Ubikacja
parterowa na warsztat lub przeróbka na mieszkanie do wynajęcia Zgłoszenia Górna Wilcza 76a m. 12. zdg 80 440

Trzypokojowe
na biuro pracowni, mieszkanie. Gwarna 11 m. 9. zdg 80 476

14. DZIERŻAWY

Śpiczlerze
przy ul. Szyperskiej wydzierżawimy od zaraz na dogodnych warunkach Oferty składać należy w Ratuszu II piętro. pokój 35. Zarząd stol m. Poznania. zdg 6 101/2

Ogród
9 mórż oparkowany dla ogrodnika zaraz do wydzierżawienia za kaucją. Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 066

Wilda — Plac
przemysłowy 1 000 m² opłotowany. światło elektryczne wydzierżawie lub sprzedam. Krzywowa 3. m. 4. zdg 80 354

Wydzierżawie
750 mórż blisko Poznania, obficie 35 000 zasiewy garnitur parowy. Zgłoszenia Nowak. Poznań. Kramarska 15. zdg 80 082

15. LETNISKA I UZDROWISKA

Jeżeli
dotychczasowe leczenie zapalenia stawów kości gruczołowych bez rezultatu — zaczął leczenie w Sanktorium „Sanato” Iwoniec-Zdrój Pierwszorzędne urządzenia lecznicze łaźienki Prospekt za znacznym 30 gr. zdg 5961

1. OSOBISTE

Książeczkę
wojskowa wydana P. K. U Szamotuły zagubiono przez admistrację mającej księżkę Kotlina. Stanisław Broński, Sarbinowo poczta Paczkowo pow. poznański. zdg 80 151

zdg 74 925
Przybyć nie mogłam. List w redakcji. Maria S. zdg 80 246

Nieznajoma
prosi adwokata o adres do Kurjera Poznańskiego zdg 80 463. Dyskrecja pewna.

21. ZGUBY

Zgubiono
24 bm. wiecz w drodze św. Marcina przez plac św. Krzyżki, ul. Strzelecka. Zielone ogródki ul. Długa portfel z papierami osobistymi. Uczciwego znalazcę uprasza się o oddanie za wynagr. ul. Długa 18 m. 4. zdg 80 447/8

Zgubiono
portfel sobotę przed południem plac Wolności. Uczciwego znalazcę uprasza się zwrot papierów — E. Popiel, Urszulancka Skarbowska 7. zdg 79 543

Znalazcę
zgubionej znaki kolejącej proszę o zwrot. Banaszkiewicz, Wyspiańskiego 14. zdg 80 438

Zgubiłem
na zosie Poznań-Umultowo książki Uczciwego znalazcę proszę o zwrot Jan Krzeszewski, Umultowo p. Biedrusko. zdg 4 006

22. ROZMAITE

Akuszka
Kleinwächterowa. Poznań, centrum, ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od placu Świętokrzyskiego. zdg 72 960 61

Wróżę
przepowiedam przyszłość ostrzegam przed ziemi wypadkami — Spokojna 16 a m. 20. zdg 80 156

Nauczyciele!
Pomagamy opracowywać referaty, lekcje streszczenia do egzaminów konferencji „Pedagogium”. Przemysł. Świętojańska. zdg 78 564

Pracownia futer
modela paryskie przefasowania Wielka 12 m. 7. zdg 79 979

Swetry
garsonki, bluzki sukienki i t. p. wykonuje przerabia „Tricot” Pocztaowa 23. zdg 47 82-30 29

Bieliznę
niemowlęcą w obniżonym wykończeniu wybór poleca po cenach fabrycznych Fabryka Bielizny Dom Plóci. J. Schubert Wrocławska 3. zdg 47 86-33 31

Hemoroidy
Czopki hemoroidalne „Varicol” (z kogutkiem). Usuwają ból, pieczenie, swędzenie, krwawienie, zmniejszają guzy (żyłaki). Sprzedają apteki. zdg 4 514

Wszelką
broń palną naprawie fachowo i starannie. Cenę bardzo umiarkowaną. Szwajcarska 12 a m. 8. zdg 80 302

Zamiana
Zamienię na majątek ziemski przedsiębiorstwa samochodowe w Katowicach. nowowynbudowane centralnym ogrzewaniem. 20 garaży, hala montażowa maszynami. 3 składy frontowa dom mieszkalny 2 piętrowy biura kompletne urządzenia, wolnym mieszkaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 346

Bieliznę
fartuszek itp do zycia w dom pierwsze Oferty Kurjer Poznański zdg 80 185

Teatrom Amatorskim
wynajmuje na prowincję Szukaj teatralne rekwizyty Warszawa. Nowy Świat 26. Morozowicz. — Zalażać znaczek na odpowiedz. zdg 6007

Pracownia Gorsetów „Wanda”
Gorsety na miare, Gorsety gotowe — Pasy do ciała — Paseczki sportowe — Biustonosze wszelkiego rodzaju. Reparaacje gorsetów. Ratajczaka nr 27. parter. zdg 80 294

Stałych
stołowników inteligencji na prywatne dobre obiady na czystym maśle zaprasza Ipsiana Mińska zdg 80 175 4

23. OŻENKI

Panna
sierota lat 27. mil. posiada 3 tys. rotówki z braku znajomości pragnie poznać pana na stałe posiadacie. cel matrymonialny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 80 328

Kawaler
właściciel majątku na Śląsku, zamierzany w swym zawodzie, przystoiny dobrego charakteru, rzym.-kat. posłubi wybitnie przystoina tych samych zalet pan enka. Dla wspólności dobra pozakamie trochę kapitału. Zgłoszenia z fotografią, która zwrócić umraszam pod zdg 80 344 Kurjer Poznański.

Znajomości
matrymonialne wyższych sfer ułatwia dyskretnie „Wanda”. Szkolna 6. m. 3. zdg 80 385

79 328
Trzydziestoletni prosi adres do Kurjera Poznańskiego zdg 80 464 Anonimowe wykluczam

24. NAUKA

Kursy kroju
zycia roboty ręcznych warunki bardzo korzystne. Marij. Mażda. leny 1 m. 7. zdg 1849/50

Kursy
stenografii, pisanja maszyną. — Kantaka 1 m. 6. zdg 79 720/30

English lady
gives lessons — conversation. — Szamarzewskiego 8. m. 7. zdg 79 931

Mme Dygat Zakrzewska
Parisienne diplômée professeur aux Cours pratiques de langue française à Poznań donne leçons de français aux enfants et aux adultes. Grammaire — Conversation — Littérature — Préparation au baccalauréat — Examens modérés. S' addresser: Ogrodowa 12 28. — au fond de la cour de étage à droit. zdg 74 468

Parisienne
36 ans diplômée française cherche place au pair. S' adresser: Dr. Tynec Ostroroga 13. zdg 79 071

Antoszewskiego Szkoła Tańców
Zielona 3 zdg 4783-30 50

Kursy
kroju — zycia Nowak. Wrocławska 33. zdg 1831

Kursy Tańców Wituszkowskich
Gwarna 19. zdg 5161-57 185

Kursy modniarstwa
rozpoczynamy 1. Aleje Marcinkowskiego 5 m. 14. zdg 80 144

Szkoła Tańców Szczurek - Szczurkówna
Wrocławska 14. zdg 80 196

Szkoła tańców Baletmistrza Szczurka
Al. Marcinkowskiego 24. zdg 80 368

25. MUZYKA

Pianista
accordeon. wolny Oferty Kurjer Poznański zdg 80 240

Pianistki
i skrzypkaczki oblatk poszukuje zaraz lub 1. 11. Oferty z fotografią. Pawel Lewicki, Kutno. Poste-restante. zdg 80 941

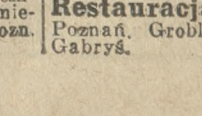
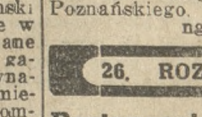
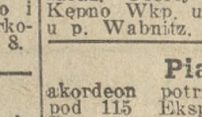
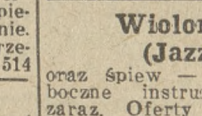
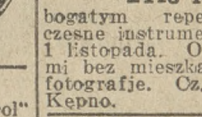
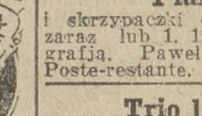
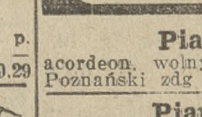
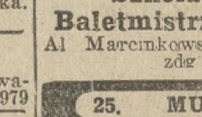
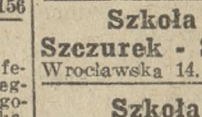
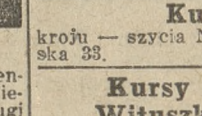
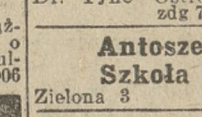
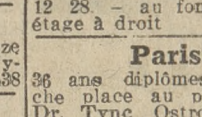
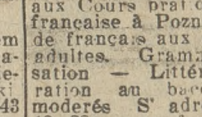
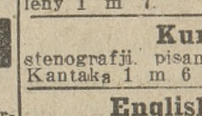
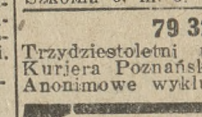
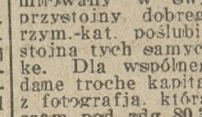
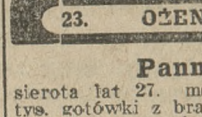
Trio lub duet
bogatym repertuarem, nowoczesnym instrumentalnym potrzebny od 1 listopada. Oferty z warunkami bez mieszkania, utrzymaniem fotografje. Cz. Sabiniiewicz — Kepno. zdg 80 345

Wiolonczelista (Jazzband)
oraz śpiew — ewentalnie poboczne instrumenty potrzebny zaraz. Oferty M. Romański, 12 Kepno Wkp. ul. Sienkiewicza 12 u p. Wabnitz. zdg 80 346

Pianista
akordeon potrzebny Zgłoszenia pod 115 Ekspozytura Kurjera Poznańskiego. Gdynia. zdg 6105

26. ROZRYWKI

Restauracja - Śniadania
Poznań, Grobla 17. Florentyna Gabrys. zdg 80 237

Liljana Harvey
w kinie „Sfinks”
jako dorywająca uwodzielka.
Pg 5 182-57.190

Flip i Flap
robią karierę kapitalna komedia
Kino Colosseum
Pg 5 192-43.30

Londyńska
Masażystka 8, zapewnia swym
bywałcom przyjemny wieczór.
Koncert artystyczny zdg 80 443

27. SZUKA PRACY
Ogłoszenia do 30 słów dla posz-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych.

Krawcowa
szyje tanio poszukuje posady
dom. Oferty Kurjer Poznański
zdg 80 168

TEATRY
Poznań, środa, 25. 10.
TEATR POLSKI: Dziś —
„Stefek” komedia Davala
TEATR WIELKI (Opera)
Dziś: „Traviata”.
TEATR WIELKI — KON-
CERTY SYMFONICZNE
Czwartek 26. 10. II Kon-
cert Symfoniczny dyr. Z.
Latoszewski. Solista Sta-
nisław Niedzielski, (for-
tepijan).

TEATR NOWY: Dziś „Ten
stary warjat”, występ An-
toniego Fertnera.
Czwartek, 26. 10. „Ten
stary warjat” po raz
ostatni, występ Antonie-
go Fertnera.

TEATR NOWOŚCI: (Ope-
retka) ul. M. Focha 4, te-
lefon 70-83. Dziś: teatr
nieczynny.

Sobota, 28. 10. rewelacyj-
na premiera „Srebrny
Motyl”, operetka J. Koli
Występ gościnny M. Ko-
rabiński.

Bydgoszcz, czwartek, 26. 10.
TEATR MIEJSKI: Dżimbi.

Piątek, 27. 10. „Mysz ko-
ścielna”.

KINA
APOLLO METROPOLIS
NASZE
KINA
NAJTAŃSZE
NAJLEPSZE
PROGRAMY
nr 5 418/9

KINA
Poznań, środa, 25. 10.

APOLLO: „Pożegnanie z
bronią”.
CORSO: „Napoleon w Mo-
skwie” oraz „Pat i Pata-
chon”.
COLOSSEUM: „Flip i Flap
robią karierę”.
METROPOLIS: „Królowa
szybkości”.
ORZEL: „W krzyżowym
ogniu” i „Tajemnica ka-
juty okrętowej”.

ODEON: „Ekstaza”.
PROMIEN: „Arka Noego”.
RENAISSANCE: „Demon
wielkiego miasta”.
ROXY: „Pieśń Nocy”.

SFINKS: „Jasnoloty Sen”.
SŁOŃCE: „12 krzesel”.
TECZA-Lazarz: „Upiór Pa-
ryża”.

TECZA-Wilda: „Legjon
Ulisy”.
WILSONA: „Biała Odalist-
ka”.

Bydgoszcz, czwartek, 26. 10.
ADRIA: „Świat bez męż-
czyzn”.
APOLLO: „Pozwólcie nam
żyć” i komedia „Charlie
ratuje Europę”.
BAŁTYK: „Policmajster
Tagiejew” oraz „Czterech
uciekierów”.

KRYSTAL: „Dzika dziew-
czyna” oraz najnowszy
tygodnik Foka.
MARYSIENKA: „Emma”
oraz „Szatański plan”.
REWJA: „Roma ekspres”
i „W szponach Azjaty”.
Na scenie rewja p. t.
„Bydgoszcz w nocy”.
SŁOŃCE: „Niewolnica ży-
cia”.

Kamieniarz
inwalida wojenny poszukuje pra-
cy Wykonuje nabroki pomni-
ki krzyże, figury posadzki mo-
zaikowe stopnie kamienne wazo-
ny kule oraz parkany w sztuk-
nym kamieniu odnowienie napisów
bardzo przysiępnym Laskawe
zgłoszenia uprasza Towarzystwo
Pomocy Inwalidom Wojennym
Poznań ul. Kozia 8, pokój 5,
telefon 29-94. zdg 80 225/6

Tokarz
z dwuletnią praktyką szuka jak-
iegokolwiek posady Laskawe
oferty uprasza się do Kurjera
Poznańskiego pod zdg 78 566

Pomocnik
gospodarczy znający buchalterję
poszukuje posady. Idzikowski
Warszawa, Nowomiejska 2/13.
zdg 79 254

Stenotypistka
rutynowana na dobrej posadzie
w Grudziądzu szuka podobnej
lub zamieni na mniej korzystną
w Poznaniu Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 79 883

Gorzelnik
żonaty, bezdzietny z kilkunasto-
letnią praktyką znający się na
plakarni, elektryce, kasowoci,
sołectwie itd pracujący bez zani-
ków. poszukuje posady zaraz lub
od 15. 11. ewtl jako samotny na
stałe. Okáže się dobr. świadectw
i powołuje na rekom. dawn. pp.
pracodawców. Nowakowski —
Bedzieszyn, p. Biniew. powiat
Ostrów. zdg 79 675

Osoba
z dobrej rodziny przyjmie posadę
za małym wynagrodzeniem do
pielegnowania starszej pani
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 80 167

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych
szuka posady Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 80 164

Posługi
lub pracy w cukierni poszukuje.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 80 163

Poszukuję
posady całodzienną z dobrymi
długoletnimi świadectwami od
1. 11. Oferty Kurjer Poznański
zdg 80 160

Początkująca
kasjerka kaucja 700 zł poszuku-
je posady Laskawe oferty Kur-
jer Poznański zdg 80 157

Poszukuję
posady z gotowaniem. Oferty
Kurjer Poznański zdg 80 153

Drogerzystka
dyplomowaną lat 27, dzielna w
swym zawodzie poszukuje posady.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 80 169

Pokoju
próżnego małego Oferty Kurjer
Poznański zdg 80 184

Pianista
(Warszawianin) pierwszorzędne
referencje poszukuje posady.
Oferty Kurjer Poznański zdg 80 187

Samodzielna
starsza służaca z dobrym goto-
waniem poszukuje posady od 1.
11. 33 Oferty Kurjer Poznański
zdg 80 195

Młody
mistrz fryzjerski ondulatury obe-
jmie posadę od 1. XI Oferty Kur-
jer Poznański zdg 80 198

Pomocnik
fryzjerski biegly poszukuje po-
sady od zaraz Oferty Kurjer
Poznański zdg 80 199

Szwajcer
żonaty poszukuje posady od No-
wego Roku z własnym ludźmi.
Jan Walotka, Trzebowa poczta
Steszew zdg 80 146

Mamka
zdrowa czysta poszukuje posady
Adres wskaże Kurjer Poznański
zdg 80 140

Sierota
poszukuje posady do wszystkiego
z dobrem gotowaniem od 1. lub
16. Oferty Kurjer Poznański
zdg 80 236

Maszynistka
z długoletnią praktyką adwo-
kacka poszukuje posady od za-
raz. Oferty do Kurjera Pozn.
zdg 80 246

Pomocnik
gastronomiczny z kaucją poszuku-
je posady Oferty Kurjer
Poznański zdg 80 250

Osoba
dłuższy czas bez pracy szuka po-
sady z gotowaniem lub bez. —
Oferty Kurjer Poznański zdg 80 236

Sierota
z gotowaniem szyciem do wszel-
kich prac domowych. Pościel
własna. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 80 201

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady. —
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdg 80 210

Panienka
poszukuje posady do dzieci i lek-
kich prac domowych Oferty
Kurjer Poznański zdg 80 213

Posługi
gotowaniem poszukuje. Oferty
Kurjer Poznański zdg 80 219

Wychowawczyni
kochająca dzieci, znająca szycie,
robotki, poszukuje posady jako
przychodnia. Oferty Kurjer
Poznański zdg 80 221

Mechanik
na maszyny biurowe — inwalida
wojenny poszukuje pracy Wykon-
uje wszelkie reperacje oraz
czyszczenie maszyn na miejscu
po cenach bardzo przystępnych
Laskawe zgłoszenia uprasza To-
warzystwo Pomocy Inwalidom
Wojennym Poznań ul. Kozia 8,
pokój 5 tel. 29-94 zdg 80 225/6

200 — 300 zł
złozę za posadę sklepowej. może
się zająć gospodarstwem domo-
wym. dobrze gotuje. Zgłoszenia
Kaucja Oredownik Piotrków,
Narusowicza 2. ng 6005

Sierota
wychowanka zakonnca ucziwa,
pracowita z dobrymi świadectw-
ami poszukuje posady Oferty
Kurjer Poznański zdg 80 227

Poszukuje
posady od 10.00 — 15.00 Oferty
Kurjer Poznański, zdg 80 228

Dziewczyna
uczciwa skromna szuka posady.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 80 232

Za skromnem
wynagrodzeniem poszukuje jak-
iegokolwiek posady biurowo-steno-
typistska korespondent znajo-
mością spraw sądowych, podat-
kowych handlowych Laskawe
oferty względnie propozycje Ku-
rier Poznański zdg 80 283

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych z
gotowaniem szuka posady od za-
raz. Oferty Kurjer Poznański
zdg 80 281

Gospodyni
z dobrymi świadectwami szuka
posady w lepszym domu. Oferty
Kurjer Poznański zdg 80 340

Dziewczyna
sumienna, czysta, rzetelna, che-
tna do pracy szuka posady naj-
chętniej za bufetową zaraz. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 80 337

Malopolanka
poszukuje posady gotowaniem
lub posługi. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 80 275

Praczką
zawodowa szuka prania. Myła
20. m. 4. zdg 80 271

Dziewczyna
dobrem gotowaniem do dzieci,
dobre świadectwa lepszym domu
Oferty Kurjer Pozn zdg 80 403

Dziewczyna
uczciwa i pracowita poszukuje
posady od 1. 11. z gotowaniem i
do wszystkiego. Oferty Kurjer
Poznański zdg 80 302

Dziewczyna
rzetelna poszukuje posady od 15.
11. do sklepu kolonialnego z u-
trzymaniem za małym wynagro-
dzeniem. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 80 333

Dziewczyna
poszukuje posady jako posłu-
żaczka do wszystkiego z dobre-
mi świadectwami. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 80 356

Nadmłynarza
mającego z powodu zmian przed-
siębiorstwa polecam jako ucziwa-
nie bez narządów doświadczono-
go specjaliste z kilkuletnią sa-
modzielną praktyką obeznaną
dokładnie z wszelkimi maszynami
który podnosi sprawność
przemalowa mlyna, przeprowa-
dza remonty i ulenszenia. Oferty
Kurjer Poznański zdg 80 353

Ekspedjentka
szybko orientująca poszukuje po-
sady. branża obojętna. Oferty
Kurjer Poznański zdg 80 347

Panienka
inteligentna, kilkuletnia prakty-
ka biurowa. poważne referencje
poszukuje posady kasjerki, sek-
retarki. Laskawe zgłoszenia
„Par” Aleje Marcinkowskiego
11. pod 57 195. Pg 5 111-57.163

Dziewczyna
lat 24 poszuć je posady do kraw-
cowej od 1. 11. albo zaraz. wynagro-
dzenie wyuczenie szycia po
pracy. umiejaca już cośkolwiek
szyć. Oferty Kurjer Poznański
zdg 80 388

Krawcowa
poszukuje szycia, przyjmie pra-
dę za pomocnicę. Oferty Kurjer
Poznański zdg 80 389

Biuralistka
pismacza maszynnie, młodsza jezy-
kami szuka posady zaraz iuz za
60 zł. Poważne referencje Oferty
Kurjer Poznański zdg 80 380

Dziewczyna
poszukuje posady przed połud-
niem. Oferty Kurjer Poznański
zdg 80 381

Dziewczyna
szuka posady od pierwszego —
młoda zdolna samodzielnie goto-
waniem praniem i prasowaniem
Oferty Kurjer Poznański zdg 80 409

Posługaczka
szuka posady praniem. Oferty
Kurjer Poznański zdg 80 372

Dziewczyna
znająca kuchnie restauracyjną, szu-
ka posady do restauracji od 1. —
Oferty Kurjer Poznański zdg 80 370

Dziewczyna
która chce się zapobiecować cho-
rym, szuka posady. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 80 366

Służąca
do wszystkiego gotowaniem wła-
sna pościel, szuka posady.
Oferty Kurjer Poznański zdg 80 397

Szukam
posady od godz. 10. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 80 363

Posługa
przyjme na Lazarzu, Jezycach.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 80 411

Kucharka
poszukuje posady do wszystkiego
dobre polecenia. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 80 436

Poszukuje
jakiegokolwiek posady Dam 100
200 zł kaucji. Oferty Kurjer
Poznański zdg 80 431

Dzielną
uczciwa pracowita poszukuje
posady Znająca także szycie i
robotki. Laskawe zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 80 425

Młody
cuklernik szuka posady małe
wynagrodzenie, miejscowość obo-
jętna Oferty Kurjer Poznański
zdg 80 479

Dziewczyna
samodzielna z 4 uroletnimi
świadectwami, poszukuje posady
do bezdzietnego państwa lub sa-
motnej osoby od 1. listopada.
Oferty Kurjer Poznański zdg 80 373

Chłopak
poszukuje posady do posyłek do
biura, sklepu Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 80 458

Sierota
skromna ucziwa cośkolwiek go-
towaniem szuka posady Oferty
Kurjer Poznański zdg 80 445

Ogrodnik
kawaler młody doświadczony do-
bra praktyka w ogrodach dwor-
skich i handlowych może się za-
jąć strzelectwem lub inną pracą
poszukuje posady zaraz ewentl.
później Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 79 970

Dziewczyna
nawskros ucziwa pracowita z
długoletnimi świadectwami z
gotowaniem do wszelkich prac
domowych poszukuje posady od
1. listopada. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 79 969

Posługaczka
pracowita z dobrymi świadectw-
ami poszukuje posady Oferty
Kurjer Poznański zdg 79 886

28. WOLNE MIEJSCA
Potrzebny
dobremi świadectwami personal-
nym służyć „Mieszczanki” Zamkowa
4b. 5 wejście Pocztovej telefon
3269 zdg 80 296

Szesnastoletniego
inteligentnego chłopca do posyłek
przyjme adwokata Zgłoszenia
osobiste świadectwami szkolne-
mi. św. Marcin 22.
zdg 80 273

Modelka
potrzebna. Atelier plac Nowo-
miejski 5. podwórze
zdg 80 272

Poszukuje
kierowniczkę restauracji nocnej
kaucja 1000 zł Zgłoszenia restau-
racja Kantorowicza plac Sapie-
żyński 5 zdg 80 422

Panienka
umiejaca po niemiecku 1. listo-
pada do bufetu potrzebna. Oferty
podaniem pensji przy wolnym
utrzymaniu wieku Kurjer Pozn.
pod zdg 79 945

Lekarz
uprawnienie Państw Polskiego
potrzebny natychmiast na Pomo-
rze. Wynagrodzenie 150 zł i u-
trzymanie. Laskawe oferty Kur-
jer Poznański zdg 79 848

Bezpłatnie
polecamy personalną służbę. —
„Mieszczanki” Zamkowa 4b. 5
wejście Pocztovej telefon 3269.
zdg 90 298

Ogrodnik
handlowy, kawaler sila tylko
pierwszorzędna potrzebny na ma-
jątek Zgłoszenia Kurjer Poznań-
ski zdg 80 158

Bezpłatna
nauka gotowania kroju kisaiko-
wości. Jezyków. „Mieszczanki”.
Zamkowa 4b. 5 wejście Poczto-
wej. zdg 80 292

Uczeń
fryzjerski potrzebny. Półwie-
ska 16. zdg 80 360

Portier
do garderoby no-nego lokalu —
gwarancja zł 500 Adres Kurjer
Poznański zdg 80 192

Podróżujący
artykuł żywnościowy. Strumy-
kowa 8 m. 3. zdg 80 152

Propagandzisci
potrzebni Kramarska 5 m. 4.
zdg 80 435

Fryzjerka
posada stała Oferty Kurjer
Poznański zdg 80 423

Fryzjerka
potrzebna zaraz Wielka 22.
rg 4 016

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Marszałka
Focha 84. rg 4 011

Krawczynie
inteligentne zatrudnimy jako in-
struktorzy (nauczycielki) do u-
przednim krótkim przeszkoleniu
Skarbowska 19 — za 10-4.
zdg 80 468

Książkowy
młodszy rzetelny piszący ma-
szyną do biura inkasa wynaga-
rodzenie skromne potrzebny za-
raz. Wymagana pożyczka wzgl.
kaucja 500 zł Zgłoszenia odpisy
świadectw Kurjer Poznański
zdg 80 467

Gospośia
uczciwa. Rothowa ul. Grudzie-
niec 30. zdg 80 459

Czeladnik
szwowski potrzebny Marsz Focha
15a. zdg 80 292

20 zł
dziennie może zarobić każdy, po-
kupny artykuł sezonowy. Zgło-
szenia ul. Dabrowskiego 39 w
składzie papieru zdg 80 291

Kuśnierka
maszynarka potrzebna od zaraz
Wronecka 10. m. 3 zdg 80 234

Kursistka
do dalszej praktyki potrzebna. —
Kozia 19. zdg 80 242

Potrzebny
sprzedawca do prowizyjnej sprze-
dazy papierów pakowych, pergami-
nu itp. w najbliższym zakresie.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 80 274

Fryzjerka
dzielną sila Półwieńska 20.
zdg 80 402

Potrzebna
skromna młoda panienska prak-
tyka dwójka dzieci. Gasiorow-
skich 5. m. 9. zdg 80 308

Najtańsze źródło
zakupu radiosprzętu i
przybory gramofonów i
płyty aparatów foto-
graficznych i przybry-
ków fotograf. i elektrycz-
nych p. p. dowód: Ba-
terie anodowe „Emka”
w cenie: 150 wolt —
15,90, 120 wolt 11,90, 100
wolt 9,90, 90 wolt 7,90,
60 wolt 5,90.
Lampy Philipsa A 409
— 10. — zł. A 415 —
12,50 zł. B 406 —
12,50 zł.
Baterie wysyłamy na
całą Polskę za dolicze-
niem 1 złoty zalicz-
ki poczt.
To wszystko w „LEN-
CE” — wobec czego
wszysty do „LENKI”
wł. L. Włodarczakowa
Poznań, św. Marcin 34
naprz. ul. Garnej.
Naprawa słuchawek. —
Modernizacja aparatów
Ładownia akumulato-
rów.
Pg 4 825 26-40.87/97

Potrzebna
ekspedientka z branży cukierni-
czej i kawiarka Oferty z oddi-
em świadectw i podaniem pen-
sji Kurjer Poznański zdg 80 301

Służąca - kucharka
samodzielna z gotowaniem. pra-
sowaniem czystości bielizny od
zaraz Kochanowskiego 4 m. 7.
zdg 80 335

Uczennice
do futer szycia wynagrodze. —
Strzelecka 11. m. 6
zdg 80 332

Dziewczyna
młodsza potrzebna. Zgłoszenia
św. Marcin 5 skład. cyzar.
zdg 80 330

Służąca
umiejaca gotować może się zgo-
sić posyłać własną. Adres wska-
że Kurjer Poznański zdg 80 266

Rytownik
w stali doświadczony potrzebny.
Złozchen a pismienne z podaniem
dotychczasowej praktyki do Kur-
jera Poznańskiego zdg 80 314

Uczennica
może się złozić Prasownia,
Wierzbicice 39 a. zdg 80 310

Chłopiec
do posyłek może się zgłosić. —
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdg 80 252

Uczennica
fryzjerska zaraz Oferty Kurjer
Poznański zdg 80 335

Kucharka
do wszystkiego zdrowa dobre po-
lecenia potrzebna. Miekiewca
27. mieszkani 1. zdg 80 333

Służącej
z dobrem gotowaniem, prasowa-
niem poszukuje samotny pan,
zamujący 8-pokojowe mieszka-
nie. Zgłoszenia z oddziałami świa-
dectw i podaniem pensji do
„Par” Al. Marcinkowskiego 11.
pod 43 29. Pg 5 186-43.29

Uwaga
w celu powiększenia naszego
przedsiębiorstwa przywime kilku
inteligentnych wymownych pa-
nów do pierwszorzędnej pracy
zewnętrznej Zgłoszenia z docu-
mentami czwartek 9-13. 15-16
św. Marcin